Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP | 75. évfolyam, 1. szám ■ 2010. január 3. ■ Az esztendő 1. vasárnapja | Ára: 250 Ft

Minden kedves olvasónknak a 2010. év igéjével (Jn 14,1) kívánunk áldott új esztendőt!

SEMPER REFORMANDA

„Csodajelet sem kívánok tőle, hogy kísértsem őt. Egészen ráhagyom, hogy meddig akar késni, és nem szabok eléje se célt, se időt, se eszközt, se módot, hanem mindezt önkéntes, igazi hittel akaratára bízom."

Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztyének! *(Szabó József fordítása)*

Újabb úton ▶ *2. oldal*
A csekk ▶ *3. oldal*
Negyvenéves a Kaláka együttes ▶ *5. oldal*
Interjú Vinczellér Imre festőművésszel ▶ *9. oldal*
Gyülekezetépítés civil részvétellel ▶ *13. oldal*
Egy év alatt a Bibliát ▶ *15. oldal*

FOTÓ: SRAMÓ ANDRÁS

A 2010. ÉV IGÉJE: JN 14,1

Jézus mondja: *„Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem!"*

Válságoktól sújtott, nyugtalan világban élünk. Hiába is tagadjuk: mi tettük ilyenné. Mi, emberek. Mert Isten nem ilyen világot teremtett. És nem ilyen fejlődés programját írta a teremtésbe. A programot az ember írta át: ezért vett nyugtalanító irányt a fejlődés. Nem most, hanem nagyon régen, még a történelem előtti időkben. Azóta sokan álltak már oda az emberiség hajójának kormányrúdjához, hogy az irányt korrigálják. De minden kísérlet kudarcot vallott. És minél nagyobb elhivatottságtudat élt a kísérletezőkben, a korrekció annál tragikusabb következményekkel járt.

Mára mintha elfogytak volna a „világmegváltó" ötletek. Olyanok persze akadnak, akik egy-egy régi ideológia feleleventésében látják a megoldást, ami nem kis veszélyt rejt magában. A felelősen gondolkodók azonban belátják, és ki is mondják: a válságból való kilábaláshoz merőben új megoldásokra lenne szükség. De ilyennel ma senki sem tud előállni. És ez általános nyugtalanságot kelt. Azokban az országokban is, amelyek gazdaságát súlyosan érinti a mostani válság, és azokban is, amelyeknek vannak még tartalékaik. Ma mindenki érzi: az emberiségnek globális méretű irányváltásra van szüksége.

A szükséges új irányt a 2010. év igéjének választott jézusi mondat sem mutatja meg. Ezt akár úgy is lehet értékelni, hogy Isten e világban élő népe is tanácstalan. Nemcsak azt nem tudja, hogy mit hoz a jövő, de irányt sem tud mutatni az emberiségnek. Mintha igazolná azt a kritikát, hogy történetének első századaiban olyan volt az egyház, mint az emberiség előtt álló sötét utat fényszórójával megvilágító autó. Mára olyan lett, mint a felfénylő stoplámpájával a mögötte jövőket óvatos haladásra intő jármű. Mintha az egyház manapság csak arról tudna beszélni, hogy mi nem helyes, merre nem lenne szabad menni, mi az, ami káros, amit el kellene hagyni, és legfőképpen hogy miért rossz minden irány, amelyet mások mutatnak. Csoda-e, ha a cinizmus vádja éri az egyházat, amiért ebben a helyzetben csak ennyit tud mondani: *„Ne nyugtalankodjék a ti szívetek…"*?

Ha valóban az lenne az egyház küldetése, hogy a szükséges korrekció irányát megjelölje, akkor a vád jogosságán érdemes lenne elgondolkodnunk. De az egyház küldetése nem ez. Az egyháznak arról kell tanúskodnia, hogy Isten soha nem annak korrigálásán munkálkodik, ami elromlott. Isten mindig újat teremt. Ezért Isten igéjétől sem várhatjuk, hogy a megromlott teremtés korrekciójának irányát jelölje ki.

Az egyház feladata, hogy arról az új teremtésről tanúskodjék, amely az örök Ige megtestesülésével vette kezdetét. Az új ég és új föld – *„ahol igazság lakik"* (2Pt 3,13) – már valóság, de ma még el van rejtve a régi teremtés fátyla mögött. Amíg a fátyol le nem hullik, a Krisztusban hívők test szerint a régi teremtés részesei; hitük által, Lélek szerint azonban már az új világban élnek.

A régi világ végső összeomlásának tevőleges siettetése éppúgy nem feladatuk, mint ahogy az egyre mélyebb válságba jutó régi korrekciójára vonatkozó „világmegváltó" ötletek kidolgozása sem. Tudniuk kell, hogy az eresztékeiben egyre inkább recsegő-ropogó régi teremtés összeomlása elkerülhetetlen. Feladatuk nem ennek megakadályozása vagy késleltetése, hanem az embermentés, méghozzá kétféle értelemben. Mindenekelőtt az új teremtésről való tanúskodással, hogy minél többen hitre jussanak, és velük együtt az új teremtés részeseivé és örököseivé váljanak. De úgy is, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel enyhítsék azok szenvedéseit – egyre többen lesznek –, akiket a régi világ omladozó falaiból kihulló téglák maguk alá temetnek.

A 2010. esztendőbe lépve a hívő keresztények a költővel együtt mondhatják: „…ez a mi munkánk; és nem is kevés." Mivel sokan vannak, és feltehetően egyre többen lesznek, akik a mostani világrend folyamatban levő összeomlásának esnek áldozatául, az embermentő samaritánusok munkája egyre inkább emberfelettinek és kilátástalannak tűnik. Ez azt is jelenti, hogy egyre nagyobb és egyre szilárdabb hitet is igényel. A 2010. esztendő igéje éppen ezért tűnik a Szentlélektől ihletett választásnak: hiszen azokat a hívőket vigasztalja, biztatja és bátorítja, akik nemcsak felismerték küldetésüket, de teljesítésére is elszánták magukat.

Az igazság rendje az új világ rendje. Ebben a világban a Krisztusban hívők feladata nem az igazság megromlott rendjének helyreállítása, hanem az irgalom *Hegyi beszédben* kijelölt rendje szerint való élet. A 2010. esztendő igéje ehhez ígéri meg mindannyiunknak a mennyei Atya és a minden elkövetkező nyomorúság fölött diadalt aratott Krisztus támogatását. Bármit tartogat is számunkra és a világ számára a 2010. esztendő, senki sem veheti el tőlünk azt a boldogságot, amelyet Jézus a *Hegyi beszédben* az irgalmasság cselekvőinek ítélt.

■ VÉGHELYI ANTAL

A szerző teológus, az Evangélikus Élet A vasárnap igéje *rovatának vezetője*

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mindenható Istenünk, aki megígérted, hogy velünk maradsz az idők végezetéig, kérünk, hallgasd meg könyörgésünket az új esztendő küszöbén.

[Lektor:] Áldunk téged, hogy nevedben indulhatunk. Kérünk, áraszd ki reánk Lelkedet, hogy igéd tanítása szerint éljünk. Vezess minket, hogy engedelmes és hűséges tanítványaid legyünk. Adj nekünk hálás szívet, hogy ne feledkezzünk meg jótéteményeidről, melyekkel napról napra körülölelsz bennünket. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk gyülekezetünkért. Növeld hitünket! Erősítsd igéd és a szentségek által közösségünket. Terveink és álmaink vannak a jövőről. Tudjuk azonban, hogy nélküled minden tervünk szertefoszlik. Kérünk, áldd meg azokat az elképzeléseinket, amelyek neked tetszőek és akaratoddal egyezőek. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk békességért. Családban, egyházban, szerte a világban. Fékezd meg a pusztító, romboló, gyilkos indulatokat. Irgalmaddal vedd körül mindazokat, akik kiszolgáltatottjai az emberi rosszakaratnak és gyűlöletnek. Ébressz mindnyájunk szívében – a magunk helyén – felelősséget a kicsinyek és a megalázottak iránt. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk mindazokért, akik hiánnyal indulnak az új esztendőbe – szeretteik hiányával. Vedd körül őket vigasztaló jóságoddal, hogy reménységgel merjenek előretekinteni. Óvd meg őket s mindannyiunkat a kétségbeeséstől, hogy tudjunk teljes szívvel bízni abban, hogy életünk el van rejtve a te örökké tartó szeretetedben. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk hazánkért, népünkért, vezetőinkért. Mindennapjaink tele vannak bizonytalansággal, bizalmatlansággal s a jövőtől való félelemmel. Legyen áldásod mindazok munkáján, akik azon fáradoznak, hogy tisztességes munkával békességben és nyugalomban élhessünk. Jézus Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, te ura vagy az időnek, te vagy a kezdet és a vég, kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Óvj meg minket az új esztendőben. Te ismersz bennünket, tudod, mire van szükségünk. Tarts meg minket az előttünk álló úton hitben, szeretetben és reménységben. Ámen.

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Istenünk, Atyánk! Hozzád könyörgünk az új esztendőben is, mert te örök Isten vagy, aki mindig meghallgatsz minket. Ezzel a bizalommal fordulunk hozzád, kérünk, hallgasd meg kéréseinket.

[Lektor:] Könyörgünk hozzád az egész világért. Annyi viszontagságos, kiszolgáltatott emberi sorsot látunk, a békétlenség különféle megnyilvánulásait. Kérünk, te teremts békét a világban a népek között, nap mint nap újítsd meg rajtunk áldásodat! Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk hozzád hazánkért, nemzetünkért, ahol élünk, ahol dolgozunk. Kérünk téged, adj egyetértést az emberek között. Kérünk, adj hűséges vezetőket, akik bölcsen kormányozzák népünket. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk, Urunk, családjainkért is. Különösen azokért, amelyek mostanában a megtartó, támogató, biztonságot adó közösség helyett a széthúzás, a közöny színterei lettek. Újítsd meg a házastársak hűségét és egymás iránti figyelmét, hogy egymást szeressék, és gyermekeiket akaratod szerint neveljék. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk egyházunkért, gyülekezeteinkért. Újítsd meg rajtunk újra és újra kegyelmedet, hogy az evangélium világosságát az új esztendőben is tisztán és igazán adjuk tovább! Kérünk, láttasd meg az emberekkel, hogy hozzád tartozni jó. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk, Urunk, a gyermekekért és az ifjúságért, a közöttük folyó munkáért. Kérünk, adj nekik nyitott szívet, hogy a mai kusza világban felismerjék az értékeket, hogy legyen jövőképük, és szívesen csatlakozzanak közösségeinkhez. Kérünk, adj a velük dolgozóknak erőt az olykor talán küzdelmes munkához. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk a rászorulókért, a betegekért, a szükséget szenvedőkért. Éreztesd velük atyai jóságodat, és karold fel őket nehéz óráikban, hogy el ne forduljanak tőled nyomorúságukban, hanem csak téged hívjanak segítségül. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk az egyházunkban folyó diakóniai munkáért. Adj hűséges szolgálattevőket, akik meglátják a szükséget szenvedőket, és segítő szeretettel fordulnak a másik ember felé. Adj olyan új esztendőt, ahol a szolidaritás és az empátia egyre többeket indít önkéntes szolgálatra, segítségnyújtásra, hiszen erre olyan nagy szüksége van az embereknek. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Istenünk, Atyánk! Hozzád könyörgünk az új esztendőben is, mert te örök Isten vagy, és a múló időben elkészítetted gyermekeid számára az örökkévaló otthont. Légy áldott ezért örökkön-örökké.

[Gyülekezet:] Ámen.

ÚJÉV – 5MÓZ 28,1–3.8–9

Újabb úton

AZ ÜNNEP IGÉJE

Elindulunk. Már megint indulunk. Kicsit fáradtan, talán az ünneplést kísérő zajtól még álmosan nézve magunk elé merengünk azon, milyen is lesz ez az útszakasz, amely a 2010 fedőnév alatt rejtőzik. Még fél nap sem telt el, tehát időnk – most úgy tűnik – még sok van, többek közt ennek végiggondolására is. Ezért nyugodtan olvassuk el a mai, évkezdő ünnepre rendelt alapigét, mely három, sokak számára egymásnak feszülőnek tűnő kifejezéspárban foglalható össze. Olyan ívként, amelyek védősátrat feszítenek fölénk az induló esztendőben.

Parancs és áldás: A magát modernnek vagy sokszor már inkább csak legyintve posztmodernnek meghatározó ember számára a szabályok és a szabályzók általában az önmegvalósítás vagy az önkiteljesedés határát jelentik. A velük való találkozás többeknek sokszor negatív élmény. Az ószövetségi gondolkodás ezt sokkal összetettebb formában éli meg: mai igénk is ígéretek füzére, mintsem elrettentés. (Érdemes a textus átugrott sorain is elgondolkodnunk! Azon is, hogy miért ezek maradnak ki…)

Számomra nemcsak elméleti ismeret, hanem mindennapi tapasztalat, hogy a parancs a hivatalos szervezeti kapcsolatrendszerben sohasem lehet semmifajta vita kiindulási alapja: vagy feltétel nélkül alávetem magam, vagy tudatosan megtagadom. Ha szembehelyezkedem vele, akkor vállalom mindazt, ami ezzel jár, illetve ami ebből következik – és ez általában kemény büntetés.

Istennel szemben még kevésbé van helye latolgatásnak. A döntés következményei mindkét esetben előre láthatóak: részesülök-e Isten áldásában, vagy sem? Lehet létezni az Isten áldása nélkül, de vajon az élet-e? Érhetünk-e el bármilyen eredményt akkor, ha tudjuk, hogy a terv szembemegy Isten akaratával, az ő elképzelésével? A tudatos ellenszegülést bármely földi bíróság is másként – súlyosbító tényként – ítéli meg, mint a véletlent.

Törvény és hit: az esetek egy részében tudatosan egymással szembeállított értékek, amelyek valójában nem annyira ellentétesek, hogy igazán kijátszhatóak lennének. Amíg ebben a világban élve az ember nem minden kérdésére kaphat választ, amíg a bűn jelenléte és realitása torzít a Teremtő és a teremtmény viszonyán, addig szükség van a törvényre.

Ez eszköz, nem cél, pláne nem öncél. A hit nem magánügy, hanem közösségteremtő erő, amely azonban igényli is a közösséget. Törvények, szabályok nélkül nincs tartósan működő közösség. Ezek természetesen nem minden esetben vannak leírva. Lélektani szemszögből nézve elképzelhető ugyan vallási csoportosulás belső rendező elvek nélkül, de ez nem lehet Krisztust követő csapat. Ilyen irányú tendencia többször megfigyelhető volt már a földön vándorló egyház soraiban, de mindig dicstelen véget ért. A demokráciának álcázott anarchia nem az a biztos alap, amelyre tartósan épülhetne gyülekezet vagy intézmény.

Az elmúlt évszázad alapkérdéseihez tartozott az ember nagykorúságának problémája. A nagykorú – gondoltuk – már nem szorul útmutatásra, nevelésre. A nehéz helyzetekben olykor kollektíven fellépő tanácstalanság mutatja, hogy nem lenne szabad teljesen csak önmagunkra hagyatkoznunk. Kell valami, ami tőlünk függetlenül tud támpontot adni.

Közösség és egység: A köznapira fordított filozófia szerint minden elv, eszme annyit ér, amennyit ténylegesen megvalósítanak belőle. A látszatmegoldásokat most nem kell, sőt nem is szabad figyelembe venni. Hogyan válhatnak valóra az említett értékek? Egyáltalán, van-e erre valós esélyünk, válságok és változások közepette?

A jelenkorban sok közösség atomjaira esett szét, vagy elveszítette lendületét, sőt a kettő együtt is előfordulhat, egymást gerjesztve. A távolságok a technikai fejlődésnek köszönhetően összezsugorodtak. Ez nemcsak az információ terjedésére, de – a határok részbeni fellazulásával – a közlekedésre is vonatkozik. Emiatt az emberiség sokkal vegyesebb halmazokban él, mint a történelem folytán eddig bármikor. Többféle ember él közel egymásoz. Könnyen találunk eltéréseket, különbözőségeket egymás között. Feszült helyzetben, vélt vagy valós veszélyérzet esetén az eltérések nem egymás gazdagításának elvi lehetőségét jelentik, hanem a – sokszor tudatosan manipulált – elhatárolódás alapját képezhetik. A sok évszázados viták mára már nemegyszer eldönthetetlenné váltak, némely kérdésre több logikus válasz is adható – amelyek nincsenek harmóniában sem egymással, sem semmiféle békés jövőképpel.

Az egység nem a dolgok egységesítését jelenti, hanem az egy középpontban kiengesztelődő eltéréseket. Az egységesítés a köznapokban általában csökkentést jelent: egy még minden résztvevő számára elfogadható közös szint megtartását. Ennek sok-sok érték áldozatául eshet. Nem a legnagyobb közös osztó a cél, hanem a legkisebb közös többszörös. Minden emberi megoldási kísérlet töredékes, ezért teljes megoldást – minden törekvésünk ellenére – igazából nem hozhat.

A megoldás Krisztusban, csak és kizárólag benne történhet meg. Pontosabban benne már régen megtörtént, a golgotai kereszten, nekünk csak a tényt kell elfogadni és eszerint élni. Vannak megfogalmazott terveink az Úr 2010. esztendejére. Ez természetes és szükséges is, egyéni és közösségi szinten egyaránt. De mit szeretnénk változtatni a Krisztushoz fűződő kapcsolatunkban? Erre nincs sablon. Mindenkinek saját magának kell rá felelnie. A feleletért pedig egykor majd számadással tartozunk valamennyien.

■ Dr. Lackner Pál

Imádkozzunk! Megint elindultunk a te nevedben, Urunk, egy új esztendőben. Parancsolatod követnénk, de ehhez nem nélkülözhetjük támogatásod és áldásod. Erősítsd hitünket, növeld tenni akarásunkat, erősítsd törvénytiszteletünket. Építs élő és tudatos közösséget belőlünk. Hallgass meg minket, amikor irgalmadért esdeklünk hozzád, aki az Atyával és a Szentlélekkel egy Isten vagy, és élsz és uralkodol örökkön-örökké. Ámen.

AZ ÉV ELSŐ VASÁRNAPJA – ÉZS 63,7–14

Történelem jelen időben

A VASÁRNAP IGÉJE

Hogyan viselkedik egy személy vagy egy közösség, amikor baj éri? Milyen reakciói vannak veszélyek, sorscsapások vagy összeomlás idején? A bajban való viselkedésünk elárulja, kik vagyunk. Hitelesebb képet fest rólunk, mint amit nagy műgonddal mi készítünk önmagunkról, mert szeretnénk, ha környezetünk ilyennek fogadna el.

Ám nemcsak ezért fontos kérdés ez, hanem azért is, mert viselkedésünk magában rejti a csapdában rekedés vagy a kiszabadulás lehetőségét. Lehet olyan önsorsrontó módon reagálni, hogy saját magunk miatt süllyedünk még mélyebbre. De lehet úgy is fogadni a minket ért bajt vagy csapást, hogy már az első riadalmunk a kiszabadulás lehetőségét készíti elő.

Az év első vasárnapjának igéje magával ragadó, pozitív példát rajzol elénk: mi a titka annak, hogy a bajból megerősödve emelkedjünk ki.

Ézsaiás könyve ebben a szakaszban egy panaszzsoltárt jegyez föl. A konkrét helyzet, amely a panaszt és jajkiáltást okozza, Jeruzsálem elfoglalása a babiloni fogság előtt. Ezt a csapást Izrael népe Isten jogos büntetéseként élte meg. Az egész közösség életveszélyes összeomlásként értékelte az eseményt, amelyre később is mélységes gyásszal emlékezett. Mit tesz Isten népe ebben a súlyos helyzetben, amely érzelmi-erkölcsi összeomlást és a jövő darabokra törését is jelenti? Hitvallást tesz – reális helyzetértékelést ad –, majd jelen időbe helyezi a történelmet.

Kicsoda az Isten? Milyennek ismerjük? Milyennek mutatta magát? Olyan jelzőtömeg szerepel az igében ennek a kérdésnek válaszaként, hogy alig győzzük leírni. Isten hűséges. Dicsérendő tetteket hajt végre. Jótéteményei vannak. Irgalmas és szabadító. Megváltó. Szeretetet és könyörületet mutat. Felkarolja és hordozza népét. Sajátjának tekinti, megszánja őket.

Ezt a hitvallást lehet sok-sok történet, múltbeli esemény alapján megfogalmazni. Mert a hitvallás mindig következmény. Válasz. A hitvallás kikristályosodik. Megtanulhatjuk a kereszténység hitvallásait. Megismerhetjük szűkebb, evangélikus közösségünk hitvallásait, tanulmányozhatjuk őket. De van saját hitvallásunk is. Tudjuk, hogy mi magunk kinek, milyennek ismerjük Istent. Nagy szükségünk van mindegyikre. Mert baj és veszély esetén ez az a talpalatnyi szilárd talaj, ahol megvethetjük a lábunkat. Pont elég ahhoz, hogy amikor biztos pontok süllyednek el körülöttünk, velük ne süllyedjünk mi is.

Mi a reális helyzet? Ha Isten népe visszatekint a múltba, megdöbbentő dolgot lát: Isten olyan közel jött övéihez, hogy a történelem a vele való találkozások története lett. Engedte magát közvetítő nélkül megtapasztalni. A múlt csupa istentapasztalat.

Lenne ennek a közvetlenségnek egy törvényszerű, elengedhetetlen velejárója. Ez pedig a kölcsönösség. Amely a követésben és Isten magasztalásában ölthetne testet. Isten népének válasza azonban természetellenes és érthetetlen. Engedetlenek voltak, és megsértették Isten szent lelkét. Vagyis nem egyszerűen a jóságát, hanem a szentségét. Emiatt látják most Istent olyannak, aki büntet. Akinek eddig megtapasztalt jóságát csak egymásra halmozott jelzők tömegével tudták kifejezni, annak jelenbeli arcát egyetlen szó jellemzi: ellenséges. Ellenségükké vált. Rettenetes tapasztalat.

Az ember olyan, mint a kisgyerek. Saját világának ő maga a közepe, és azt gondolja, őt természetesen mindenki szereti, segíti, dédelgeti és a javát akarja. Megrendítő tapasztalat, ha emberektől mindennek az ellenkezőjét kapjuk. Irigységet, rosszakaratot, háttérbe szorítást. Úgy érezzük, egész eddigi, biztonságos világunk megrendült. Vannak, akik fel se tudják dolgozni ezt a fajta csalódást. Ám ennél sokkal szörnyűbb azt átélni, hogy Isten nem feltétlen elfogadó, oltalmazó, dédelgető Atyánk, hanem hagyja, hogy történjenek velünk szörnyű dolgok is. Ilyenkor kihűl a világ az ember körül. De nem csak kívül, belül is. Elfogy a levegő, és minden ellenünk fordul. Az emberek meg pillanatok alatt eltűnnek mellőlünk. Mintha sose mutattak volna barátságot. Egyedül maradunk.

Mi segíthet ebben a megrendítő tapasztalásban? Bizonyosan támasz a hitvallás, az a talpalatnyi biztos pont. Csakhogy a korrekt, letisztult mondatok nem igazán melegítenek, ha jeges tér vesz körül. A hitvallás csak az elsüllyedésemet akadályozza meg. De több kell. Érzelemre és mozgásra van szükségem.

Megelevenedik a történelem. Jelen időbe kerül minden történés, amelynek alapján Isten népe megfogalmazta hitvallását. Mindazok az események, amelyekből leszűrhették: Isten hűséges és jó, rendíthetetlenül népe mellett áll. Kiszabadítja minden szorult helyzetéből.

Hol van? Hol van? Hol van? – kérdezi háromszor is igénk, a múltból a jelenbe szólítva Istent. Hol van, aki a szolgaságból, a tengerből szabadított ki? Hol van, aki mindig a megfelelő módon lépett közbe, hogy megmeneküljek? Aki olyan tökéletesen cselekedett, hogy a száraz tengerfeneken nem átbotorkáltunk nagy nehezen, hanem szinte repültünk, meg se botlottunk (13. v.). Amikor meg szárazra értünk, olyan biztonságot teremtett bennünk és körülöttünk, hogy megpihentünk, mint mikor este a jószág pihenni tér a völgybe (14. v.).

Ez nem szerencse, nem véletlen! Ez felismerhetően annak a keze, aki irgalmas és nagyon hűséges (7b v.). Őt hívom elő a tegnapból, mert ismerem. Ezért most is őbelé fogok kapaszkodni, és nem hagyom abba a könyörgést, amíg újra olyannak nem mutatja magát, amilyen valójában. Olyan szabadítónak, hogy csak egymásra halmozott jelzőtömeggel tudom leírni. Őt fogom megszólítani a bajban és a bizonytalanságban, ezekkel a szavakkal:

Istenem, aki Jézus Krisztusban közvetlen közelembe léptél, és megmutattad igazi arcodat, maradj számomra szerető Atya, erős Szabadító. Emelj ki abból a mélységből, amelybe süllyedek. Szabadíts ki abból a veszélyből, amely minden sarkon leselkedik rám. Hiszen bizonyítottad: önmagadnál is jobban szeretsz. Légy hát számomra élet és igazság. Ámen.

■ Szabóné Mátrai Marianna

Diakóniai képzés

Ötéves közös képzést indított a szeretetszolgálati intézmények majdani középvezetői részére a bajor és a magyar evangélikus egyház – tájékoztatta *Ittzés János,* a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke december 20-án a Magyar Távirati Irodát.

Kiemelte, hogy a közös diakóniai program keretében jelenleg a bajorországi Rummelsberg településen tartják a felsőfokú képzést magyar és német résztvevőknek. Ennek második részében egy később kiválasztandó magyar felsőoktatási intézményben tanulnak majd a hallgatók, és képzésük végén diplomát kapnak.

A cél az, hogy a végzettek az egyházi és teológiai ismereteken túl a szociális munka területén is szert tegyenek tapasztalatokra. Ennek eredményeként a végzettek nem kizárólag egyházi, hanem világi szociális otthonokban is elhelyezkedhetnek – mondta.

Ittzés János rámutatott: a bajor és a magyar evangélikus egyházi vezetők a közelmúltban tartott találkozójukon megtárgyalták a képzés finanszírozását is, amelyet jelentős összegekkel támogat a bajor tartományi egyház. A bajor egyház Tauber menti missziói házában, Rothenburgban tartott konzultáció során abban is megállapodtak, hogy 2010 őszén Budapesten a két testvéregyház között immár tizenöt éve létező szerződést öt évvel meghosszabbítják. A „rendes évi" tanácskozáson – egyházunk részéről – Ittzés János elnök-püspök, *Prőhle Gergely* országos felügyelő, *Kákay István* országos irodaigazgató és *Cselovszkyné dr. Tarr Klára,* az ökumenikus és külügyi osztály vezetője vett részt.

MTI

Megvalósult takácsi álom

Szeretetvendégség keretében tárták a nyilvánosság elé 2003 februárjában Takácsiban az építendő evangélikus parókia és gyülekezeti ház terveit. Először a korábbi lelkészlakást szerették volna felújítani, majd új épület emelése mellett döntöttek. A régi, romos parókiát eladták, ennek az árából, valamint kárpótlásként kapott pénzből és országos egyházi támogatásból 2004 és 2006 között a szomszédos telken épült fel az új gyülekezeti ház. A gyülekezeti termet 2006. augusztus 20-án szentelték fel, ám a parókiának szánt tetőteret akkor – úgymond – „szerkezetkész állapotban" hagyták.

A takácsi gyülekezet hosszú időn át hol ehhez, hol ahhoz az önálló egyházközséghez tartozott, a türelmi rendelet után a pápai gyülekezet filiájaként működött. Istentiszteleteiket akkortájt a református templomban tartották, majd 1806-ban engedélyt kaptak templom építésére. Először 1831-ben akartak önállóvá válni. Többszöri próbálkozás után végül 1942-ben kapták meg önállóságuk állami elismerését. Ekkor valósulhatott meg a régi álom: lelkészt választhatott – *Boros Lajos* személyében – a gyülekezet. A lelkészi állás 1981-ben ürült meg.

Miután bizonyossá vált, hogy a takácsi, a homokbödögei és a pápai gyülekezetbe új beosztott lelkész kerül, a takácsiak 2009 szeptemberében megkezdték a több mint száz négyzetméter alapterületű tetőtéri lelkészlakás és a földszinti vizesblokk megépítésének előkészítését. A költségeket egy Amerikában élő evangélikus testvér nagy összegű adományából fedezték: *Surányi Kálmán* 2008-ban egy balatonfüredi ház négytized részét hagyta a takácsi gyülekezetre. Az egyházkerületi és az egyházmegyei elnökség közreműködésével a balatonakali gyülekezet – kárpótlásából – a felbecsült ingatlanrész értékének megfelelő összeget, tízmillió forintot kölcsönzött a takácsiaknak.

Polgárdi Sándor esperes – aki egyébként Takácsi szülöttje – tavaly december 20-án, advent negyedik vasárnapjának délutánján szentelte fel a parókiát. Az ünnep igehirdetője *Ittzés János* püspök volt. Jel 22,1–9 alapján tartott prédikációjának elején jelezte, hogy ezen a vasárnapon a Jánosok szólalnak meg a Keresztelő, az apostol és az igehirdető személyében.

A püspök a szokásosnál személyesebben élte át a gyülekezet örömét, mert egy évtizeden keresztül itt volt lelkész. A takácsiak célhoz értek – mondotta –, hiszen kész a parókia, és helyben lakó lelkészük is van.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Befejeződött a munka. Az ige is befejezésről szól – állapította meg a püspök –, az üdvösség beteljesedéséről, amelyre ígéretünk van. Hitünk, hogy ezek az igék megbízhatóak és igazak. Amikor az emberi értelem a határához érkezett, amikor saját gyermekét, miként sokakat, kísérte utolsó útjára a takácsi temetőben, őt magát is ez az ige vigasztalta – mondta a püspök… Adjanak hálát a takácsiak, hogy Isten is elvégzi a munkát üdvösségünkre – zárta igehirdetését Ittzés János.

A felszentelt parókiát másnap vette birtokba feleségével *Tóth Károly István* beosztott lelkész.

MENYES GYULA

A csekk

Töredelmesen be kell vallanom, nem írok valami szépen. Sőt ha pontosítani akarok, megkockáztathatom: hellyel-közzel olvashatatlan a kézírásom. Sok kellemetlenség származott már ebből, se szeri, se száma a mulatságos vagy éppen bosszantóan kínos helyzeteknek, amelyeket emiatt kellett átélnem.

Félek, ez az állapot már nem fog javulni, a majdnem ötvenévnyi megszokást aligha tudnám egykönnyen megváltoztatni. Marad tehát a küzdelem a betűkkel. Sokan egykori tanító nénimet szidták, mondván, szigorúbban kellett volna számon kérnie, de nem hiszem, hogy igazából Lili nénit kellene okolni. Inkább bennem, egykori, izgága, oda nem figyelő tanítványában van a hiba, ha nem olvashatóak a papírra vetett sorok.

Ilyen előzmények után egy általam kitöltött csekkel kerestem fel a közeli postahivatalt. Ahol máskor mindig tömeg toporog, most csak néhány ügyfél várt a sorára, így hamarosan megjelent a kijelzőn az általam húzott szám. A pulthoz léptem, és átcsúsztattam a készpénz-átutalási megbízást a ráhelyezett bankjeggyel együtt. A hölgy fásult arccal rám nézett, majd gépies mozdulattal maga elé húzta a rakományt, és mielőtt a leolvasókészülék elé helyezte volna a csekket, nekilátott a szokásos ellenőrzésnek. Ám ekkor elkomorult, s rosszallóan, szinte feddőleg jegyezte meg, hogy nem tudja elolvasni az írást, márpedig így nem veheti át, mert a félreértelmezhető kitöltés visszaélésre, akár csalásra adhat okot. Javítani pedig az ilyen pénzügyi bizonylatokban tilos. Majd rövid szünet következett, miközben elolvasta a címzettet is.

– Egyháznak lesz? – kérdezte kicsit meglepődve, de vélhetően nem igazán érdeklődésből, mint inkább a beszélgetés szándékával, hiszen az arra rendelt helyen jól olvashatóan, nyomtatott nagybetűkkel szerepelt a címzett. Ezután kisvártatva hozzátette:

– Akkor mehet. „Azok" nem szoktak becsapni bennünket.

S választ sem várva egyik kezével a leolvasóberendezésre helyezte a nyomtatványt, míg másik kezével fiókbéli helyére tette a papírpénzt. Mikor pedig mindennel elkészült, egy barátságos mosoly kíséretében nyújtotta át a feladóvevényt.

GYARMATI GÁBOR

Tóth Gyula bádogos és vízvezeték-szerelő

ÉGTÁJOLÓ

Volt néhány bakelitlemez, amelyet a hetvenes évek közepén agyonkoptattam, annyiszor tettem fel játszani. Ezek közé tartozott az *Illés* együttes számos korongja, de – egészen más műfajban – *Sebőék, Cseh Tamás* és természetesen a *Kaláka* lemeze. Rajta *Kosztolányi* és *Nagy László, József Attila* és *Weöres Sándor* megzenésített versei. Az utóbbinak *Az éjszaka csodái* című darabjából a meghökkentő néhány sor: „…s szemközt a sarkon a cégtábláról / furcsán szökken a pentameter-sor elő: / »Tóth Gyula bádogos és vízvezeték-szerelő«". Attól kezdve nemcsak a kisiparosok cégtábláit böngésztem kíváncsian, hanem – még nagyobb érdeklődéssel – különösen szívesen forgattam Weöres Sándor és mások köteteit. Versek sokaságát a Kaláka megzenésítésében és előadásában szerettem meg.

A Kaláka tagjai sokszor elmondták már, hogy népzenei feldolgozásaikkal 1969-es megalakulásukkor az ország zenei életének amolyan vákuumhelyzetébe kerültek, amely valósággal beszippantotta őket. Ekkor derült csak ki, hogy milyen komoly alapokat kaptak a legnemesebb értelemben vett Kodály-módszert valló zenei általános iskolában. (Egy korabeli fotó szerint *Pablo Casals* látogatta meg az iskolát, ahol a világhírű művész a kis *Gryllus Vilmos* csellójátékát hallgatta.)

A Kalákát meghatározó Gryllus testvérpár igazán otthon van az evangélikus egyházban. Édesapjuk sokáig a Deák téri gyülekezet felügyelője, előtte pedig a Lutheránia énekkar titkára volt. Ez a zenei és lelki család természetes közege volt az 1950-es születésű *Dánielnek* és a nála másfél évvel fiatalabb Vilmosnak. Nemcsak a kórusban énekeltek, hanem volt idő, hogy szólistaként is szerepeltek. Olyan is adódott, hogy egy *János-passión* Vilmos ugrott be egy hiányzó csellista helyére. Egy beszélgetésben elmondták, hogy életük lázadó korszakában is milyen sokat jelentett számukra az a szellemiség, amelyet a Deák téren – a zenei életben – *Weltler Jenő* és *Trajtler Gábor,* lelkiekben pedig *Keken András* és *Hafenscher Károly* neve fémjelez.

1988 elején történt, hogy – akkor még merésznek számító ötlettől vezérelve – koncertre hívtam a Kalákát a kőbányai evangélikus templomba. Emlékszem, a fergeteges alkalom során Dani mosolyt fakasztóan mondta, hogy a szomszédos Pataky művelődési házban már sokszor koncerteztek, de templomban még nem. Vajon eljön-e az idő – folytatta –, hogy egykor majd művelődési házban is lehet istentiszteletet tartani?

Jót derültünk ezen a poénon – aztán néhány éven belül ez utóbbi sem volt már olyan elképzelhetetlen. Három évvel később pedig ugyancsak a kőbányai gyülekezeti teremben kerülhetett sor a *Pál apostol levelei* című darab ősbemutatójára, Gryllus Dániel és *Halmos Béla* szolgálatával.

Ezt hamarosan további bibliai ihletésű művek követték: az ugyancsak *Sumonyi Zoltán* által írt verseket megzenésítő *Tizenöt zsoltár,* illetve a *Hegyi beszéd.* Ezeket a műveket Európa számos országában bemutatták, akárcsak a *Szabad-e ide bejönni betlehemmel?* című műsort.

A Kaláka pedig Csángóföldtől kezdve a Felvidéken keresztül egészen Japánig töretlen népszerűségnek örvend. Immár nem is két, hanem három nemzedék hallgatja szívesen dalaikat. A diósgyőri Kaláka fesztiválnak nemzetközi híre van, és töretlen az a hagyomány is, hogy a rangos fellépők részvételével istentiszteletet is tartanak a miskolci belvárosi templomban.

A Kaláka – vagy egyes tagjai – szívesen szolgálnak gyülekezetekben, egyházi iskolákban vagy éppen a Szélrózsa találkozón. A kilencvenes években természetes volt, hogy egy-egy szárszói ifjúsági táborba – talán a Balaton-túlparti Művészetek Völgyéből ékezve – citerájával betoppant Gryllus Dani. Nem előadóművészként, hanem barátként és testvérként. Ugyanő régóta meghatározó alakja a tiszadobi ökumenikus ifjúsági tábornak, illetve a nyíregyházi nemzetközi ökumenikus szabadegyetemnek.

A Gryllus fivérekre – és általában a Kalákára – igazán jellemzőek az általuk szívesen énekelt zsoltár sorai: „Mily gyönyörűség, íme lásd, / Amikor az atyafiak együtt muzsikálnak"…

Néhány éve *Semper reformanda* címmel kilencrészes sorozatot készítettünk a Duna Televízió számára. Ők *Luther* és a magyar reformátorok zsoltárait énekelték azokon a helyszíneken, ahol ezek a dalok születtek, én a protestáns tanítás elterjedését kíséreltem meg bemutatni. Felejthetetlen heteket töltöttünk együtt. A wartburgi vár turistái spontán tapsviharban törtek ki, amikor az *Erős vár a mi Istenünk* feldolgozását hallották. A horvátországi Laskón *Sztárai,* a felvidéki Detrekőn és a kárpátaljai Huszton *Bornemisza Péter,* Kolozsvárt *Szenczi Molnár Albert* zsoltárait énekelték, és mindenhol teljes természetességgel vállalták magyar és evangélikus identitásukat. Őszinte érdeklődéssel és hivalkodás nélküli büszkeséggel keresték gyökereiket.

E természetes vállalás miatt lehetett a Millenáris Teátrumban átélt fergeteges meglepetéskoncert szerves része az, hogy *Sebestyén Márta, Palya Bea, Ferenczi György* és más világhírű előadók mellett a Deák téri gimnázium énekkara is énekelt, majd egyházunk elnöksége átadta a rangot jelentő Prónay Sándor-díjat a negyvenéves Kalákának. Magamban belül még annak is örültem, hogy a műsort intellektuális derűvel vezető *Lackfi János* költő mostanában ugyancsak sokat foglalkozik Luther Mártonnal, hiszen ő írja az egyházunk megbízásából készülő, a reformátor életét bemutató rajzfilm szövegkönyvét.

Boldogan osztom meg az olvasóval azt a manapság ritka élményt, hogy *kalákában* tudunk együtt építkezni, és képesek vagyunk felhőtlenül örülni egymás sikerének. Erről szólnak Weöres Sándor Gryllusék által megzenésített sorai is. Ezúttal nem Tóth Gyula bádogosra és vízvezeték-szerelőre gondolok, hanem az – ugyancsak evangélikus gyökerű – költő *Vonzás* című versére, amely vasárnap este ugyancsak megszólalt a Kaláka barátainak tolmácsolásában: „Hosszú a virágfüzér, / kéztől kézig ér, / valamennyi kézen át / kezdettől végig ér. / Átléptünk a hegyen, / fogjátok a füzért / mindkét hegyoldalon. / Lejtünk a tengeren, / fogjátok a füzért / mindkét partoldalon. / Szállunk az égen át, / a csillagok között, / hosszú a virágfüzér / kéztől kézig ér, / valamennyi kézen át / kezdettől végig ér."

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Hozzájuthatnak az egyházak az szja-adatokhoz

Hozzájuthatnak az egyházak azokhoz az adatokhoz, amelyek a részükre felajánlott személyi jövedelemadóra (szja) vonatkoznak – foglalt állást *Jóri András* adatvédelmi biztos a Magyar Távirati Irodához december közepén eljuttatott közleményében.

Az ombudsman szerint közérdekű adatnak minősül, ezért nyilvános az egyes egyházak részére adójuk egy százalékáról rendelkezőknek a száma, amely adat az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) kezelésében van. Így akár megyei bontásban, felekezetek szerint, a rendelkezésre jogosultak létszámával együtt is megtekinthetők ezek az adatok – írta. Rámutatott, hogy a megyei bontás szerinti adatszolgáltatás nem ütközik adatvédelmi akadályokba. Az adatvédelmi törvény szerint „közérdekű adat az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől".

Mivel a kért adatok nem hozhatók összefüggésbe meghatározott természetes személlyel, ezért az adatvédelmi aggályok alaptalanok, sőt azok közérdekű adatnak minősülnek, vagyis az APEH köteles azokról az igénylőt tájékoztatni – fejtette ki Jóri András.

Emlékeztetett továbbá arra: a református zsinat lelkészi elnöke levélben fordult az adatvédelmi biztoshoz, és az iránt érdeklődött, van-e lehetőség arra, hogy a Magyarországi Református Egyház (MRE) mint kedvezményezett részére történő szja-felajánlások adatait a régiónkénti bontáson túl megyei bontásban, felekezet szerint is megismerjék.

Az APEH honlapján csupán az összes egyházra vonatkoztatott régiónkénti, esetleg megyei bontású adatok szerepelnek, amelyek felekezetek szerint nem különíthetők el. Az MRE viszont az egyes megyékben lévő potenciális rendelkezők létszámát is szerette volna megtudni – állapította meg az adatvédelmi biztos.

MTI

Karácsonyi koncert az oroszlányi evangélikus templomban

Az oroszlányi evangélikus gyülekezet ének- és zenekara december 12-én tartotta szokásos karácsonyi hangversenyét. A zsúfolásig megtelt templomban a koncert a kicsinyek szolgálatával kezdődött. A tizenhárom csilingelő hang karácsony örömhíréről énekelt. Ezután *Händel Messiás* című oratóriumának karácsonyi része csendült fel *Milán Zoltánné* karnagy vezényletével.

„Bizakodj, én népem, szólt az Úr" – hangzott a biztatás *Basky István* tenorszólista előadásában. Az ézsaiási jövendölések beteljesedéséről, az isteni gyermek születéséről, a népet megtisztító erős és hatalmas Úrról a kórus zengett. A basszusszólókat *Korpás Ferenc,* a szopránszólókat pedig *Edelényi-Szabó Zsuzsa* énekelte. „Menj, hirdesd a népnek a jó hírt: Jő az Úr" – hangzott *Bardócz Erzsébet* altszólista előadásában.

A szelíd Jézusról szólt *Szeverényi János* országos missziós lelkész igei szolgálata: „A szelídek öröklik a földet. Bár azt látjuk magunk körül, hogy az erőszakosok jutnak előre, de erőszakos, más elől a levegőt elszívó embert *soha* nem láttam boldognak. A Pilátus előtt álló szelíd, de határozott Jézus viszont megnyerte a földet" – hangzott a biztatás.

FOTÓ: MILÁN ZOLTÁN

Az igei szolgálat után az ének- és zenekar az *Ámen* és a *Halleluja* tétellel zárta a hangversenyt. Az utolsó, *Halleluja* tétel túlzengett a templom falain. A budapesti Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet 718-as szobájának betegei *Sztruhár András* kórustag kihangosított mobiltelefonján hallhatták a jó hírt: „Uralkodik a nagy király, mert Isten Úr a földön örökkön-örökké."

A karácsonyi koncertet az ének- és zenekar másnap megismételte a tatabánya-bánhidai református templomban.

Dr. Sassi Endréné

Évről évre együtt – Mevisz-karácsony

Újra a Lágymányosi Ökumenikus Központ adott helyet december 12-én a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) Bárka szakcsoportja adventi összejövetelének. Szükség is volt a tágas (és akadálymentes) terekre, hiszen – mint ahogyan az elmúlt években – most is közel százan vettek részt az egész napos rendezvényen. A Mevisz Bárka táborosai: mozgássérült, vak és őket segítő fiatalok együtt.

A nyitóáhítatot *Bácskai Károly* evangélikus teológiai tanár tartotta. Délelőtt kézműves-foglalkozás, délután pedig csoportos vetélkedő színesítette az együttlétet. A záró úrvacsorai istentiszteleten *Pethő-Udvardi Andrea* és *Pethő Attila* szolgált. A nyitó- és a záróalkalmat is *Steffek Adél* népdaléneklése tette igazán különlegessé. A rendezvény sikere érdekében rengetegen sürgölődtek a konyhában, sokan segítettek az utazásban, és mindenki a maga kedvességével, figyelmességével és szeretetével tette teljessé a 2009-es Mevisz-karácsonyt.

FOTÓK: GADÓ BENEDEK

– BENCEORSI–

Százötven éves az Erdélyi Múzeum Egyesület

A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet díszterme adott otthont november 20-án az Erdélyi Múzeum Egyesület (EME) ünnepi rendezvényének, amelyet alapításának százötvenedik évfordulója alkalmából rendeztek. *Egyed Ákosnak,* az EME elnökének megnyitója után *Pálinkás József,* a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) elnöke, valamint a Román Akadémia képviselője mondott üdvözlőbeszédet. Az egyesülettörténeti előadások után átadták a jubileumi emlékérmeket és a Pro Scientia Hungarica érmeket. Ez utóbbiakat *Benkő Samu* egykori és Egyed Ákos jelenlegi elnök vehette át Pálinkás Józseftől. Délután megkoszorúzták *Mikó Imre* szobrát és az akadémikusok emléktábláját, majd további előadásokkal folytatódott a nap.

Az Erdélyi Múzeum Egyesületnek sajátos, tanulságos a története: nem állami intézményként jött létre, mint Európa nagy tudományos intézményei, az akadémiák, egyetemek, nemzeti múzeumok, hanem társadalmi összefogás által, ahogy ma szokás mondani, civil szervezetként.

A 19. századi erdélyi magyar társadalom szükségét érezte egy saját tudományos intézmény megalapításának és fenntartásának. Ahogyan az alapító, gróf Mikó Imre, Erdély Széchenyije elképzelte: a tudományt kell szolgálni Erdély történeti örökségének mentése és ápolása által, annak tudománytörténetét gazdagítva. Ezért alapította meg 1859-ben az Erdélyi Múzeum Egyesületet. Megjelölte az utat is, amely szerint egy tudományos és műkincseivel arányban álló s a kor szükségleteinek megfelelő múzeumot kell létrehozni, a begyűjtött és gyűjtendő tudományos anyagot rendezni, feldolgozni és megismertetni.

Az EME működésében hű maradt az alapítók elgondolásaihoz: nagy értékű történeti emlékanyagot, természettudományi tárgyat gyűjtött össze s mentett meg a jövő számára, miközben magas szintű tudományos munkát is végzett. Rendre megalakultak a szakosztályok, és tudományágak szerint elkülönülő gyűjteményekbe kerültek a muzeális értékek.

A muzeális gyűjtőmunka és a tudományos tevékenység látványos terebélyesedése nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az akkori Magyarország második tudományegyetemének otthonául a kormányzat Kolozsvárt jelölte ki. Az 1872-ben alapított kolozsvári tudományegyetem egyrészt tudós professzorokat válogathatott a kutatásban jártas egyesületi tagok közül, másrészt az EME könyvtárát és gyűjteményeit a tanszékek is használhatták. Azonban az egyesület fejlődését mintegy kilenc évtizedes fennállása után a kommunista hatalom 1949-ben erőszakkal megtörte, a szervezet működését betiltotta, vagyonától megfosztotta.

Amikor 1989 után lehetőség nyílt rá, az EME is gyorsan újjáalakult, számos más társával együtt. Az újrakezdőknek nem volt könnyű dolguk, a semmiből kellett elindulniuk, s hogy mégis sikerült újraindítani Erdélyben is a magyar tudományos életnek ezt a régi műhelyét, abban kiemelkedő szerepe volt az elnöki tisztet elsőként betöltő *Jakó Zsigmondnak,* majd az őt követő Benkő Samunak.

Az újjáalakulás után a hagyományos négy szakosztály (bölcsészet-, nyelv- és történettudományi; természettudományi és matematikai; orvostudományi; jog-, közgazdaság- és társadalomtudományi) mellett már a tagtoborozás kezdeti szakaszában elkezdődött a műszaki tudományi szakosztály megszervezése is.

Az EME keretei között egykor dolgozó tudós személyiségek életműve, az egyesületi kiadványok, köztük a szakosztályok közleményeinek tekintélyes sorozatai bel- és külföldön olyan elismerést és rangot vívtak ki, hogy azt az egykori diktatúra sem tudta az emlékezetből kitörölni. Magától értetődő kötelességük lett a túlélőknek, hogy a kamatoztatható szellemi tőkét ne hagyják veszendőbe menni, és az egyesület nevének és tisztes hagyományainak a vállalásával folytassák a munkát.

Ma az Erdélyi Múzeum Egyesület integráló keretintézményként működik, saját kutatócsoportjai vannak, és szolgáltató jellegű könyvtárakat tart fent. Tagsága rendes, alapító és tiszteletbeli tagokból tevődik össze, ám az egyesület munkáját pártolóként bárki támogathatja. Az EME igyekszik a bel- és külföldi intézetekkel, intézményekkel együttműködni, így országos evangélikus intézményeinkkel is.

Veres Emese-Gyöngyvér

DE JÓ EVANGÉLIKUSNAK LENNI!

Meglepetéskoncert köszöntötte a 40 éves Kaláka együttest

A Millenáris Teátrumban vehették át a Prónay-díjat

Vannak pillanatok, amikor az ember büszkén megállhat, kihúzhatja magát, csillogó szemmel körbenézhet, és legszívesebben mindenkinek elharsogná: „Igen, én is evangélikus vagyok!" Ilyen pillanat jött el a Millenáris Teátrumban december 27-én este, amikor egyházunk világi és egyházi vezetői átnyújtották a negyvenéves Kaláka együttesnek a Prónay Sándor-díjat. Azokban a megható percekben az óriási csarnok templommá válhatott, a tömött sorokban figyelő és tapsoló színes közönség pedig gyülekezetté. Így hallgathattuk együtt *Prőhle Gergely* szavait az Úristen által alaposan „felhasznált" Kalákáról: amikor ők zenélnek, „láthatóvá válik a mosoly, célba ér az örömhír, s mindnyájan mint élő kövek épülhetünk egy házzá".

Magára a születésnapi koncertre nagy titokban készültek a szervezők, és az ünnepelt együttes talán valóban végig úgy tudta, hogy egy jótékonysági koncerten fognak ők maguk is valamit játszani sok más „komoly" könnyűzenésszel, akik szintén örömmel zenésítenek meg verseket. Csak a helyszínen derült ki számukra, hogy itt most ők lesznek az ünnepeltek, *Lackfi János* műsorvezető szavaival élve: bármit tehetnek, csak nem zenélhetnek, és arra vannak ítélve, hogy végighallgassanak sok-sok előadót, akik mind az ő zeneszámaikat fogják előadni – saját stílusukban persze.

A négy „nagy öreg" csodálkozva és meghatódva ült a dísztribünön, és hallgatta végig saját jól ismert dallamaikat a legkülönbözőbb előadásmódban és hangszerelésben: volt ott techno, dobgép, cimbalom, szaxofon, nagyhangzás dobszerkóval és kishangzás gyerekhanggal (ez utóbbi saját gyerekeik és unokáik előadásában).

Ebbe az ünneplős hangulatba nagyszerűen illet bele az egyházunk által világiaknak alapított, évente egyszer odaítélhető Prónay Sándor-díj átadása. Hogyan jött az ötlet, hogy éppen itt, egy „világi" alkalmon lepjék meg az együttest? *Zászkaliczky Zsuzsanna,* a díj zsűrijének titkára válaszol:

– Gryllusék már tudták, hogy ők kapták meg a díjat, és volt is mindenféle ötletük, hogy mikor adhatnánk át. Mi viszont már rég kitaláltuk, hogy ez a meglepetéskoncert lesz a legmegfelelőbb alkalom, mivel reménység szerint bensőséges, személyes lesz a hangulat, azonban mégis lesz elég széles közönség is hozzá. Fontos volt, hogy egyszerre valósuljon meg a két irány: a „világ" is lássa, hogy az evangélikus egyház számon tartja a Kalákát, és elismeri munkásságát, melyet egyházunkért (is) tett; de ne vesszen el az a személyes kapcsolat, ami akkor indult, amikor a Gryllus gyerekeket először hozták el szüleik a Deák téri templomba. Nagy izgalom volt, hogy sikerül-e a titkot végig tartani, és utólag – látva a valódi meghatottságot a zenészek és a hallgatóság arcán – úgy érzem, jól döntöttünk, mikor ezt a keretet választottuk, kilépve ezzel a világ elé.

A nagy tervhez azonban hiányzott még valami. Ilyen együttesek sorába, mint a *Republic,* a *Quimby,* a *Rackajam,* nem könnyű csak úgy „beállni" egy Prónay-díjjal, azt fel is kellett vezetni. Innen jött az ötlet, hogy az úgynevezett felvezető zenekar legyen a *Deák Téri Evangélikus Gimnázium* énekkara *(lásd fenti képünket),* amely három kis karácsonyi nótát adott elő, természetesen kórus- és hangszeres feldolgozásban. *Bence Gábor* karvezető, eleget téve a felkérésnek, átkomponálta a jól ismert dallamokat komolyabb kórusművekké, megtartva azonban a könnyed, pörgős hangzást:

– Megtetszett az ötlet, és rögtön tudtam, hogy karácsonyi darabokhoz fogok nyúlni, mert azok a hagyományos iskolai adventi koncertünkön is elhangozhatnak majd. Az ősbemutató tehát ott volt, ennek ellenére persze izgultunk rendesen, hiszen sem én, sem a kórus nincsen hozzászokva az ilyen léptékű rendezvényekhez. Ahogy az ilyenkor lenni szokott, a fejünk fölött hatalmas méretben ki voltunk vetítve. Nem volt mindegy hát, hogy ott feszült és izgulós arcok vagy jókedvű, énekelni valóban szerető fiatalok látszanak – mondta Bence Gábor, és készséggel szolgált további információkkal is.

– A három karácsonyi dallamot az 1986-ban kiadott, *Szabad-e bejönni ide betlehemmel?* című kazettán hallhattuk először, ami a Kaláka talán legismertebb kiadványa. Ezen egyrészt különböző népek dalait játsszák, másrészt az akkor még csak néhány éve megjelent új *Evangélikus énekeskönyv* karácsonyi koráljait éneklik. Ez óriási misszió volt a szocializmus éveiben, hiszen a „Krisztus Urunknak áldott születésén" vagy a „Hadd zengjen énekszó" és sok más karácsonyi ének így kilépett a templom falai közül, és egy egész nemzedék karácsonyi kincsévé vált. Még a diákjaim is – akik pedig már a kilencvenes évek végén voltak kisgyerekek – szinte mind jól ismerték a kazetta – ma már CD – énekeit.

A Kaláka hangszerelésének két jellegzetessége van: egyrészt ritmikailag meg vannak bolondítva a dalok, nem lehet őket dobgéppel kísérni. Másrészt viszont alapvetően és boldogítóan énekelhetők az énekeik – ellentétben a mai könnyűzene zömével. A kihívást éppen a kalákai jellegzetesség jelentette: a feldolgozásra kiválasztott három vidám népdalnál meg kell tartanom a változatos ritmust és az énekelhetőséget egyaránt, úgy, hogy közben háromszólamúvá és hangszeressé teszem, és persze olyan darabokat kell írnom, amelyet egy gimnáziumi amatőr kórus is meg tud tanulni.

December 27-én este valóban büszkék lehettünk: a Kalákára, a zenekultúránkra, egyházunkra!

■ Ittzés Szilvia

A három dal kottája és hangzó anyaga hamarosan elérhető lesz az interneten is (http://kantorkepzo.lutheran.hu).

FOTÓK: LAJTOS ISTVÁN

A Kaláka együttes tagjai – ezúttal a nézőtéren...

Prőhle Gergely laudációja

Ezékiel és Ézsaiás próféták nyomán a középkori egyház a zenészekben Lucifer cselédeit látta. *Hieronymus Boschtól* tudjuk, hogy milyen sors várt rájuk. A pokolra jutott zenészek instrumentumai kísértetiesen hasonlítanak a *Kaláka* együttes hangszereire. De már Bosch is tudta, hogy a hivatalos egyház álláspontja tarthatatlan Az újplatonistáknál olvashatta, hogy az Isten által teremtett világ a disszonanciák ellenére is alapvetően harmonikus, s egy hármashangzatban maga a Szentháromság jelenik meg.

Innentől kezdve a hivatalos egyház és a muzsikusok kapcsolata egyre felhőtlenebbé vált. A reformáció különösen sokat lendített a zenészek ügyén. *Luther Márton* már így ír: „Mert nekem nem az a véleményem, hogy az evangélium által minden művészetet a földre kell sújtani és el kell pusztítani – mint néhány megszállott szeretné –, hanem valamennyi művészetet, különösen a zenét szívesen látnám annak szolgálatában, aki azokat adta és teremtette." Nem véletlen, hogy az egyházi közbeszéd évszázadokkal később a Tamás-templom karnagyát már az ötödik evangélistává emelte.

Most azonban ugorjunk néhány száz évet. A reformkori Pesten a társas élet egyik központja volt a Pesti Evangélikus Egyház, a mai Deák téri gyülekezet. A templomban és a hozzátartozó iskolában komoly zenei élet folyt. Ennyi jeles dalszerző körében talán az sem közömbös, hogy az első slágergyáros, a világon a leggyakrabban játszott zenemű, a *Csárdáskirálynő* szerzője, *Kálmán Imre* is az iskola padjait koptatta. Ebbe a gyülekezetbe hozták a *Gryllus* szülők – akiket ezúttal is nagy szeretettel köszöntünk – a fiaikat, akik itt nőttek fel, itt énekeltek a Lutheránia énekkarban – és ami a legfontosabb: itt találkoztak Isten igéjével.

A Magyarországi Evangélikus Egyház a világi személyeknek adható legmagasabb elismerését, a Prónay Sándor-díjat 2009-ben a Gryllus testvérekkel együtt az egész Kaláka együttesnek ítélte oda.

Az a bizonyos hármas- vagy esetünkben négyeshangzat felekezetektől független: bár „más a dallam egy a nóta" *(Kányádi Sándor).* „Énekes ifjú fiának vall" titeket „a vén Magyarország" *(Kosztolányi Dezső)* s benne ez a nagy múltú kis egyház. A díjjal most szerény köszönetet mondunk dallamért, nótáért.

Mert a mi korunkban „zörgött az egekben a gépek acélja", de „nem tudta az emberiség, mi a célja. ...magunkra maradtunk", s „nem volt, ki szegény sziveket melegítsen. ...álmatlanul ült arany-ágyon az Isten" *(Kosztolányi Dezső).*

Pedig sok dolga lenne a teremtőnek, hiszen a háta mögött is lakoznak, s örülnének a mosolynak *(Kányádi Sándor).*

S ha megszólal Pál apostol a baracskai börtönben, a betlehemes a Marczibányi téren, vagy ha a diósgyőri várban kiáltotok „emberebb világot, szeretetet, szabadságot", s együtt „keressük az igazságot" *(József Attila),* akkor láthatóvá válik a mosoly, célba ér az örömhír, s mindnyájan mint élő kövek épülhetünk egy házzá.

A Prónay Sándor-díj tavalyi kitüntetettje a négyszázötven éves soproni evangélikus líceum volt. Ebből is kitűnik, hogy a most átadandó díj voltaképp előleg. „Még husz év, tíz, harminc, esetleg ötven..."? *(Szabó Lőrinc)*

„Adja meg az Isten ... / Száz bús vasárnap helyett / Sok, víg hétköznapot" *(Ady Endre),* s persze: „Csak az egészség meglegyen!" *(Kiss Anna)*

Isten éltessen benneteket sokáig!

Tavaly történtek…

GAS: teljesült a 2009-es terv

Advent negyedik hetére sikeresen teljesítette idei céljait a Gusztáv Adolf Segélyszervezet (Gustav-Adolf-Werk). A gazdasági krízis és az adakozókedv lanyhulása ellenére a németországi evangélikus segélyszervezetnek sikerült összegyűjtenie a tervezett 1,6 millió eurót, amellyel százharmincöt projektet támogatnak Európában és Dél-Amerikában.

Míg a legtöbb hasonló szervezet kizárólag humanitárius-szociális projekteket támogat, addig a GAS több mint negyven testvéregyháza számára gyülekezetépítési tervekhez (építkezésekhez) is nyújt anyagi segítséget – így például templomok és gyülekezeti házak renoválásához.

Németország legrégebbi evangélikus segélyszervezetét 1832-ben alapították Lipcsében.

EvÉlet-infó

Új KEK-elnök

Emmanuel francia metropolita az Európai Egyházak Konferenciájának (CEC-KEK) új elnöke. Az ötvenegy éves ortodox egyházfőt december 17-én választották meg Genfben.

Első beszédében az új elnök hangsúlyozta, mennyire szükség van arra, hogy a százhuszonöt protestáns, ortodox és ókatolikus egyházat tömörítő szervezetben a reformfolyamatok minél előbb végbemenjenek. A KEK-nek minden ortodox egyházat integrálnia kellene ehhez; mint ismeretes, 2008 októbere óta az orosz ortodoxok a konstantinápolyi patriarchátussal való vitájuk miatt szüneteltetik tagságukat.

Emmanuel metropolita az ökumenikus patriarchátus tagja, és a francia protestáns *Jean Arnold de Clermont-t* követi az elnöki székben. Emmanuel 1958-ban Krétán született, Párizsban és az Egyesült Államokban tanult teológiát. 2003-ban lett az ortodox püspökök elnöke, s ebben az évben lett a KEK Központi Bizottságának is a tagja. Jelenlegi megbízatása négy évre szól.

A KEK két alelnöke *Cordelia Kopsch* (53), a Hessen-Nassaui Tartományi Protestáns Egyház elnökének helyettese, illetőleg *Christopher Hill* (64) guildfordi anglikán püspök.

Forrás: KEK/evangelisch.de

Egyházügyi tárca nélküli minisztert állítana a Jobbik

A Jobbik fontosnak tartaná, hogy egyházi ügyekkel foglalkozó tárca nélküli miniszteri posztot létesítsenek – hangzott el a párt tavaly december 12-i sajtótájékoztatóján. *Mirkóczki Ádám,* az egyházügyi kabinet vezetője szerint ez gesztus lenne az egyházak felé: annak elismerése, hogy fontos szerepet játszanak az oktatás, az egészségügy területén vagy éppen a szociális és karitatív tevékenységükkel.

Mirkóczki Ádám szerint ezzel párhuzamosan szigorítani kellene az egyházalapítás feltételein. A Jobbik szeretné elérni, hogy az alkotmányban rögzítsék a keresztényi alapértékeket, az iskolákban pedig legyen kötelező a hit- és erkölcstan oktatása. Programjukban szerepel az egyházi esküvők hivatalosság tétele és a regisztrált élettársi kapcsolat eltörlése.

Forrás: evangelikus.hu

Németh Sándor kapta a Kneszet és a Zsidó Világkongresszus közös díját

A Hit Gyülekezetének alapítója és vezető lelkésze, *Németh Sándor* kapta tavaly a Kneszet (az izraeli parlament) és a Zsidó Világkongresszus közös díját – tájékoztatta a vallási szervezet a Magyar Távirati Irodát.

Mint írták, a Hit Gyülekezetének alapítója „az antiszemitizmussal és az Izrael-ellenes szélsőségekkel szembeni több évtizedes kiállásáért első európai keresztény vezetőként" részesült a magas elismerésben. A díjat *David Rotem,* a Kneszet alkotmányügyi bizottságának elnöke adta át Németh Sándornak december 8-án Jeruzsálemben.

A Kneszetben 2004-ben alakították meg azt a bizottságot, amelynek célja, hogy „közvetlen kommunikációt, együttműködést és koordinációt építsen ki a Kneszet és a világ különböző részein élő keresztény vezetők között". A bizottságban megtalálhatók valamennyi jelentős izraeli parlamenti párt képviselői.

MTI

HIRDETÉS

„Az Ige testté lett…"

Az Ökumenikus Tanulmányi Központ (ÖTK) evangéliumi lelkülettel tervezi folytatni zarándoklatait . Ezek során a csoportok felkeresik azokat a történelmi, bibliai helyeket, ahol Jézus *„közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét"* (Jn 1,14).

A szentföldi (izraeli) látogatások jövő évi két időpontja: 2010. tavaszán április 29. és május 6., valamint ősszel október 7. és 14. között.

Látogatásaink jövőre is – ahogy már húsz éve mindig – teológiai-bibliai ismereteket is átadnak, hogy a résztvevők megerősödjenek keresztény hitükben, és átéljék a felekezetek közötti különbségeket áthidaló testvéri-lelki közösség ajándékait.

Az ÖTK várja az előjegyzéseket, illetve a tájékozódó kérdéseket, amelyek a lehető legkedvezőbb árak kialakításához nyújtanak segítséget. Az ÖTK elérhetőségei: 1114 Budapest, Bocskai út 15., tel./fax: 1/466-4790, e-mail: okumenik@freestart.hu. *Gimesi Zsuzsa* lelkész elérhetőségei: tel.: 70/508-7624, e-mail: ssngms@citromail.hu.

Az ÖTK 2010 őszén, várhatóan októberben – kellő jelentkezés esetén – Szíriába is szeretne látogatást szervezni a damaszkuszi útról szóló bibliai leírás (ApCsel 9,1–9) alapján. Szeretettel várja az ezzel kapcsolatos érdeklődést is.

Az ÖTK múlt évi szentföldi zarándoklatáról lapunk jövő heti számában olvashatnak.

AHOL EGY REFORMÁTUS LELKÉSZ REPESZTETT RÉST A RENDSZEREN

Ünnepségsorozattal emlékeztek meg a temesvári felkelés 20. évfordulójáról

A kommunista diktatúra alóli felszabadítása alkalmából szabad várossá nyilvánításának a huszadik évfordulóját ünnepelték december 20-án Temesváron. Ezzel ért véget az az egyhetes rendezvénysorozat, amely a romániai rendszerváltozás kezdetének legfőbb mozzanatait idézte fel. A *Jerzy Buzeknek,* az Európai Parlament elnökének a védnöksége alatt lezajlott rendezvénysorozat keretében *Tőkés László* európai parlamenti képviselő több romániai és nemzetközi kitüntetést kapott.

December 21-én, hétfőn a több mint ezer emberéletet követelő 1989-es romániai forradalomra emlékeztek Bukarestben és több más városban is. Romániában minden évben december 21-én tartják a megemlékezéseket, ugyanis húsz évvel ezelőtt ezen a napon tartották azt a munkástüntetést, amelyet Nicolae Ceausescu a néhány nappal azelőtti temesvári felkelés elítélésére hívott össze. A Bukarest központjába kivezényelt több ezer fős tömeg azonban fellázadt a diktátor ellen.

A román parlamentben ünnepi ülésen emlékeztek meg az áldozatokról, akiknek többsége máig tisztázatlan körülmények között, Nicolae Ceausescunak és feleségének a menekülése után vesztette életét. Az igazságszolgáltatás a mai napig sem tisztázta, kik lőttek a tüntetőkbe, a vizsgálatok elakadtak a katonai ügyészségen. Csak a temesvári felkelés ügyében született jogerős ítélet, amelynek ételmében *Victor Athanasie Stanculescu* és *Mihai Chitac* tábornokot jogerősen, külön-külön tizenöt év szabadságvesztésre ítélték.

Forrás: MTI

Tőkés 1989 decemberében nem vetette alá magát egy jogerős bírósági végzésnek, amely az egykori temesvári lelkipásztornak és családjának a Temesvárról való áthelyezését rendelte el. Tőkés segítségére siettek a hívei, majd „a Bánság fővárosának" más nemzetiségű és vallású hívei is gyülekezni kezdtek a temesvári lelkipásztor háza előtt. A tömeg a szabadságot követelte, és *Nicolae Ceausescu* volt román kommunista diktátor elleni jelszavakat skandált. A hatóságok vérbe fojtották a temesvári felkelésként híressé vált megmozdulást, amely a romániai forradalom kezdetét jelentette.

Toró T. Tibor, a temesvári emlékhét főszervezője az eseménysorozatot záró sajtótájékoztatón elmondta: a legláthatóbb jelei a huszadik évfordulónak a Tőkés Lászlónak ítélt díjak. Felidézte, hogy Tőkés idén megkapta a Truman–Reagan-szabadságérmet. A forradalmi emlékév következő elismerése a magyarországi Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat által novemberben átadott Bocskai-díj volt. A romániai forradalom kezdetének számító napon, december

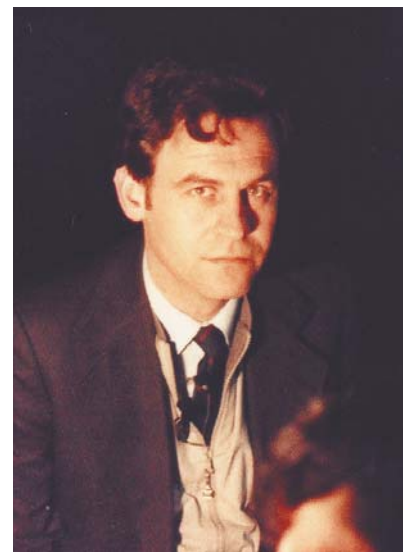

Tőkés László 1989-ben

15-én adták át Tőkésnek a *Traian Basescu* román államfő által adományozott Románia Csillaga Érdemrendet, majd az Európai Néppárt Robert Schuman-díjjal is kitüntette. Tőkés átvehette a XXI. Század Intézet 2009-ben alapított Petőfi-díját is.

Az EP-képviselő számára a legmagasabb román állami kitüntetés, a Románia Csillaga Érdemrend jelentette a legnagyobb meglepetést. Tőkés szerint ez a mindenkori román kormányok radikális attitűdváltását jelzi, hiszen – mint mondotta – az elmúlt húsz évben háttérbe szorították, legutóbb már el sem ismerték a temesvári gyülekezet és személyesen az ő, illetve a temesvári lakosság szerepét a forradalom kirobbantásában.

Az idei emlékév legnagyobb eredményének Tőkés azt tartja, hogy a huszadik évfordulón „újrakezdődött a rendszerváltás", ismét életre kelt Temesvár szelleme.

– Elmondható, hogy románok és magyarok ismét a barikád ugyanazon oldalán állnak – mondta Tőkés László, aki a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöki tisztéről mondott le, miután mandátumot nyert az Európai Parlamentbe.

MTI

Karácsonyra készülő temesváriak 1989-ben

Barack Obama is üdvözölte Tőkés László volt református püspököt

„Két évtizeddel ezelőtt romániaiak tízezrei fogtak össze, és álltak ki határozottan a szabadság és az egyenlőség mellett" – áll *Barack Obama* amerikai elnök üzenetében, amelyet a temesvári forradalom évfordulója alkalmából küldött Tőkés Lászlónak. Az amerikai elnök üzenetében, amelyet december 15-én olvastak fel a Temesvári Operában rendezett gálaesten, úgy fogalmaz: „Amikor oly nagy szükség volt a változásra, az akkori események szereplői segítettek kikövezni a remény útját, és Románia történelmében új fejezet nyílhatott." Obama üdvözölte mindazokat, akiknek a bátorsága hozzájárult ahhoz, hogy az emberek szerte a világon szabadon élhessenek.

Tőkés László volt református püspök, az Európai Parlament tagja politikai szándéknyilatkozatot tett közzé a kommunizmus bűneit kivizsgáló nemzetközi büntetőjogi rendszer kialakítása érdekében. „Azt kérjük az Európai Uniótól mint ötszázmillió polgár intézményes képviselőjétől, hogy az Egyesült Nemzetek Szövetségénél (ENSZ) indítsa be a megfelelő eljárásokat egy olyan nemzetközi büntetőjogi rendszer kialakításának érdekében, amely lehetővé tenné a kommunizmus ideje alatt elkövetett bűnök, emberiségellenes cselekmények törvényes kivizsgálását és elítélését a nemzetközi jog normáinak megfelelően" – olvasható a nyilatkozatban.

A kommunizmus „temesvári peréhez" az érintett államok erre szakosodott intézményei szolgáltatnának bizonyítékokat, ahol ezen intézmények már léteznek – írja Tőkés, hozzáfűzve: „Azokban az országokban, melyek nem rendelkeznek hasonló intézményekkel, az ENSZ égisze alatt hozzák létre az illetékes intézményeiket, illetve a megfelelő kivizsgálási szerveket."

A temesvári emlékév december 15-i rendezvényén *Lech Walesa* volt lengyel államfő, a Szolidaritás szakszervezet egykori vezetője felidézte a térség kommunistaellenes mozgalmainak időszakát. Emlékeztetett arra, hogy *II. János Pál* pápa annak idején azt üzente a lengyeleknek: „Ne féljetek!" A lengyelek pedig megértették az üzenetet – mondta Walesa, aki szerint ez volt az első győzelem a kommunizmus felett.

Tőkés László a délutáni konferencián külön szólt a kommunista rendszer természetéről, amelyet szerinte leginkább a hazugság jellemzett.

A temesvári forradalom huszadik évfordulójára sikerült befejezni a belvárosi református templom felújítását. Az eredeti arculatot megőrizték, és az épület díszkivilágítást is kapott. Az 1902-ben épült templom tatarozása hat hónapig tartott, és százharmincezer euróba került. Az összeg harminc százalékát és a műszaki tervet a belvárosi református egyház, hetven százalékát pedig a német állam adta.

Forrás: reformatus.hu

MEGÁLLAPODÁS HELYETT POLITIKAI NYILATKOZAT

Kudarccsúcs a klímakonferencián

Tizenhárom napig tartó tárgyalássorozat után december 19-én lezárult a koppenhágai ENSZ-klímakonferencia utolsó plenáris ülése, és ezzel véget ért a világszervezet eddigi legnagyobb szabású, az éghajlatváltozással foglalkozó tanácskozása. Az eredetileg tizenkét naposra tervezett konferencia a vártnál jóval szerényebb eredménnyel zárult; a százkilencvenhárom delegáció új nemzetközi szerződés elfogadása helyett mindössze tudomásul vett egy kevés konkrétumot tartalmazó, két és fél oldalas politikai nyilatkozatot. Az ENSZ vezető tisztségviselői hangsúlyozzák, hogy a *Koppenhágai egyezmény* címet viselő dokumentum alapján tovább folytatódhat a munka, és a következő, 2010-es mexikóvárosi klímakonferencián megalkothatják az éghajlatvédelmi harcot szabályozó, kötelező jogi érvénnyel bíró szerződést.

A klímavédelmi harc konkrétan a globális üvegházgáz-kibocsátás nagymértékű csökkentését jelenti, célja pedig az, hogy az általános felmelegedés ne haladja meg a két Celsius-fokot. 2015-ben ismét át kell tekinteni a kérdést, és meg kell vizsgálni, hogy lehetséges-e még szigorúbban, a kis szigetállamok igényeinek megfelelően 1,5 Celsius-fokban korlátozni az általános felmelegedést – áll a javaslatban.

Az egyezményben részes államoknak „együttműködésre kell törekedniük, hogy a kibocsátás globális és nemzeti szinten is a lehető leghamarabb tetőzzön", azaz minél hamarabb csökkenésnek induljon. A részes államok ugyanakkor „elismerik, hogy a fejlődő országokban hosszabb idő elteltével következik be a tetőzés", és figyelembe veszik, hogy ezekben az országokban „elsőbbséget élvez a gazdasági növekedés és a szegénység elleni küzdelem".

A szöveg leszögezi, hogy a „fejlődő országok számára megfelelő, előre tervezhető és fenntartható pénzügyi és technológiai támogatást szükséges biztosítani az (éghajlatváltozáshoz való) alkalmazkodást célzó programok végrehajtásához".

MTI

És a hegyek csak egereket szültek?

Szó szerint öt perccel tizenkettő előtt áll a világ. Az időnként befuccsolás előtt lévő koppenhágai klíma-csúcskonferencia végén úgy tűnt, mégis lendületbe jönnek a dolgok a megoldás, a közös összefogás irányában. Harminc állam- és kormányfő december 18-án, pénteken reggel eljutott odáig, hogy sikerült egy politikai nyilatkozatot összehozniuk a drasztikus klímaváltozás elleni küzdelemről. Mégis, péntek este a világkonferencia precíz megállapodás nélkül fejeződött be. A vatikáni delegáció vezetője bizonyára nem véletlenül fogalmazott bibliai példával: A hegyek vajúdtak, de csak egeret szültek.

De miről is volt szó a pénteken köröztetett dokumentumban? Sajtóértesülések szerint a kiotói megállapodáshoz igyekeztek politikai szándékukat és eltökéltségüket is odatenni az országok felelős vezetői, de a központi tételek és teendők továbbra is nyitva maradtak. A jó kétoldalas papír világos pénzügyi ígéreteket tartalmaz, amelyekkel az a cél, hogy megakadályozzák a két foknál nagyobb globális hőmérséklet-emelkedést planétánkon. Tervek szerint fél éven belül a megállapodást jogilag minden országban érvényesíthető egyezménnyé kell fejleszteni.

S vajon a klímakatasztrófa fenyegető valóságának elhárítása politikai akarat kérdése csupán? Nem a nemzeti érdekek önző elsőségének tudható be a jelenleg kialakult megegyezéshiány? Vagy valóban akkora gazdasági nehézségek vannak, hogy ezekbe még a természetnek, a teremtett világnak is bele kell roppannia? Vagy az energiaszektor elsősége okozza a bajt a fejlesztési segélyek háttérbe szorításával, száz- és százmillió éhező szegény kárára? Az USA ígérete, hogy százmilliárd dollárt fordít a fejlődő országok megsegítésére, szép ígéret, de ez valóban változtathat az alapvető problémán?

Koppenhágában valójában hiányzott a stratégiai vízió. Az a fajta látomás, amely az Isten-látás kohéziójában születik csak meg. Ez a furcsa „világcsúcs" több ellentmondást hozott felszínre, mint amennyi megoldást tudott javasolni. Nemcsak az ülés ideje alatt tüntető ezrek és a rendőrség között alakult ki konfliktus, hanem a gazdag és a szegény országok között idegekbe vágóan tudatosult a növekvő szakadék, a tudósok és a politikusok között és a különböző érdekcsoportok között is.

Az egyházak, a katolikusok, protestánsok és ortodoxok képviselői egyértelműen fogalmaztak. Leginkább *Desmond Tutu* dél-afrikai anglikán érsek találta fején a szöget: „Vagy nyertesek vagy vesztesek leszünk, mert csak egyetlen világunk van!" Meghökkentő, hogy az amerikai evangelikálok, újprotestáns hívők szemében az abortusz kérdése még mindig fontosabb, mint a drámai klímaváltozás bőrünkön értékelhető drasztikus megtapasztalása. A német keresztények – minden felekezetben – „radikális életmódváltozást" sürgetnek. „Nem voltunk jó sáfárok, ez vezetett a jelenlegi környezeti válsághoz" – olvasható a Mikeás-kezdeményezés nyílt levelében. Ők azt tervezik, hogy 2050-ig sikerül majd a szén-dioxid-kibocsátást nyolcvan százalékkal visszaszorítani s az 1990-es évek eleje előtti mértékre redukálni.

A nyugati egyházakban a klímaválság egyes számú napirendi témává lépett elő. És nálunk? Ott megszületett az istentiszteletnek és a személyes hitéletnek új formája és iránya, amit ez az új fogalom jelez: *ökospiritualitás.* Hol vagyunk ettől a tudatosítónevelő egyházi lehetőségtől, ha még a harangok sem szólaltak meg mindenütt hazánkban december 13-án, melyek „érted szóltak, természet"?!

A környezet Isten teremtménye, teremtett világa, nem csak használati tárgy. És érte egyénileg is tudunk talán még tenni valamit. Miért ez az ökológiai tudatosságban hazánkban tapasztalható általános megkésettség, eltompultság? Nem csak mások, mi is öt perccel vagyunk tizenkettő előtt! Egyénileg, egyházként, nemzetként. És még tehetünk valamit. Mikor kezdjük már el együtt és egyénileg? Csak ez az egyetlen világunk van, egyáltalán nem mindegy sem nekünk, sem az utánunk jövőknek, hogy ebből marad egy, vagy egy sem lesz! *Kálvin* bölcsessége ebben a tekintetben is időszerű és útmutató: „Amíg nem lehetséges az, amit akarunk, addig azt kell akarnunk, ami lehetséges!"

Koppenhága figyelmeztet: lehet, hogy a hegyek csak egereket szülnek, de amíg vannak hegyek s egerek, addig van élet is – s nekünk mind a hegyekre, mind az egerekre vigyáznunk kell, hogy most másról ne is szóljak! Belegondoltunk már ebbe úgy igazán?! És megpróbáltunk már kicsit tudatosabban, hogy ne mondjam: felelősebben élni? Tanulgatnunk kell mindnyájunknak: ma már a kicsi sem kevés!

Dr. Békefy Lajos

A szerző református lelkész

Koppenhágára figyelt a világ – mindhiába

A koppenhágai klímacsúcs decemberben két héten át a világon sokfelé a vezető hírek között szerepelt. Az *Evangélikus Élet Üzenet az Ararátról* rovata már szeptember végén elindította *Koppenhágára figyel a világ* című sorozatát. A klímacsúcs véget ért, írnunk kell róla, hogy milyen eredménnyel. Még ha nehezünkre esik is.

Szomorúan lapozgatom a házi archívumomból előhúzott újságokat. Leírtam ugyan, hogy nem lesz könnyű áttörést elérni Koppenhágában, de ennél sokkal többet reméltem. Az egyik cikkemben *José Manuel Barrosót,* az Európai Bizottság elnökét idéztem, aki ezt nyilatkozta: „Nincs B tervünk Koppenhágára, mert nem rendelkezünk B bolygóval." Tényleg ilyen nagy volt a tét? Tényleg egyértelmű kudarccal ért véget a konferencia? Milyen folytatásban reménykedhetünk?

Tényleg ilyen nagy volt a tét? • Fontos tudni, hogy a koppenhágai klímacsúcs nem tudományos konferencia volt. Az ENSZ Környezetvédelmi Programja és a Meteorológiai Világszervezet éppen azért hozta létre 1988-ban az Éghajlat-változási Kormányközi Testületet (IPCC), hogy több ezer tudós kutatási eredményeit ütköztesse, és ennek alapján állítson össze értékelő jelentéseket.

A legutóbbi, negyedik jelentés 2007 novemberében jelent meg, és bár a tudományos világra jellemző visszafogottsággal fogalmaz, megállapítja, hogy az éghajlati rendszer melegedése vitán felül áll, az elmúlt ötven év melegedése példa nélküli az elmúlt ezerháromszáz évben, nagyon valószínű, hogy a melegedés emberi eredetű, üvegházhatású gázok kibocsátása miatt történik.

A klímacsúcs nyitónapjának plenáris ülésén *dr. Rajendra Pachauri,* az IPCC elnöke további adatokkal is szolgált, de ezek a tanácskozás résztvevői számára már nem jelentettek újdonságot. A 20. század folyamán az átlagos globális hőmérséklet 0,74 Celsius-fokkal növekedett. Vannak, akik szerint kevesebb, mint 1 fok, igazán nem nagy ügy, de mivel a szén-dioxid és más üvegházhatású gázok a légkörben tartós hatást fejtenek ki, nagyon közel kerültünk ahhoz a ponthoz, amikor egymást erősítő, az éghajlatváltozást hirtelen felgyorsító folyamatok indulnak be. A szakemberek szerint 2 vagy maximum 2,4 fokos átlagos hőmérséklet-emelkedésig van remény arra, hogy az ember meg tudja állítani a folyamatot. Ez pedig azt jelenti, hogy 2015-től a kibocsátásoknak egyértelműen csökkenniük kell, vagyis alig öt év maradt a cselekvésre.

A klímacsúcsnak – akárcsak az éghajlatváltozásnak – növekvő, gyorsuló jellege volt. Az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményének 192 ország a tagja, ők 2009-ben már tizenöt héten át értékeltek, egyeztettek. Koppenhágában is több szakértői csoportban folytak a tárgyalások. Nehéz volt áttekinteni, hogy mi zajlik, pedig sokan megpróbálták. A hivatalos tárgyalókon kívül megfigyelők, civil szervezetek, újságírók próbálták követni az eseményeket.

Mikor nyolc nap megfeszített tárgyalás után december 15-én *Ban Ki Mun* ENSZ-főtitkár és *Károly* walesi herceg jelenlétében az ünnepélyes megnyitóünnepséget is megtartották, már kiderült, hogy a tizenötezer főre méretezett Bella Center konferencia-központ közel sem tud minden regisztrált érdeklődőt befogadni. A civilek nem értették, hogy miért kellett csaknem negyvenötezer ember regisztrációját elfogadni, majd durván korlátozni a környezetvédő szervezetek belépését, és ezzel – szerintük – veszélyeztetni a tárgyalások átláthatóságát. Egyre-másra tűntek fel a miniszterek és kormányfők, míg végül december 18-án reggel *Barack Obama* amerikai elnök is Koppenhágába érkezett, hogy kiválasztott partnereivel a legmagasabb szintű különtárgyalásokba kezdjen, és a plenáris ülésen megtartsa beszédét.

Gyújtó hatású beszédekben nem volt hiány, Obama is csodálatos dolgokat mondott arról, hogy az emberiség előtt álló veszedelem elhárítása érdekében a népeknek most össze kell fogniuk. De ekkor már a konferenciateremben és az utcán régen nem szép mondatokra, hanem számokra vártak. Mennyivel fogják a gazdag országok csökkenteni a szén-dioxid-kibocsátásukat? Milyen összeggel fogják segíteni a szegényeket, hogy ne kelljen végigjárniuk az ipari országok energiapazarló útját?

Nem csak szép beszédekben, számokban sem volt hiány. Tétlenséggel sem vádolhatja senki a tárgyaló feleket. Éjszakákon át próbáltak megegyezni. A Reuters több helyen felbukkanó fotója mégis jól kifejezi a konferencia végkifejletét. A december 19-én készült képen a kínai delegáció öltönyös tagjai fülhallgatóval a nyakukon alszanak a konferenciateremben. Ki előrebukva, ki oldalra billent fejjel. A háttérben azért többen beszélgetnek, talán ezekben a percekben fejeződött be az ENSZ történetének legnagyobb klímakonferenciája.

Valóban kudarc volt? • Ebben majdnem mindenki egyetért. A klímacsúcs úgy ért véget, hogy a résztvevők „tudomásul vették" a két és fél oldalas, *Koppenhágai egyezmény* nevű dokumentum megszületését, amely jogi értelemben senkit semmire nem kötelez, ezért inkább nyilatkozatnak nevezhetjük. Az elfogadásra szánt dokumentum az utolsó órákban egyre rövidebbé és egyre üresebbé vált. Egyedül az a cél maradt benne, hogy a felmelegedést két fok alatt kell tartani, és valami homályos utalás arra, hogy meg kell vizsgálni a 1,5 fokos célkitűzés lehetőségét.

A civil szervezetek szerint a kudarcért nagyrészt a fejlett országok a felelősek, mivel nem vállaltak kellően komoly kibocsátáscsökkentési és finanszírozási számokat, s ezek után a fejlődő országokat szorongatták, hogy ennél jóval kevesebbet is fogadjanak el. Vannak, akik azt hangsúlyozzák, hogy fontos előrelépés történt, és tényleg lehet elemezni a kicsiny részeredményeket. A két legnagyobb szennyező, az USA és Kína legalább részt vettek a tárgyalásokon – ők azok, akik a kudarcot eredményként próbálják otthon és a nemzetközi porondon „eladni".

Hogyan tovább? • A klímacsúcs tényleges eredménye, hogy minden eddiginél nyilvánvalóbbá vált: ez így nem mehet tovább. Változtatni kell, mielőtt kifutnánk az időből. A közvetlen remény a tavasszal Bonnban, majd egy év múlva Mexikóvárosban sorra kerülő újabb csúcs. Nem lesz könnyű! Sok ország vezetői még most is elfogadhatatlan áldozatnak érzik, hogy az egyhangú döntés érdekében feláldozzák rövid távú gazdasági érdekeiket.

Gadó György Pál

A szerző természetvédelmi szakmérnök, a Magyar Rádió munkatársa

HIRDETÉS

Felvétel az Evangélikus Hittudományi Egyetemre a 2010–2011-es tanévre

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen lelkészek, katekéták/lelkészi munkatársak, kántorok, teológusok és hittantanárok képzése folyik.

A képzés lehetőségei a következők:

1. Teológus, lelkész szak: egységes, osztatlan mesterképzés
Képzési idő: 12 félév. Megszerzendő kreditek száma: 360. A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

A képzés célja: felkészítés a teológia tudományának művelésére és az evangélikus lelkészi hivatás betöltésére. A szak a keresztény teológiai hagyomány egészére épülő alapismereteket nyújt és követel meg; felkészíti a hallgatókat az önálló, evangélikus szemléletű teológiai gondolkodásra, továbbá az evangélikus egyházban, de elsődlegesen a Magyarországi Evangélikus Egyházban végzendő lelkészi munkára; kialakítja bennük az ehhez szükséges jártasságokat, készségeket és szemléleti jellemzőket.

2. Katekéta-lelkipásztori munkatárs alapszak (BA)
Képzési idő: 6 félév. Megszerzendő kreditek száma: 180. A képzés Budapesten, nappali és levelező tagozaton folyik.

A képzés célja olyan felkészült gyülekezeti hitoktatók, illetve lelkészi munkatársak képzése, akik gyülekezeti lelkész vagy hittanár felügyelete mellett önálló hitoktatói szolgálatot láthatnak el, illetve segíthetik a lelkész adminisztratív, lelkigondozói, gyülekezetépítési munkáját.

3. Kántor alapszak (BA)
Képzési idő: 6 félév. Megszerzendő kreditek száma: 180. A képzés Budapesten, nappali tagozaton folyik.

A képzés célja felsőfokú elméleti és gyakorlati ismeretekkel és kompetenciákkal rendelkező kántorok képzése, akik jól hasznosítható alapozást kapnak a teológiai alapismeretek, az orgonajáték és a karvezetés mellett a pedagógia, az ifjúsági zene és a gyülekezetépítés területén is.

4. Hittanár-nevelő tanári mesterszak (MA)
Képzési idő: 5 félév. Megszerzendő kreditek száma: 150. A képzés nappali tagozaton, az EHE és az ELTE PPK közös képzése keretében Budapesten történik.

A mesterképzés azoknak nyújt továbbtanulási lehetőséget, akik katekéta-lelkipásztori munkatárs vagy kántor alapszakon végeztek, továbbá akik főiskolai hittanári oklevéllel vagy egyetemi szintű teológus-lelkész oklevéllel rendelkeznek.

A jelentkezésnél *feltétel nélkül* elfogadott a katekéta-lelkipásztori munkatárs BA oklevél.

A jelentkezéshez *feltétellel* elfogadott oklevelek a következők:
– teológus-lelkész egyetemi oklevél;
– főiskolai szintű hittanár/hitoktató oklevél;
– kántor BA oklevél.

Az utóbbi három esetben előfeltétel 10 kreditnyi pedagógiai-pszichológiai modul elvégzése, amelyet szükség esetén az ELTE PPK biztosít.

Más alapszakokról való jelentkezés esetén a belépés feltétele legalább 50 kredit megszerzése az alábbi ismeretkörökből: alapozó rendszeres teológiai és/vagy filozófiai ismeretek, történeti teológiai ismeretek, biblikus teológiai ismeretek, gyakorlati teológiai ismeretek.

5. Teológus mesterszak (MA)
Szakirányok: 1. biblicum; 2. szociáletika. Képzési idő: 4 félév. Megszerzendő kreditek száma: 120. A képzés nappali tagozaton, Budapesten történik.

A képzés célja olyan értelmiségiek képzése, akik a teológia tudományát magas szinten művelik, és be tudnak kapcsolódni az egyes egyházak, vallási közösségek szellemi vezetésébe.

A jelentkezéshez *feltétel nélkül* elfogadott oklevél:
– teológus BA oklevél;
– katekéta-lelkipásztori munkatárs BA oklevél.

A jelentkezéshez *feltétellel* elfogadott a nem teológus szakon szerzett legalább alapfokozatú (BA) oklevél.

Az utóbbi esetben feltétel, hogy a jelentkezőnek a kredit megállapítása alapjául szolgáló ismeretek – felsőoktatási törvényben meghatározott – összevetése alapján elismerhető legyen legalább 30 kredit a teológus BA képzés törzsanyagának ismeretköréből.

A biblicum szakirányra jelentkezők számára feltétel továbbá bibliai héber vagy görög nyelvismeret igazolása (egyetemi záróvizsga vagy állami nyelvvizsga). Ezek hiányában a felvételi alkalmassági vizsgával egy időben a görög vagy héber vizsga letehető.

A felvétellel kapcsolatos részletes tájékoztatás az EHE honlapján *(http://teol.lutheran.hu)* található.

A szükséges mellékletekkel ellátott kitöltött jelentkezési lapnak, valamint a piros postautalványon feladott 4000 Ft felvételi eljárási díjnak *2010. február 15-ig* kell az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rektori Hivatalába beérkeznie (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3. Tel.: 1/469-1051. Fax: 1/363-7454. Mobil: 20/824-9263.).

A felvételi vizsgákra 2010. július 5–6-án kerül sor.

2010-es világimanapi előkészületek

A keresztény egység januári imahetének és a nők márciusi világimanapjának egyaránt intenzíven folynak az előkészületei a különböző egyházakban.

A keresztény egység imahetét hagyományosan január harmadik hetében tartják. Idei témája *Lukács evangéliumából* származik: Ő feltámadott – ti vagytok erre a tanúk (24,48). Az imahét istentiszteleti rendtartását a Skót Egyház tagjai dolgozták ki. Innen indult 1910 nyarán az imamozgalom, amikor is Edinburghban a különféle missziói társaságok delegátusai első ízben találkoztak. Idén lesz tehát az imahét százéves.

A nők világimanapját, amelyet 2010-ben március 5-én tartanak meg világszerte a keresztény templomokban és más helyszíneken, ezúttal kameruni keresztény nők készítették elő. Központi gondolata: Minden, ami csak lélegzik, magasztalja Istent.

PAX News

Asztali beszélgetés

December 17-én mutatták be az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítványnak (ABKA) – a Luther Kiadó gondozásában megjelent – harmadik kötetét *Közös örökségünk* címmel a Pilinszky János irodalmi kávéházban. A könyv, amely a holokauszt 65. évfordulójára jelent meg, a témakört különböző nézőpontokból járja körül. A bemutatóhoz – követve az ABKA korábbi kiadványainak és rendezvényeinek szellemiségét – rendhagyó asztali beszélgetés is társult, amelyen *Szvorák Katalin* énekes és *Fekete László,* a Dohány utcai zsinagóga főkántora közösen, a keresztény és a zsidó énekkultúra kincseiből „folytattak párbeszédet". A kötetet *dr. Fabiny Tamás* evangélikus püspök, a Keresztény–Zsidó Társaság ügyvezető elnöke mutatta be.

Magyari Márton *felvétele*

Az *Asztali beszélgetések* harmadik kötete hatvanöt évvel a holokauszt után jelenik meg. Az itt olvasható beszélgetések valamiként a vigaszkeresésre és a múlttal kapcsolatos közös felelősség keresésére, ezen belül is a zsidóság és a kereszténység viszonyára irányulnak.

Pálinkás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, *Szabó Lajos* teológusprofesszor és *Schweitzer József* főrabbi a közös gyökerekről beszélget. Majd utóbbi átül egy másik asztalhoz, ahol a soaregényéért Nobel-díjat kapott *Kertész Imre* író és egy másik teológus, *Jutta Hausmann* biblikus professzor mutat készséget arra, hogy az Auschwitz utáni korról cseréljenek véleményt. Ezután Hausmann vált asztalt, és egy biblikus témákat gyakran ábrázoló festőművész, *Fehér László* mellé telepszik. Monumentális, biblikus tárgyú regények szerzőjével, *Spiró Györggyel* beszélget egy újabb teológus, *Csepregi András,* majd a bibliai törvényekről és a köznapok törvényeiről cserél eszmét *Solt Pál,* a Legfelsőbb Bíróság volt elnöke és *Gáncs Péter* evangélikus püspök.

A kötetben harmadik beszélgetőtársként szereplő művészek: *Berecz András, Csikai Márta,* Fehér László, *Incze Mózes és Lugossy Mária.* A kötet előszavát *Fabiny Tamás* evangélikus püspök írta.

A beszélgetések visszatérő témája a közös felelősség. Az egyháznak újra és újra át kell gondolnia a zsidósághoz fűződő viszonyát. Szükség van teológiai reflexióra és társadalmi, történeti összefüggések komolyan vételére. Utóbbi területen bizony bűnbánatot is kell gyakorolniuk az egyházaknak. Magukat keresztésznek nevező emberek ugyanis sok rosszat elkövettek zsidó testvéreikkel szemben szóval, cselekedettel és mulasztással. Mindezekről beszélni kell. Ám vigaszt is találhatunk.

Asztali beszélgetések 3. – Közös örökségünk. Szerk. Galambos Ádám. Luther Kiadó, Budapest, 2009. Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány – 1071 Budapest, Damjanich utca 28/B; e-mail: asztali@yahoo.com; telefon: 20/824-4622; fax: 1/322-2806; honlap: http://www.asztali.hu. Egycseppes esték: http://egycsepp.lutheran.hu.

A Reményik-iskolások Sztehlo Gábor emlékére

Ritkán látni ilyen szép összjátékot: a Reményik-iskola Suliszínháza *Németh Gyöngyi* vezetésével vitte színre a *Sztehlo Gábornak* emléket állító *Gaudiopolis – az öröm városa* című dramatikus játékot.

Eleven ez az emlék: valódi színházi élményt nyújtó. Pedig nehéz jól hozzányúlni, és nem csak azért, mert – az előadásban is megemlített – *Valahol Európában* című Radványi Géza-film erősen meghatározza az 1944-ben zsidó gyerekek megmentésére szegődő, 45-ben a háború árváinak gyermekotthont alapító (itt szerveződik meg Gaudiopolis) evangélikus lelkész, Sztehlo Gábor személyét és tevékenységét őrző emlékezetet. Hanem inkább azért, mert az árvaságot, a szenvedést, a jóságot, a reménytelenséget és a reményt – a primer érzelmeket – az önzéssel, az előítéletekkel, a durvasággal szemben szépen, tisztán, hamis érzelmesség és túlmagyarázó didaxis nélkül fölmutatni nem könnyű. A Reményik-iskola – több korosztályt foglalkoztató – Suliszínházának viszont maradéktalanul sikerül. A gyerekek minden megszólalása pontos, és belülről fakad. A Gaudiopolis szövegkönyvét Németh Gyöngyi írta, ő az előadás rendezője is.

A dramatikus játék két idősíkot szembesít: az egykori Örömváros-lakó (dokumentumokra támaszkodó) narrációjával emlékező jelent és az eleven képekben, jól szerkesztett, mozgalmas jelenetekben fölidézett, vagyis azonnal színpadi jelenné váló múltat. Működik az átjárás, működik az összjáték – amelyben mindenkinek saját arca van. Az előadásban a Weöres Sándor Színház stúdiósa, *Borbiró András* játssza a lelkészt, aki a fontos dramaturgiai pontokon megjelenik (a legszebb talán a kosár alma szétosztása az épp megszülető édenben), aztán inkább a szelleme, a szelídsége, a valószínűtlen türelme, a mosolya, mint a testi valója által van jelen. És jól is van ez így: az igazi mesternek mindig az a dolga, hogy átadja, amije van – vagyis hogy tevékenységével megszüntesse önmagát. (De

FOTÓ: HASZA MÓNIKA

sosem erőszakkal, ez a lényeg. Ha nem hiszel, ne imádkozz. Nem kell, ha nem akarsz , mondja Gábor bácsi a dühös és keserűen bölcs kisfiúnak.)

(…) A Gyermekköztársaságot sem a magyar állam, sem az egyház nem támogatta. Segítséget csak a Nemzetközi Vöröskereszttől kaptak, azóta is rejtély, hogyan sikerült 1950-ig életben tartani az intézményt (…) , olvasható a színlapon. Rejtély. De hát egyfelől az édenkert mindig ideiglenes, másfelől meg a föltétlen jóság megjelenése a földön – *Kertész Imrétől* biztosan tudjuk – mindig rejtély. Csoda.

Ezt a csodát mutatja föl a *Gaudiopolis* című előadás, amely igazi színházi gesztussal ér véget: a gyerekek a játéktérben levetik jelmezüket, és mai kisdiákokká alakulnak. Ki görkorcsolyát húz, ki labdát dob, ki telefonál. Legyen 1945 vagy 2009; legyen bármi a gyerekdivat: az örömök és a fájdalmak azonosak. (A veszélyek és a félelmek is.) Innen van a megszólalás pontossága és – muszáj ezzel az elkopott szóval élni – hitelessége. Ezért sikerült az előadás: Gaudiopolis – az öröm városa. (És színháza.)

Ölbei Lívia

Az írás a Vas Népe című napilap december 11-i számában jelent meg.

Meghitten bensőséges hangulatú könyvbemutató keretében tárták a nyilvánosság elé december 17-én *Vinczellér Imre* festőművész albumát, amely a Luther Kiadó gondozásában jelent meg. A Budavári Önkormányzat aulájában megtartott rendezvényen a kötetet *dr. Matits Ferenc* művészettörténész *(a mikrofonnál)* mutatta be, köszöntőt *dr. Nagy Gábor Tamás* polgármester *(az asztalnál középen)* mondott; az alkalom házigazdája *Kendeh K. Péter* kiadóigazgató *(jobb szélen)* volt.

■ MÉSZÁROS GÁBOR *felvétele*

Valóban gyermek született!

Beszélgetés Vinczellér Imre festőművésszel

▶ Műtermében él igazán, mesél, és áttüzesedik hangja. Ott létezik, valónál igazabban varázslatos képei között. Az eltűnt időben ragyognak zöld és rozsdavörös olajfestményei. Realisztikus és szürreális felületei: zöld párafüstben az utak, erdők, ikonbarna félhomályban kastélyok, néma vonulásban az emberek. Nem tudom, honnan van lelki ereje. Hol töltődik fel végtelen energiával, ami szeretetté, szépséggé válik?

Vinczellér Imre négy évtizedes festészeti munkásságát a tradícióhoz való igazodás és az új tendenciákra való figyelés jellemzi. Festészetében családja kultúrtörténeti emlékeit, tárgyi és szellemi fragmentumait idézi. Zenei tanulmányai alapján készítette zenei ihletésű, intenzív színvilágú adaptációit. Még advent csendjében kérdeztem az utóbbi évek örömeiről és terveiről.

– Advent, Jézus születése nagyon fontos az életemben – kezdi az emlékezést. – Gyerekkoromban bensőséges, családi ünnep volt mindig. A „szélesebb" família jött össze nálunk. Ilyenkor a távoli nagynénik is – főleg Budapestről – megérkeztek. Divat volt a házi muzsika, sőt később a lányom hegedült, én pedig zongoráztam. Szívet melengető volt, és a 18–19. században éreztem magamat. A hatvanas, hetvenes évek dőszaka ez, az akkori idő szerény viszonyai között. Nekünk nagyon jó szüleink voltak, szertartásosak. A gyertyagyújtás nemcsak akkor, de máskor is alapvető tartozék volt. Szerettünk régi terítők mellett ülni, régi örökség, s ma már csak egy van belőlük. A családi legendárium szerint maga *Liszt Ferenc* is ült a közelében.

– Lánya továbbviszi ezt a szép hagyományt?

– *Alíz* lányom kiegészítette, s remélem, tovább élteti ezt a zenélést. El kell, hogy mondjam, megszületett második kisbabája! Karácsonyhoz közeledvén a gyermek születése végtelen boldogság!

– Úgy hallottam, még egy öröm érte a napokban.

– Az idei karácsonyra szép és tartalmas kötet jelenik meg rólam. Neves írók, kritikusok megtiszteltek azzal, hogy egy-egy értékelést írtak eddigi festészeti munkásságomról. Az album előzménye a Pilinszky

FOTÓ: MÉSZÁROS GÁBOR

kávéházban folytatott egyik „asztali beszélgetés", amelyen meghívottként részt vettem, és fel is ajánlottam árverésre Assisi Szent Ferencet ábrázoló szárnyas oltáromat, amelynek a reprodukciója aztán helyet kapott az *Asztali beszélgetések* második kötetében. A beszélgetéssorozatot szervező alapítvány egyik vezetője, *Galambos Ádám* révén kerültem kapcsolatba a Luther Kiadó igazgatójával, *Kendeh K. Péterrel,* aki örömmel fogadta az album megjelentetésének ötletét.

– Mit kell tudni a kötetről?

– A könyv negyvenévi munkálkodásom összefoglalása. Hivatalosan, a képzőművészeti főiskola elvégzésétől számítva ez az idő harminc év. Tizenöt esztendős voltam, mikor elhatároztam, hogy festő leszek. Kétszáz oldalas a kötet, és közel százötven színes reprodukció szerepel benne. Az előszót *Jókai Anna* írta; az életrajzom magyar, angol és francia nyelven, az eddigi életutamnak főbb állomásai, a tagság, a díjak és képeim közgyűjteményekben.

A legnagyobb munkát *Matits Ferenc* művészettörténész végezte, szövege között különböző stúdiumrajzok és régi munkáim láthatók. Mint érdekességet jegyzem meg, hogy barátok, kollégák levélrészletei is szerepelnek, így olvasni lehet *Borsos Miklóstól, Cziffra Györgytől, Melocco Miklóstól, Krúdy Zsuzsától, Kass Jánostól.* De szerepel a kötetben *Szinyei Merse Anna* egy korábbi kiállításomhoz írt bevezető szövege, *Szegő György* katalógusomban megjelent tanulmánya, *Mecsi Beatrix, Reisinger János* gondolatai, a francia reagálás, mikor a külföldieknek adható legnagyobb díjat – a Diplôme de Médaille d'Or-t – megkaptam…

Végezetül a támogatókat is meg kell említenem. A legnagyobb terhet

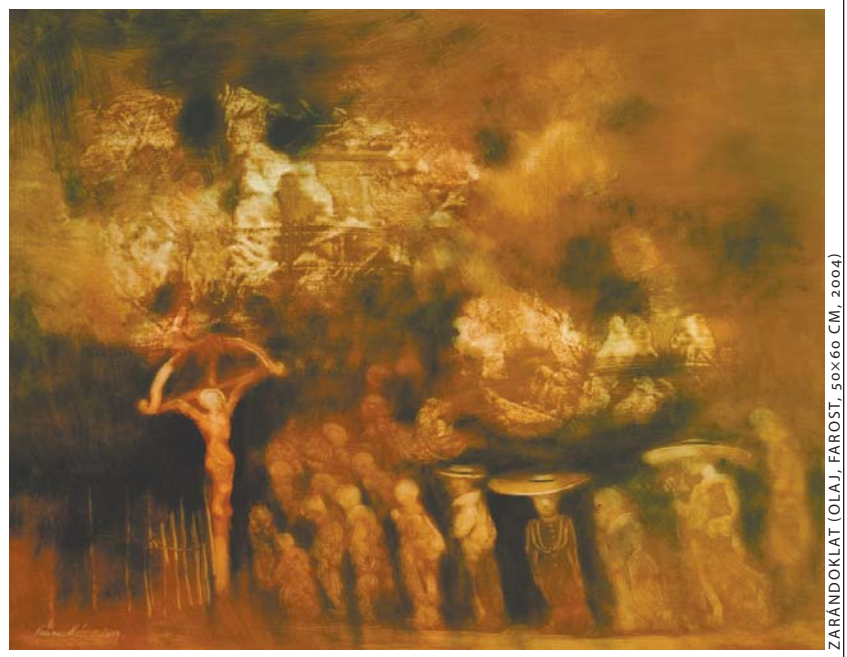

ZARÁNDOKLAT (OLAJ, FAROST, 50×60 CM, 2004)

a kiadó vállalta, és az első kerületi önkormányzat, a Bács-Kiskun megyei vezetőség, illetve szülővárosom is mellém állt az első perctől fogva. Országosan az Alexandra és a Libri hálózat terjeszti a kötetet. Mivel az első kerületben élek, a Püski Könyvesházban, valamint a Vince Kiadó Krisztina körúti üzletében is meg lehet majd vásárolni.

– Festői pályája többszörös évfordulóhoz ért. Hogyan látja az elmúlt évtizedeket?

– Próbáltam következetes lenni a saját értékrendemhez. Két tendencia birkózott egymással: egyrészt a tradíció, az európai egyetemes művészettörténetben tapasztalt utalások és az erre építkező, ezt tagadó, ezt újra felhasználó folyamatos megújulás. Két nagybátyám hatott rám. *Kasselik László* festőművész a klasszikus értelemben vett tradicionális képzőművészetet próbálta átadni, míg *Hevesy Iván* művészettörténész a folyamatos megújulásra való nyitottságot. De említhetném *Hevesy Margit* apáca-tanár nagynénémet is, aki verseket és történelmi drámákat írt… Üzeneteik, útba indító intelmeik bizonyára ott voltak velem a festőállvány előtt.

– Milyen újévi üzenettel zárhatnánk beszélgetésünket?

– Azt hiszem, az a végső üzenete mindennapjainknak, hogy törekedjünk jobb emberré válni. Úgy gondolom, ha Magyarországon béke lenne, még több segítő közünk lehetne egymáshoz, jobban tisztelnénk embertársainkat. Lépjünk túl önmagunkon, próbáljunk megújulni, engedjük, hogy karácsony üzenete munkáljon szívünkben.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Kétszázhetven éves a Debreceni Kollégiumi Kántus

A kollégiumi kántus történetét bemutató kiállítás volt az egyik fő eseménye annak a november végi programsorozatnak, amellyel a kórus alapításának kétszázhetvenedik évfordulóját ünnepelték a Debreceni Református Kollégium falai között.

A kollégiumi kántust 1739-ben alapította a Debreceni Református Kollégium zseniális matematikaprofesszora, *Maróthi György,* aki rövid hatévi működése során újjászervezte az egész iskolát. A kántust a pestisjárvány idején létesítették temető kvartettként, ez bővült harminctagú fiú-vegyeskarrá.

Berkesi Sándor

Maróthi svájci minták nyomán a többszólamú zsoltáréneklést kívánta az istentiszteleteken meghonosítani. „Collegium Musicum"-ot, zenei együttest tervezett, de huszonkilenc évesen elvitte a korai halál. Így ez a terve nem valósult meg, de létrejött az első, azóta is folyamatosan működő magyar ifjúsági kórus, a kántus. Szervezetével és szellemével ma is hirdeti a kollégium sok évszázados diákköztársaságát, amely a kollégiumi jelmondat: „Orando et laborando" (Imádkozva és dolgozva) jegyében hitben és munkában edzett generációkat nevelt.

A kántus a kezdeti fiú-vegyeskari, majd hosszú férfikari időszak után, 1954 óta vegyes karként működik. Tagjainak száma évenként hatvanhetven: gimnazisták és egyetemisták.

A kántus egyházi és világi műsora lehetővé teszi, hogy a magyar kórusmozgalom versenyein, különböző minősítésein, ünnepi koncertjein részt vehessen. Az *Éneklő ifjúság* versenyein többször szerzett arany fokozatot. Minősítésük a Magyarországon elérhető legmagasabb: hangversenykórus „summa cum laude" fokozat, amelyet 1996-ban szereztek meg. Több nemzetközi versenyen értek el kiemelkedő helyezést: Debrecen, 1982, 1. hely; Middlesbrough, 1984, 1. hely; Spittal, 1988, 2. hely; Budapest, 1997, arany fokozat; Busan (Dél-Korea), 2002, két olimpiai ezüst fokozat. 1997-ben megkapták a Magyar Örökség Díjat.

Külföldi útjaik során eljutottak Ausztriába, Kelet- és Nyugat-Németországba, Jugoszláviába, Angliába, Hollandiába, az Egyesült Államokba, Kanadába, Svájcba, Finnországba, Svédországba, Norvégiába, Dániába, Belgiumba, Japánba, Skóciába, újabb időkben Ukrajnába, Erdélybe, Szlovákiába a határainkon túli magyarokhoz, továbbá Dél-Koreába, Tajvanba, Oroszországba, Csehországba is.

Többször szerepeltek rádió- és televízióadásokban. Számos CD lemezük, külföldön három műsoros kazettájuk jelent meg. Magyar zeneszerzők – *Bárdos Lajos, Gárdonyi Zoltán, Gárdonyi Zsolt, Vass Lajos, Birtalan József, Szokolay Sándor, Mohay Miklós, Vajda János* és mások – több művet írtak a kántusnak. A kórus repertoárja kiterjed a régi korok és napjaink egyházi és világi műveire. A kántus vezetői: *Berkesi Sándor* Liszt-díjas vezető karnagy és *Virágh András Gábor* orgonista.

▶| *Forrás: MTI/reformatus.hu*

A Bölcsek Kútja

■ Selma Lagerlöf

Júdeát, ezt a hajdani tartományt egyszer meglátogatta az Aszály. Beesett szemekkel, fanyar képpel vándorolt az elsárgult mezőkön, a megfonnyadt bogáncsok között.

Nyár volt. A Nap árnyéktalan ormokat perzselt, s még a szellő is valóságos mészkőporfelhőt kavart a fehér vidéken; a völgyben a nyájak kiapadt patakok mellett ácsorogtak, és lábukkal a földet kaparták.

Az Aszály körbejárt, szemügyre véve a vizeket. Eljutott a salamoni tavakhoz. Méltatlankova látta, hogy a sziklás partok között még csobog a hullám. Majd a híres Dávid-kutat látogatta meg Betlehemben. Abban is talált vizet. Húzta a lábát az országúton, amely Betlehemből Jeruzsálembe vezetett. A távolság felénél tartott, amikor az út mellett megpillantotta a Bölcsek Kútját. Úgy vélte, régen kiapadt már. Leült a vízszakállas kövekből álló kagylókútra, és a mélybe nézett. Elégedetten állapította meg: no, ennek se sok kell, hogy kiapadjon.

A tiszta vízfelület, mely máskor a csurgóig ért, mélyről csillant. Tört tükrét iszap s hínár szennyezte.

A kút meglátta az Aszály barnára cserzett ábrázatát, s félénk csobbanást hallatott.

– Kíváncsi vagyok, mikor végzed be – szólt az Aszály –, mert aligha számíthatsz újabb éltető vizekre. Eső meg két-három hónapig aligha lesz, hál' Istennek.

– Légy nyugodt – sóhajtott a kút –, rajtam már semmi sem segíthet. Paradicsomi forrásnak kellene fölbuzogni mélyemben, hogy megmaradjak.

– No, akkor maradok, hogy lássam sorsodat – mondta az Aszály.

Gyönyörködni akart a kút halálában, amint cseppenként tűnik el belőle a víz.

Elégedetten ült vissza a kövekre, és kárörvendőn hallgatta, mint nyög a kút. Az is megnyugtatta, hogy szomjas vándorok érkeztek: leeresztették a csöbröt, de csak néhány csepp poshadt víz került bele.

Így múlt el a nap, s mire eljött a sötétség, az Aszály ismét a kútmélybe pillantott. Kevésnyi víz még csillant benne.

– Maradok éjszakára is – mondta –, csak nyugalom. Ha megvirrad, újra megnézlek, véged van-e már?

Összehúzta magát a kút tetején. Az éj, mely forróságával kegyetlenebb volt a nappalnál, hatalmába kerítette Júdeát. A kutyák és a sakálok egyfolytában üvöltöttek, fülledt istállókból tehenek és szamarak válaszoltak nekik. Ha olykor szél támadt, nem enyhítette a hőséget: forró volt az és nyomasztó, mint lehelete valamely alvó szörnynek.

A csillagok tündököltek, s az újhold zöldeskék fényben fürösztötte a dombokat. A sugárzásban az Aszály karaván látott közeledni, a domb felé tartott, ahol a Bölcsek Kútja volt.

Az Aszály szemügyre vette a hosszú karaván, s már előre kuncogott: a kiszikkasztó szomjúságtól űzött vándorok egyetlen csepp vizet sem lelnek majd. Olyan sokan vannak, hogy teli kút se lenne elegendő ember s állat szomját oltani. Hirtelen úgy tűnt neki: éjben imbolygó kísértetkaraván ez; a tevék, amint fölemelkednek a horizontot záró tetőn, mintha égből ereszkedtek volna alá. A holdfényben óriásokká nőttek, s könnyedséggel vitték báláikat. Aztán látta, hogy elöl három fényes szőrű teve lépked. Rojtokkal szegélyezett nyergekben előkelő utasokat visznek.

A karaván a kútnál megállt: az állatok háromszor hajlították be lábszáraikat, úgy heveredtek el a földön, az utasok pedig lekászálódtak. A három fényes szőrű teve azonban állva maradt; az áthatolhatatlan nyüzsgésben feltartott fejükkel, hátukra tornyozott csomagokkal kitűntek a többiek közül. Utasaik nyomban az Aszályhoz léptek, hogy köszöntsék, miközben kezükkel homlokukat és mellüket érintették. Az Aszály észrevette, hogy mindhárman hófehér köntöst s hatalmas turbánt viselnek, melynek felső részén egy-egy fényes csillag tündökül. Ragyogásuk, mint az ég csillagáé.

– Messzi földről jöttünk – szólt az egyik idegen –, kérünk, mondd meg, ez a Bölcsek Kútja?

– Ma még ez, de holnaptól már nem. Reggelre elapad – felelte az Aszály.

– Ha te ülsz a kövein, nem is lehet másképp – jegyezte meg a vándor –, csakhogy ez a kút szent, s vize nem apadhat el. Különben miért neveznék így?

– Hát aztán mit segít ez rajta? – gúnyolódott az Aszály. – A három bölcs már rég a paradicsomban van.

Egymásra villant a szeme a három utazónak.

– Talán ismered a kút történetét? – kérdezték.

– Ismerem én mind a kutak történetét, a folyókét, a patakokét, meg a forrásokét is – hangzott a hencegő válasz.

– Akkor örvendeztess meg bennünket csupán ennek a kútnak a történetével.

Közrefogták a minden gyarapodás ellenségét, és lesték a szavát. Az Aszály köhentett néhányat, letelepedett a kút peremére – mint mesemondó a magas székre –, és elkezdte:

– Gabesban, Media egyik városában (amely város a sivatag szélén épült, s ezért számomra fontos menedékhely) sok-sok évvel ezelőtt élt három férfi. Tudományukat mesze földön ismerték. Koldusszegények voltak, ami annál inkább feltűnt, mivel Gabesban becsülete volt a tudománynak, s ráadásul jól is fizették. A három emberünk azonban kirített a sorból. Az egyik idős volt, túlságosan idős, a másik leprában szenvedett, a harmadik pedig szerecsen képű volt, duzzadt ajkakkal. Az öreget kora miatt nem nézték senkinek – hiszen mit lehet tanulni tőle? –, a leprástól félrehúzódtak, a négerről pedig hallani se akartak, mert miféle bölcsesség származhat Etiópiából?

– A három bölcset közös sorsuk fűzte össze. Napközben ugyanazon templom bejáratánál nyújtották kezüket alamizsnáért, éjszaka egyazon helyen hajtották álomra fejüket, így legalább könnyen telt az idő. Együtt gondolkodtak a világ folyásán, csodálva annak szépségeit, és megfigyelték az embereket is. Az egyik éjjel kinn aludtak egy nyomorúságos ház tetején, melyen bódító illatú mák virágzott. Az éj közepén egyszer csak az öreg fölébredt. Körbejártatta tekintetét, majd fölrázta a többit:

– Áldjuk szegénységünket, hogy olykor a szabad ég alatt kell hálnunk: nézzétek az eget!

Ez az éjszaka felejthetetlen volt: a vidéket mennybéli fényesség ragyogta be, az égboltozatot fényhullámok barázdálták, mint partot a tengerár, s ebben a hullámzásban úsztak a csillagok. Mélységből sugárzott fel fénytestük, és az égi ormokon tündökölt.

Fönt, messzi fönt – látták a bölcsek – sötét korong tűnt fel. Amint áthatolt a kristálytérségen, labdának látszott. Aztán egyre közeledett, s mint feslő rózsabimbó (bár száradna le valamennyi!), fényrózsaként nyílt ki előttük, mely egyre nagyobb lett, s ahogyan rózsabimbóról leválik a szirom levél, erről is a sötétség burka. Négy levélkén játszott a fény, körben a rózsán. Egészen közel érve aztán egy csillagnál megállapodott. Eltűnt fekete sziluettje, levelenként föltárult a hajnalpír kelyhe, s lett csillagok közt csillámló csillag.

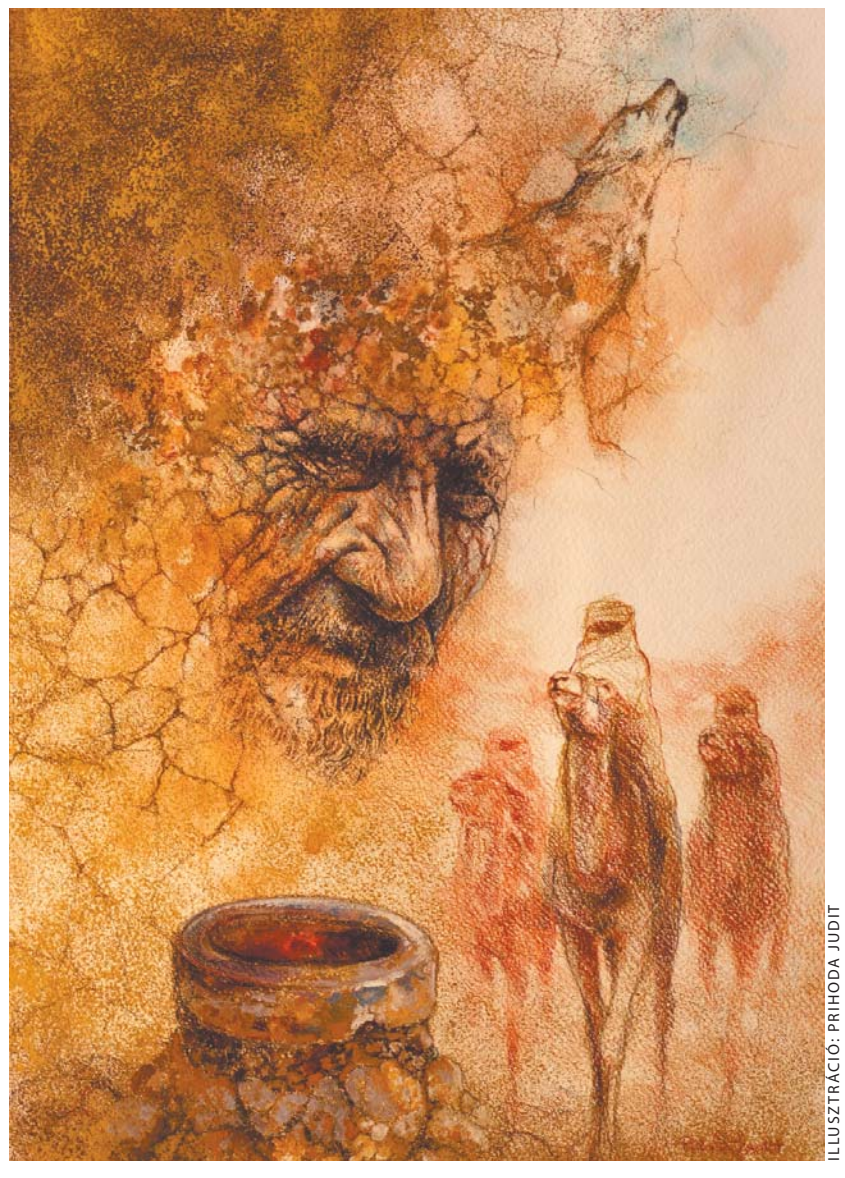

ILLUSZTRÁCIÓ: PRIHODA JUDIT

Látva ezt a bölcsek, tudásuk így szólt belőlük: a földnek ebben az órájában hatalmas királynak kellett születnie, akinek ereje meghaladja a ciruszi királyét, és meghaladja Nagy Sándorét. És ekkor így szóltak egymáshoz:

– Keressük meg az újszülött anyját és atyját, s mondjuk el, mit láttunk. Talán jutalmat kapunk: pénzzel teli erszényt vagy arany karkötőt.

Azonnal vándorbotot fogtak, és nekivágtak az útnak. Átmentek a városon, elhagyták annak kapuját. Akkor meg kellett állniuk: előttük a végtelen sivatag, melytől az emberek irtóznak… Az új csillag abban a pillanatban fénnyel pásztázta a homokot, utat jelölt, merre haladjanak tovább.

Egész éjjel bandukoltak a sivatagban, miközben szünet nélkül az újszülött királyról beszélgettek, akit majd aranyos bölcsőben találnak, amint éppen drágakövekkel játszadozik. S hogy jobban teljék az éjszaka, azt is megtanácskozták, mit mondjanak a királyi gyermek anyjának, apjának: „Égi jel közli: fiukat szerencse kíséri életében, hír és erő, s hogy hatalma nagyobb lesz Salamonénál."

Büszkék voltak a bölcsek, hogy nekik adatott meg Istentől, hogy a csillagot meglássák.

Már húsz erszény aranyról álmodoztak, de lehet, hogy több is üti a markukat, és attól fogva nem lesz gondjuk a nyomor!

– Én, mint az oroszlán, lesben álltam – folytatta az Aszály –, a szomjúság kínjaival akartam megtörni őket, de hasztalan: egész éjszaka a csillag volt a vezérük, s mire pitymallott, s a többi csillag kioltotta lámpását, az a fényes tovább ragyogott nekik, míg egy oázishoz nem érkeztek, ahol datolyapálmák és csobogó forrás fogadták őket. Egész nap itt pihentek, s csak az éj leszálltával folytatták útjukat, miután a csillag újból föltetszett a látóhatáron.

Az emberek azt beszélték, csodálatos utazás volt: a csillag védte bölcseinket éhségtől, szomjúságtól. Erős vezetőjük volt ez az égi jel a roppant homokon, a perzselő Napon és a tomboló viharban.

A bölcsek naponta elmondták: „Isten oltalmaz minket utunkon, mert az ő követei vagyunk."

– Lassanként azért bekerítettem csillagvándorainkat – dicsekedett az Aszály –, kiszáradtak, mint a homok, amelyen jártak: terméketlen gőg, fölperzselő kapzsiság töltötte el őket. „Mi vagyunk Isten követei – hajtogatták egyre –, s az újszülött atyja karaván ad nekünk."

A csillag végül a nevezetes Jordán folyóhoz, majd Júdea halmaira vezette mindhármukat. Az egyik éjjel aztán megállt a zöld olajlombok közé bújt, sziklás emelkedőre épült kisváros: Betlehem fölött.

A bölcsek szeme erődök, erős tornyok, várfalak után fürkészett, s minden más után, ami egy királyi város tartozéka, de ilyesminek nyoma se volt. És ami még elkeserítőbb, hogy a csillag fényesőjét nem a város közepére, hanem egy, a város szélén meghúzódó barlangra csorgatta, melynek bejárati nyílása ettől földerengett.

S lám, a három messzi vándor anyja ölén, csöndes álom ringatóján meglátta a kisdedet.

Jóllehet, még azt is látták: fénykoronát hord, belépni mégsem akartak. Kinn álltak a barlang előtt, nem jósoltak királyi sort, ahogyan előbb tervezték. Észrevétlen elosontak, ismét föl, a dombtetőkre. „Mint mi, ők is koldusok – így mondták –, minek jöttünk hát idáig? Tréfálkozott Isten vélünk, mikor tisztességet adni különdött pásztorgyermekének? Ő se lesz több, mint a többi, akik nyájaikat őrzik lenn a völgyi legelőkön."

Az Aszály itt lélegzetnyit pihent, s hallgatóira nézett:

– Nincs igazam? – kérdezte. – Sok minden van a világon, ami száraz, gyümölcstelen, miként a homoksivatag. De az emberek szívénél alig van terméketlenebb.

Majd folytatta a történetet:

– A bölcsek nem jártak messzi, amikor úgy érezték, eltévedtek, nem jó irányba követték a csillagot. Az égre tekintettek, hogy tájékozódjanak. A csillag azonban, amely a hajnalfénnyel ébredt, s vezette őket, eltűnt a mennyboltról. Arcukról lefutott a vér, s mély szomorúság telepedett szívükbe.

Ami ezután történt, emberileg tán örvendetes. A bölcsek, hogy nem látták a csillagot, rádöbbentek: vétettek Isten ellen. Úgy jártak – borzongott az Aszály –, mint az őszi föld, ha beáll az esőzés. Megrettentek, mint amikor az eget villám hasogatja; meglágyult természetük, s az alázatosság zöld ága sarjadt ki szívükből. Három nap, három éjjel vándoroltak, hogy megtalálják a gyermeket, és előtte leboruljanak. A csillag azonban messzi tűnt, s ők mind mindjobban utat tévesztettek. Elborította lelküket a bánat. Két éjszakán átkelve, a harmadikon ehhez a kúthoz érkeztek. Vize fölé hajoltak, hogy igyanak. Tükrén csillag rengett, az ő csillaguk visszfénye játszott, mely vezérük volt a fölkelő Nap országából idáig.

Isten megbocsátott nekik: a csillag újra kiült a sátorcsúcsára az égnek, s megindult előttük, ismét csak Betlehem felé.

Odaérve most már bementek a barlangba, térdre borultak a gyermek előtt, és így szóltak: „Tiszta tömjént, drága fűszereket hozunk majd neked, aranyos tálakon; Te a leghatalmasabb király leszel, aki valaha ezen a földön élt a teremtés kezdetétől a végső napig."

A gyermek akkor kinyújtotta kezecskéjét, s a bölcsek fején pihentette. Amikor fölálltak, észrevették, hogy az öreg koldus megifjodott, a leprás megtisztult, s a néger szép szál fehér emberré változott. Úgy hírlik, olyan tekintélyt szereztek, hogy hazájukba visszatérve királlyá választották őket.

Az Aszály végére ért a történetnek. A három idegen elismerően szólt:

– Jól beszéltél, az igazság szólt szádból.

– Nekem különös – fűzte hozzá az egyik –, hogy a bölcsek megfeledkeztek a kútról, melynek tükrén rengett csillaguk.

– Jutalma lehetne örökösen az élet – jegyezte meg a másik –, emlékeztetni az embereket, hogy jobb sorsuk büszkeségükben hagyja el őket, de az alázatosságban ismét visszatér hozzájuk.

– Az élőknek hitványabbak a holtak? – kérdezte a harmadik.

– A hála ismeretlen az Éden-lakóknál?

Az Aszály hallva e szavakat, fölismerte a három vándort, és feljajdult. Aztán, mint az őrült, futni kezdett, hogy ne lássa-hallja a bölcseket, amint szólítják szolgáikat, s azok a tevéket a kúthoz vezetik. Mindegyik hátán vizesbála volt, s a szegény haldokló kút megtelt tiszta vízzel, melyet a paradicsom forrásából merítettek.

Selma Lagerlöf: Krisztus-legendák. Fordította Tóth Sándor. Szent István Társulat, Budapest, 2008.

VÍZKERESZT ÜNNEPE – JN 8,12

Világosságot!

A lombsátorünnep nyolcadik napját *(szukkót)* ünneplik Jeruzsálemben. Négy hatalmas kandeláberben lobog a láng, és világítja be a templomudvart, de még a környező házak épületeit is. Az éjszakába nyúló ünnepen felfokozott a hangulat. A léviták kétoldalt – a nők udvarának lépcsőin állva – játszanak a hangszereiken. Mindenki énekel, táncol. A férfiak fáklyákkal kezükben járják a körtáncot. Ezen az éjszakán népünnepéllyé terebélyesül az eredetileg bűnbánattal kezdődő – azaz a *jom kippurral,* vagyis a nagy engesztelő áldozati nappal induló – jeles ünnepségsorozat, amelyre tíz és tízezrek zarándokoltak fel Jeruzsálembe. Ebben a hangos vidámságban szólal meg Jézus: *„Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága."*

Ha kiáltana, sem tudná túlharsogni ezt a tomboló hangzavart. Pedig amit mond, az csodálatos üzenet. Én vagyok az igazi fény! Nem kell sötétségben járnia és élnie senkinek!

Mi tudjuk, hogy Jézus egész létével világít. Rajta keresztül Isten világossága tört az emberi életbe, ezért életünk értelme, célja, feladata nem homályos többé. Aki őt követi, nem jár sötétségben. Tudja, hogy merre megy, és milyen cél van előtte. Találó kifejezés az, hogy övé az élet világossága. Az élet és a világosság az örök Igében – Isten Fiában – együtt van (1,4). De ebben a hangos forgatagban ugyan ki figyel ezekre a szavakra?

Ha az evangéliumot továbbolvassuk, kiderül, hogy mégis akadnak olyanok, akik megállnak, és odafigyelnek rá. Erre a fura, az ünneplők sorából kirívó rabbira. Kijelentését azonban vitatják, és nem fogadják el. Lehet, hogy egyenesen ünneprontásnak és zavaró megnyilatkozásnak vélik. És lehetnek ott olyanok, akik hallgatnak, mert felfogták, hogy Jézus szavaiban elmarasztaló ítélet is van. Mert *„a világosság eljött a világba, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert a cselekedeteik gonoszak. Mert aki rosszat cselekszik, gyűlöli a világosságot, és nem megy a világosságra, hogy le ne lepleződjenek a cselekedetei."* (3,19–20)

* * *

A mai korban az ilyen éjszakába nyúló népünnepélyek, ahol felfokozott hangulatban „ünnepelnek" tíz és tízezrek: sportesemények, szabadtéri koncertek és bulik alkalmai. Ezeken a rendezvényeken már nem sápadt fényű kandeláberek világítanak, hanem hatalmas reflektorok ontják a fényt, lézerek villódzása és fényorgia árasztja el a színpadot. Ebben a fényözönben és izzó hangulatban Jézus hangja alighanem még inkább elveszne.

„Én vagyok a világ világossága… az igazi fény!" – Ugyan ki figyelne oda erre az anakronisztikus hangra? Pedig az igazi világosságra, a fényre a huszonegyedik század emberének is éppúgy szüksége van, mint lett volna Jézus kortársainak. Örök emberi vágy, hogy az ember megértse önmagát, élete értelmet kapjon és szabad legyen.

Biztosan ma is sokan kiáltanak fény után, mint a *Világosságot!* című, döbbenetes versében a mi *Petőfink* a hitet elvető racionalizmus korában: „Sötét a bánya, / De égnek benne mécsek. / Sötét az éj, / De égnek benne csillagok. / Sötét az ember kebele, / S nincs benne mécs, nincs benne csillag, / Csak egy kis hamvadó sugár sincs. / Nyomorú ész, / Ki fénynek hirdeted magad, / Vezess, ha fény vagy, / Vezess csak egy lépésnyire! / Nem kérlek én, hogy átvilágíts / A másvilágnak fátyolán, / A szemfedőn. / Nem kérdem én, hogy mi leszek? / Csak azt mondd meg, hogy mi vagyok / S miért vagyok?… / Magáért születik az ember, / Mert már magában egy világ? / Vagy ő csak egy gyűrűje / Az óriási láncnak, / Melynek neve emberiség?

Többször kiderült már, hogy a fényben tündöklő, irigyelt sztárok közül sokan elveszítik önmagukat. A színpadon reflektorok fényében mozognak, de valójában „sötétben" élik az életüket. Többük tragikus sorsát ismerjük – *Elvis Presley, Jimi Hendrix, Jim Morrison, Michael Jackson* és így tovább. Sokan rajongóik közül is a drogok kábító mámorában keresik a megoldást, az értelmet… Jézus nekik is üzen: „Én vagyok…"

De a sötétben botorkálók nemigen vannak ott vasárnapi istentiszteleteinken. Még kisebb eséllyel lesznek velünk vízkereszt (epifánia) csodálatos ünnepén, amikor szószékeinkről hirdetjük örömmel: eljött a világosság a világba, hogy elűzze a sötétséget! Ezért hát ma nekünk a hétköznapokon is hirdetnünk kell az ünnep üzenetét. Minden egyes hívő embernek tovább kell adnia Jézus szavát családtagjai, rokonai, ismerősei és munkatársai felé: nem kell senkinek sötétben, bizonytalanságban, céltalanul és a bűntől megkötözve élnie az életét. Jézus a világ világossága! Ő itt van ma is, és hív bennünket. Ki a fényre, hogy mi is világosságban járjunk!

Meg kell fogadnunk azt, amire *Bornemisza Péter* (1535–1584) reformátorunk kért minket: „Nagy torok szóval – nem ásítva, nem kelletlenül…, hanem józan elmével, bátor szívvel, édes lélekkel, úgy kell kiáltanunk a Krisztust, hogy meghallja a világ!"

■ Id. Pintér Károly

AZ ÜNNEP IGÉJE

Most!

Milyen szép dolgok történtek velem annak idején! Felhőtlen gyermeki öröm, kellemes kirándulások, izgalmas pillanatok, éjszakába nyúló beszélgetések, igaz barátságok, nagy szerelmek, munkahelyi sikerek, családi élmények – időnként bevillannak múltunk emlékei, és jó gondolatban újraélni közülük egyetkettőt.

Persze az is lehet, hogy inkább a nehézségekre emlékezünk – a testi szenvedésre, a lelki fájdalomra, a becsapottság, elhagyottság, kudarc élményére, könnyekre, küzdelmekre, melyeknek emléke néha egészen váratlanul tör ránk.

Nincs is azzal baj, ha időnként eszünkbe jut valami, ami régen történt, sőt talán jó is, ha érettebb fejjel átgondolva a dolgokat felismerünk olyan összefüggéseket, tanulságokat, amelyeket akkor, amikor benne voltunk, nem láttunk meg.

Ha azonban állandóan ezzel foglalkozunk, és a múltban élünk, akkor elveszítünk valami fontosat: a jelen lehetőségét. Isten így biztat bennünket: *„Ne a régi dolgokat emlegessétek, ne az elmúltakon tűnődjetek! Mert én újat cselekszem, most kezd kibontakozni, majd megtudjátok!"* (Ézs 43,18–19a)

Kedves Olvasó! Akarod-e ezt az új kezdetet, amelyet Isten ígér? Hajlandó vagy-e tényleg elengedni a múltadat? Kész vagy-e rá, hogy ne emlegesd folyton azt, ami… tudod, ott és akkor történt? Törekszel-e rá, hogy gondolataid ne a már ezerszer átgondolt események körül forogjanak? Figyelsz-e arra a kibontakozóban lévő újra, amelyen Isten az életedben most munkálkodik? Hiszed-e azt, hogy az Úr Jézus a te Szabadítód, aki képes egészen újjáformálni téged, és ha hagyod, akkor valóban megújítja életedet már most?

Hiszem, Uram, kérlek, újítsd meg életem!

■ Hulej Enikő

Mikroszkóp alatt a múlt év

Vegyünk most elő képzeletben egy mikroszkópot, és vizsgáljuk meg az elmúlt évet, mégpedig úgy, hogy megkeressük a szabad szemmel nem láthatót. Lássuk csak, mit mutat szervezetünk!

Elsőként jól láthatók a vírusaink. Ezek általában nagy bajt okoznak, főleg a lustaság, a tanulni nem akarás és a rendet nem rakás vírusa. Testünk a haszontalan sejteket szerencsére igyekszik elpusztítani, tehát semmi pánik, az egyedi eseteket leszámítva előreláthatólag nem számíthatunk jelentős járványra.

Aztán egyértelműen kirajzolódnak a baktériumok is, az önzőség, az énközpontúság és az irigység apró kis sejtecskéi. Szerencsére néhány hónap alatt ebből több ezer sejt is képes megsemmisülni szervezetünkben.

Ezek itt a szülőkkel való ellenkezés sejtecskéi, amelyek egyes szervezetekben kitűnően megélnek, mert táplálja őket a saját, önálló életünkről való elképzelésünk, illetve a szerintünk egyre élesedő, tisztuló világlátásunk, valamint példaképeink és befolyásolóink intenzív hatása. Ezekre a sejtekre jellemző az állandó burjánzás, hol nagyobb, hol kisebb mértékben. Védelmi-szülői rendszerünk igyekszik kordában tartani ezeket a folyamatokat. Aggodalomra tehát újfent semmi ok.

Továbbmenve egyértelműen kirajzolódik az igénytelenség szigetcsoportja, amelynek az apró kis részecskéi igen sok területre hatolnak be. Itt található a megbízhatatlanságnak, az ígéretek be nem tartásának a sejtcsoportja is. Ez a terület komoly odafigyelést igényel. Lehet kezelni szép szóval, türelemmel – ezekhez recept nélkül hozzájutunk –, de a leghatékonyabb egy ingyenes védőoltás, melynek következtében beindul az ellenanyag folyamatos termelődése.

Van még egy terület, amely ritka esetekben igencsak jelentős méreteket ölt, ez a hitetlenség mezője. Ezt az aggodalom és a kétségbeesés hormonjai táplálják, miközben összegabalyodnak a szálak az életünkben. A rosszindulatú sejteket el kell távolítani a szervezetből, ez komoly műtétet igényel. Az elmúlt esztendőben erre nem egyszer kellett, hogy sor kerüljön, úgyhogy a következő év már jobb esélyekkel indul.

No de cseréljünk csak tárgylemezt, tegyünk fel egy újabbat az elmúlt év sejtjeiből, metszeteiből! Ami itt látható, az már mind más alakot ölt.

Feltűnő immunerősítő a szeretet- és jóságszövetünk, amely elborítja életünk bizonyos területeit. Szerencsére elmondható, hogy ez a szövetcsoport gyorsan képes szaporodni, és hozzátehetjük azt is, hogy jó kilátásokat nyújt jövőre is.

Különösen működnek a szervezetben a hit sejtjei, ezek az idegrendszerünkre és egész valónkra motiváló, stresszoldó hatással vannak. Hogy az elmúlt évben mennyi termelődött belőlük újonnan, azt ki-ki maga meg tudja saccolni, gyorsteszt sem kell hozzá. Úgy érzem, közös feladatunk az új évre ezen sejtek számának a növelése szervezetünkben.

Látványos a következő sejtek szaporodása is: szembe kell néznünk a reménységszövetek egyre nagyobb és nagyobb térhódításával is.

Mindezek alapján ezek a konklúziók vonhatók le az elmúlt évből. Naponta imádságcseppekkel féken lehet tartani a nevezett vírusok és baktériumok és további ártó sejtek szaporodását. Több millió sejtünket átjárja majd a hit, a remény és a szeretet, ha a fény felé fordulunk. Immunrendszerünket megerősítjük azzal, hogy ha megváltott állapotunkra koncentrálunk, valamint Istenünk irántunk való önzetlen szeretetére.

Szervezetünk teljes megújulását azért ne várjuk, nagy csodavárásba ne lovalljuk be magunkat, felelőtlenül ne is esküdözzünk az új év küszöbén, hogy bizony mi minden lesz majd bensőkben másképpen. Legyen elég annyi, hogy életünket az ige fényében vizsgáltassuk felül rendszeresen, és ez biztosan vezet azon az úton, amelyen az új esztendőben járnunk kell.

■ Balog Eszter

HETI ÚTRAVALÓ

„…láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal." (Jn 1,14)

Újév után, vízkereszt hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéi Jézus Krisztus, a világ Világossága dicsőségét hirdetik. Ő „az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert, jött el a világba" (Jn 1,9; LK). Az egyszülött Isten jelentette ki Atyja kegyelmét és igazságát, s „aki segítségül hívja az Úr nevét, az üdvözül" (Róm 10,13; LK). Alázattal hagyatkozzunk ez évben is Isten vezetésére! „Mert az Úr a te oltalmad, a felséges Isten a te menedéked." (GyLK 729,7) Az ő dicsősége a tizenkét éves Jézusban is megnyilvánult: *„Három nap múlva találták meg a templomban, és mindenki, aki hallotta, csodálkozott értelmén és feleletein."* (Lk 2,46–47) Szülei nem tudták, hogy mennyei Atyja házában kell lennie. „Értsd meg hát, hogy Krisztus nincs és nem található sehol, csak abban, ami az Atya dolga – sehol az igén kívül!" *(Luther)* Ezért írja János nekünk is: *„…akik hisztek Isten Fia nevében, hogy tudjátok: örök életetek van."* (1Jn 5,13) Az Úr beteljesítette Ábrahámnak adott ígéretét, aki *„Izsáknak nevezte el újszülött fiát. Azután körülmetélte nyolcnapos korában"* (1Móz 21,3.4). Az özönvíz után mondta Isten: *„…szivárványivemet helyezem a felhőkre, az lesz a jele a szövetségnek, melyet én a világgal kötök."* (1Móz 9,13) Vízkeresztkor: „Három csodával megékesített, szent napot tisztelünk: / E napon csillag vezérlé a bölcseket Jézushoz; / E napon a víz borrá változék a menyegzőben; / E napon Krisztus Jánostól megkeresztelkedék, / hogy minket üdvözítsen, alleluja." (GyLK 722) A pogány napkeleti bölcseket a csillag vezette Betlehembe, ahol *„megláták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt. Kinyitották kincsesládáikat, és ajándékokat adtak neki: aranyat* (a királynak), *tömjént* (a főpapnak) *és mirhát* (a prófétának)*"* (Mt 2,11). Jézusban *„múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság"* (1Jn 2,8). Pál pogányok közti apostolságának az a lényege, hogy Isten titkát hirdesse: *„…a pogányok örököstársaink, velünk egy test, és velünk együtt részesek az ígéretben is Krisztus Jézusért az evangélium által."* (Ef 3,6) János is titkot mond el: a keresztények Istentől születtek újjá, ezért *„Isten gyermekeinek neveznek minket, és azok is vagyunk"*; és végül *„hasonlóvá leszünk hozzá, és olyannak fogjuk őt látni, amilyen valójában"* (1Jn 3,1.2). Nekünk ír, ha ismerjük az Atyát és a Fiút: *„Ha valaki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete. Mert mindaz, ami a világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága és az élettel való kérkedés."* (1Jn 2,15–16) Ez volt a bűneset oka, és Jézust is ezzel kísértette a sátán. Pál felszólít: engedjétek magatokat megújítani, és *„öltsétek fel az új embert, aki Isten tetszése szerint valóságos igazságban és szentségben teremtetett"* (Ef 4,24). Legyen a fő célod ez évben: „Új teremtés vagy: vetkezd le a régit! / Ördög ha üldöz, e világ ha rémít, / Csak meg ne hátrálj, maradj meg az újban, / Véled az Úr van!" (EÉ 460,6)

■ Garai András

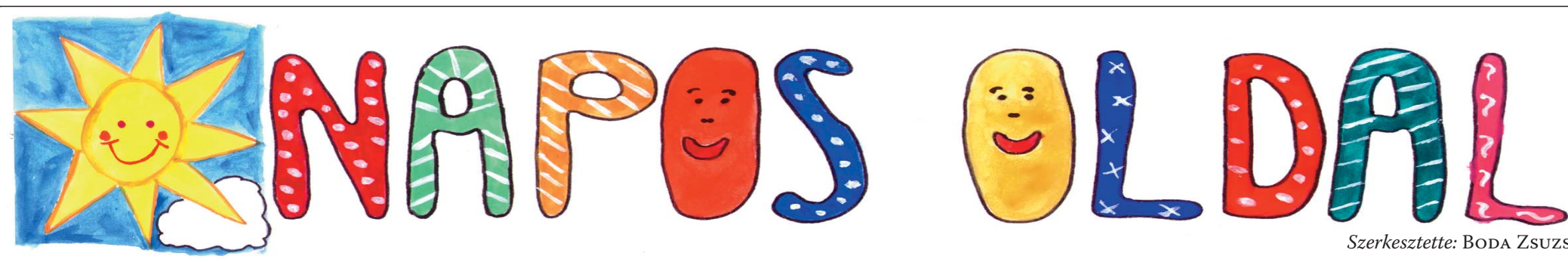

Szerkesztette: Boda Zsuzsa

Január 6-án, vízkereszt ünnepén többek között arra is emlékezünk, hogy a három napkeleti bölcset a csillag elvezette Betlehembe, Jézus jászolágyához. A mostani társasjáték segítségével felidézhetitek, mi is történt azóta, hogy Mária és József elindultak Názáretből. A játékhoz bábukra és egy dobókockára lesz szükségetek. Az nyer, aki pontos dobással ér be a célba.

Kedves Gyerekek!

1. Mária és József a népszámlálás miatt Betlehembe mennek. Lépj előre két mezőt!

2. Egy istállóban volt már csak számukra hely. Itt született meg Jézus. A következő dobásodnál hárommal többet lépj a dobott értéknél!

3. Azon az éjszakán angyalok jelentek meg a pásztoroknak, hogy elmondják nekik az örömhírt. Az angyalok gyönyörűen énekeltek, a pásztorok pedig áhítattal hallgatták. Egyszer kimaradsz a dobásból.

4. El is mentek, hogy felkeressék az újszülött kisdedet. Lépj előre három mezőt!

5. Napkeletről bölcsek érkeztek. Egy csillag jelezte nekik, hogy megszületett a zsidók királya. Lépj előre két mezőt!

6. Megálltak Heródes király palotájában, hogy megkérdezzék, hol is találják pontosan az új királyt. Heródes nem tudta a választ, de gonoszat forralt. A következő dobásodnál hárommal kevesebbet lépj a dobott értéknél!

7. A csillag elvezette a bölcseket a betlehemi istállóhoz. Leborultak Jézus előtt, és átadták ajándékaikat: aranyat, tömjént és mirhát. Majd kerülő úton tértek haza. Lépj előre egy mezőt!

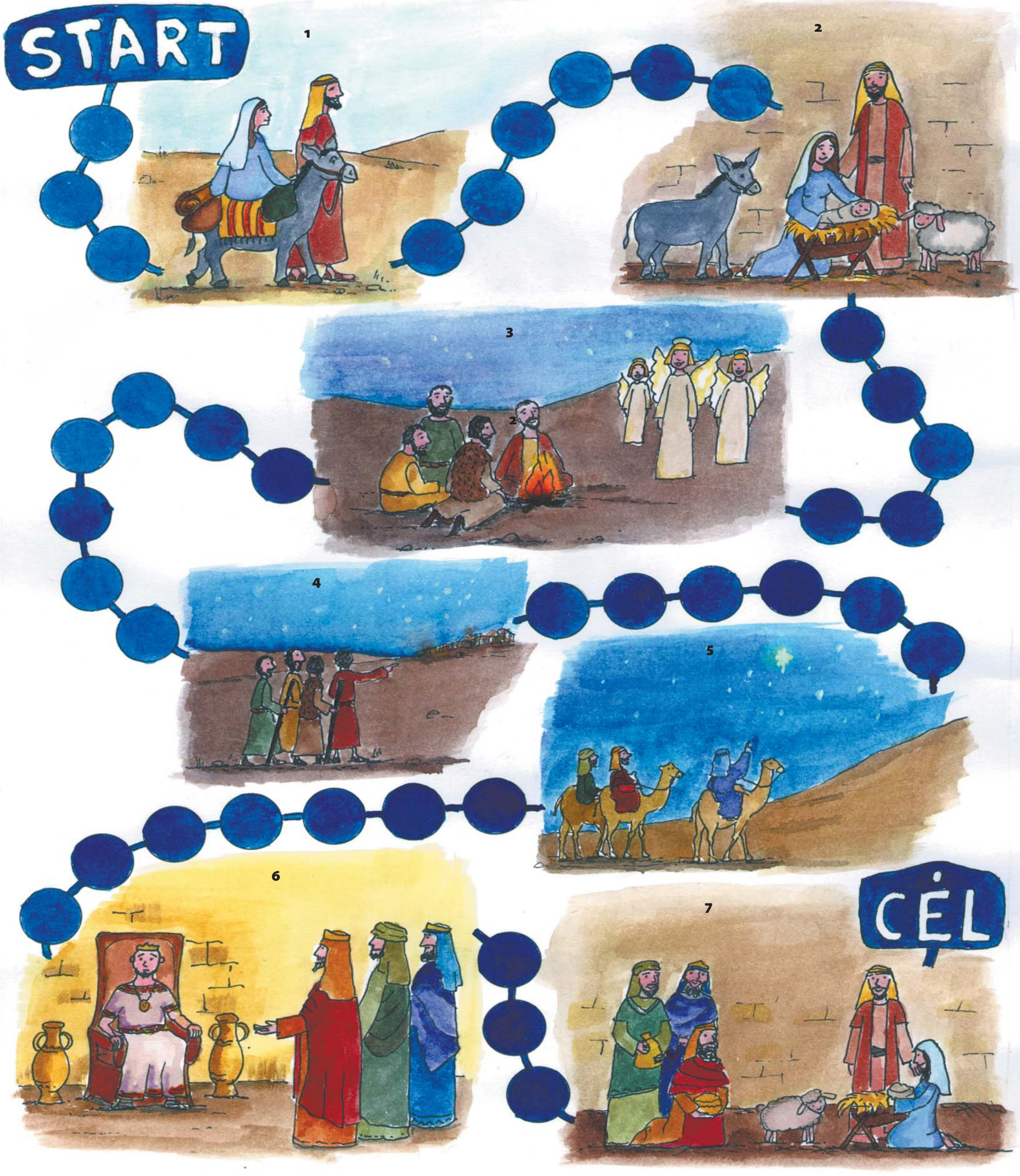

JENES KATALIN RAJZA

Tetőbontás

Gyülekezetépítés civil részvétellel

Vegyünk egy lelkészt és húsz lelkes presbitert – mindannyian hasonlóan kezdenénk a felsorolást, ha a sikeres gyülekezet receptjét kérdeznék tőlünk. Merthogy a gyülekezetépítés titkát mindannyian keressük. Konferenciákon, találkozókon, az egyházi közigazgatás minden szintjén szóba kerül a téma, biztos recepttel azonban egyikőnk sem szolgál. Ez az írás sem. E sorok írója is csak problémafelvetésre vállalkozik, bízva benne, hogy közös gondolkodással mindannyian közelebb kerülünk a megoldásához. A cikk néhol szándékosan provokatív és szókimondó. Az itt megfogalmazott gondolatok nem tények, csupán vélemények olyan szerzőtől, aki még csak teológiát sem végzett, csupán „mezei" gyülekezeti tag – aki nagyon aggódik evangélikus egyházáért.

László Jenő Csaba

Jól ismerjük a béna meggyógyításának történetét *Márk evangéliumának* második fejezetéből. Olvassuk el, és figyeljünk a részletekre! *„Néhány nap múlva ismét elment Kapernaumba, és elterjedt a híre, hogy otthon van. Erre olyan sokan gyűltek össze, hogy még az ajtó előtt sem volt hely; ő pedig hirdette nekik az igét. Oda akartak menni egy bénával, akit négyen vittek. Mivel a sokaság miatt nem fértek a közelébe, megbontották annak a háznak a tetejét, ahol ő volt, és nyílást vágva leeresztették az ágyat, amelyen a béna feküdt."*

Figyeljünk Jézus presbitériumára!
Az első, amire felfigyelhetünk a történetét olvasva, hogy „presbitériuma" már a Mesternek is volt. A népes gyülekezetnek akadtak tagjai, akik nemcsak hallották az igét, és maguk is sorba álltak a gyógyulás reményében, hanem tevékenyen segítették Jézus igehirdető és gyógyító munkáját. A szerepek jól elkülönülnek: megjelenik a – meglehetősen leterhelt – igehirdető és a civil segítő („presbiter") alakja.

A következő fontos momentum, hogy a hívek egy béna megsegítése érdekében cselekedtek. Nemcsak felismerték, hogy van valaki, aki saját erejéből nem képes a Mester közelébe férkőzni, hanem tevékenyen léptek fel a helyzet megváltoztatása érdekében. Ennek alapján a ma egyházának tagjai sem maradhatnak passzívak: lássuk meg végre környezetünkben a „bénákat", és tűzzük ki elsődleges célunknak, hogy őket elvezessük az élő Jézus Krisztus lábaihoz!

Harmadik – talán részletkérdésnek tűnő – körülmény, hogy négyen vettek részt a munkában. Közösen tettek meg mindent a béna megsegítése érdekében. A gyülekezetépítés tehát közös ügy, nem lehet csak a lelkész (és a felügyelő) egyedüli harca. Mindenki, aki teheti, részt kell, hogy vegyen a munkában.

Vegyük észre a kétezer évvel ezelőtti „presbitérium" leleményességét! Ha a jól bevált utat, az ajtót választják, sokáig nem találkozott volna a beteg a gyógyítóval. De ők – nem törődve a tömeg csodálkozásával – meglehetősen rendhagyó módon juttatták a hordágyat Jézus közelébe. Egyházi munkálkodásunk során sem mindig a régi klisék a legsikeresebbek. Merjünk újítani, „minden követ megmozgatni" az evangélium terjesztése érdekében!

Kik vagyunk? Miből élünk?
Már konfirmandusként megtanultuk, hogy az *egyház* szó a Krisztusban hívők közösségét jelöli. Mindenekelőtt tehát azt kell szem előtt tartanunk, hogy a Megváltó legyen a középpontban. Nélküle csupán baráti kör, klub, szabadidős egylet leszünk, de még nem egyház. Ugyanakkor nem elhanyagolható fogalmi elem a közösség (communio) sem. A fenti jézusi történetben is fontos momentum, hogy négyen vitték a hordágyat.

Mielőtt nekilátunk a vacsora elkészítésének, célszerű benéznünk a kamrába, hogy egyáltalán milyen alapanyagok állnak a rendelkezésünkre. Gyülekezetépítő munkánk elején készítsünk hát leltárt arról, hogy mi van saját egyházunk „kosarában"! Ennek elengedhetetlen feltétele a tényekkel való őszinte szembenézés. Valósághűen kell feltérképeznünk közösségünket. Felesleges kozmetikáznunk a statisztikai adatokat.

Általában még az egyházi sajtóban sem merünk igazán nyíltan beszélni a valóságos helyzetről: a cikkek többsége ünnepek alkalmával zsúfolt templomokról, felújított gyülekezeti központokról szól. A hétköznapok valósága pedig más: sajnos legnagyobb gyülekezeteinkben sincsenek vasárnaponként tele a padsorok, közben pedig tucatjával küszködnek kisebb evangélikus közösségek a lelki és – nem utolsósorban – anyagi fennmaradásért.

FOTÓ: RIBÁRSZKI ÁKOS

Tetőbontás Orosházán – *2009 szeptemberétől minden vasárnap este a reménység istentiszteletére várják a híveket az evangélikus templom Győry-termébe. Az alkalmakon közvetlenebb hangvételben, a modern technika lehetőségeit is kihasználva hirdetik az evangéliumot. A reménység istentiszteletén a lelkészeken kívül fiatal felnőttek is aktívan bekapcsolódnak a szolgálatba.*

Gyakran definiáljuk magunkat a „harmadik legnagyobb történelmi egyházként", pedig be kell látnunk: egy szekularizálódott világban az önmagában még mindig óriási katolikus egyház és a nálunk nagyságrendekkel nagyobb református egyház mögött kullogunk, sok-sok problémával. Nem csoda, ha püspökeink nyilatkozatai legjobb esetben is csak rövidhírként jelennek meg a legtöbb országos napilapban.

Egyházi SWOT
A munkakezdő leltárhoz használhatjuk a menedzsment egyik legfontosabb eszközét, az úgynevezett SWOT-analízist. A módszer az erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket és veszélyeket veszi számba azért, hogy aztán az ebből levonható következtetésekre épülhessen saját gyülekezetépítési munkánk.

Készítsük el tehát saját közösségünk SWOT-analízisét akár egy rendhagyó presbiteri gyűlés keretében! Az alábbiakban csak néhány – legtöbb helyen fellelhető – tényezőt említek, nem hallgatva el, hogy felsorolásom meg sem közelíti egy tudományos igényességű analízis színvonalát.

Egyházunk egyik legfontosabb erőssége a történelmi múlt: nem a nulla kilométerkőtől indulunk, hanem ismernek minket, kiépült intézményrendszerünk van. (Nem hallgathatom el, hogy egy lelkész ismerősöm szerint viszont sokkal könnyebb lenne a dolgunk, ha Jézusnál és az első pünkösdnél újrakezdhetnénk, és nem terhelne minket annyi bűn és előítélet.) Óriási előnyünk a több száz éves hagyomány. Gondoljunk csak azokra, akik szenteste töltik meg templomainkat: többségük a gyertyafény, orgona- és harangszó romantikájáért keresi fel az istenházát, ugyanakkor óriási lehetőség ennek a tömegnek a megszólítása és evangéliummal való „ellátása" minden ünnepen. Hasonló módon lehet erősségünk a Luther-kabát és a régi templomépület is.

Mindenféleképpen pozitívum a profi teológiai képzés és az ennek eredményeként létrejött lelkészi és gyülekezetimunkatárs-kar is.

Gyengeségeink között kiemelt helyen van – korábban már részletezett – történelmi múltunk. Zajos világunkban egyre nagyobb feladat hallatni a hangunkat. Meg kell küzdenünk emellett a gyakran ellenséges politikai és médiakörnyezettel, a múlt és a jelen bűneinek terhével és a munkatársak hiányával is. Itt érdemel említést, hogy a hagyományainkhoz való mindennél erősebb ragaszkodás börtönbe – a sablonos vallásgyakorlásba – zárhat bennünket. (Gondoljunk csak ismét arra, hogy talán soha nem került volna Jézus elé a béna, ha kizárólag a hagyományos utat próbálják meg járni a betegszállítók!)

A lehetőségek között érdemel említést az oktatási és szeretetintézményekben rejlő számtalan lehetőség, a média, mindenekelőtt az internet nyújtotta megszólalási lehetőség és önmagában az a tény is, hogy az ember közösségi lény, az egyház pedig az egyik legősibb közösség.

Nagy jelentőséget kell tulajdonítanunk a politikai veszélynek. A támadás mellett – meglátásom szerint – igen veszélyes lehet a pártpolitikai érdekből létrejött politikai „barátság" is: vigyáznunk kell, hogy alamizsnáért cserébe ne züllesszen bennünket egyik politikai oldal sem saját szószólójává.

Meg kell küzdenünk a globalizációs folyamatokkal, az üzletiesedő világgal. Ez utóbbira jó példa az, hogy hiába „prédikál" egyházunk is – egyébként joggal – a vasárnap szentségéről, ha a gyülekezeti tag megélhetése múlik azon, hogy vállal-e munkát a vasárnap is nyitva tartó hipermarketben.

Kihívás elé állítja a közösségépítést a mobilizáció: míg korábban a keresztelestől a halálig egy gyülekezethez tartozott az emberek többsége, addig most a tíz-tizenkét éve konfirmált fiatalok jelentős része nemcsak másik városba, hanem akár másik országba is költözött. Érdemes lenne megoldani a hozzánk tartozók „nyomon követését", hogy ne veszítsük őket – akár egy életre – szem elől.

Ha nem egyházunkról lenne szó, nem is folytatnám a gondolatsort. Azonban érdemes figyelnünk reformátorunk himnuszára, amely afféle „középkori SWOT-ként" minden igazán lényeges elemet rögzít: „Az ős ellenség most is üldöz még…" (veszély). „Erőnk magában mit sem ér…" (gyengeség). „De küzd értünk a hős vezér…" (erősség). „Mienk a menny örökre!" (lehetőség). Ennek tudatában, a Szentlélek segítségével kell nekilátnunk közös munkánknak.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Tetőbontás Pusztaföldváron – *2009 júliusában immár második alkalommal rendezte meg a helyi evangélikus gyülekezet a nyitott templom éjszakáját. A több mint határás alkalom programján interaktív istentisztelet mellett könnyű- és komolyzenei koncert, kiállítás, meditációs ösvény, filmvetítés és számos játék is szerepelt.*

A tetőbontás lépései
1. Ismerjük meg egymást! Legyünk valódi közösség! Főként nagyobb, városi gyülekezetekben tapasztalom: nem ismerik egymást az igehallgatók. Hétről hétre úgy ülnek egymás mellett, gyónnak és úrvacsoráznak, hogy talán még a másik nevére sem kíváncsiak. Keressük meg hát annak a lehetőségét, hogy az istentiszteleti alkalmakon kívül is találkozzunk, ismerkedjünk egymással! Egy-egy közös teázás, sportnap vagy kirándulás nemcsak egy iskolai osztályt rázhat valódi közösségé, hanem gyülekezetünket is.

2. Legyünk nyitott közösség! Ne csak a templomajtót, hanem szívünket is nyissuk ki Krisztustól távolabb élő embertársaink előtt! Ha pedig végre betér hozzánk egy bárány az elveszett nyájból, fogadjuk szeretettel! Véletlenül se éreztessük vele az „eddig vajon hol voltál?" kérdést, hanem örüljünk együtt a tékozló fiú apjával!

3. Legyünk láthatóak! Azzal a felszólítással, hogy hegyen épült várossá kell lennünk, világossá lett előttünk téve: nem bújhatunk el a többi ember elől. A hit nem lehet magánügy. Újra és újra ki kell lépnünk a templomfalak börtönéből, és meg kell szólítanunk a mindennapok emberét. Ha kell, hagyományainkat, a régi kliséket félretéve kell sugároznunk a Krisztustól kapott reménységet.

4. Legyünk érhetőek! Felejtsük el az egyházi „tolvajnyelvet"! Ne építsünk nyelvi, kulturális akadályokat a társadalom és az egyház közé! Prédikációnk, liturgiánk, énekeink legyenek mindenki számára világosak! A reformáció egyik legnagyobb felismerése éppen az volt, hogy anyanyelvű evangéliumot adott a hívek kezébe. Ha kell, tanítsuk a hozzánk betérőket! Jó példa erre például, ha az istentiszteleti rendet részletes magyarázattal kivetítjük templomainkban, vagy nyomtatásban a látogatók kezébe adjuk. (Lássuk be, hogy ma már a társadalom jelentős része fejből a *Miatyánkot* sem tudja!)

5. Nem szabad elfelejtenünk: anyagi áldozathozatal is szükséges részünkről. Ha fontosnak tartjuk e közösség működését, bizony mindannyiunknak a zsebébe kell nyúlnia. Evangélikusként kicsit még mindig szégyenkezve beszélünk a pénzről, miközben például baptista testvéreink már az egyetemi ösztöndíjból is a lehető legtermészetesebb cselekedetként utalják az adományt egyházuk számlájára.

6. Szolgáljunk szeretettel! Legfontosabb feladatunk az evangélium hirdetése mellett az önzetlen szolgálat. Keressük meg rászoruló felebarátainkat, és ajánljuk fel segítségünket! Ezzel nem csak beteljesítjük a szeretet parancsát, hanem akarva-akaratlanul is pozitív képet sugárzunk magunkról. Nincs az az antiklerikálisnak tűnő médium, amely karácsonykor be ne számolna *Böjte Csaba* ferences szerzetes tevékenységéről. A dévai pap nem sajtónyilatkozatokat gyárt, nem politikusokkal tárgyal, hanem szolgál szeretettel…

Legyünk a lelkész valódi unkatársai!
Már-már közhely, hogy a modern kor lelkészének számtalan szerepet kell betöltenie. Egy-egy lelkész egy személyben könyvelő, menedzser, építész, pályázatíró, sofőr, újságíró, rendszergazda, internetfejlesztő, anyagbeszerző, sok esetben még templomtakarító, kőműves, kántor, harangozó és kertész is!

Ez legtöbbször azzal jár, hogy olyan fontos szerepekre jut méltatlanul kevés idő, mint az igehirdetés és a lelkigondozás. Ne hagyjuk, hogy így legyen! A fenti listát alakítsuk saját gyülekezetünkre: vizsgáljuk meg, hogy lelkészünk hányféle szerepet lát el nap mint nap! Ezután pedig, presbiterek és nem presbiterek mindannyian, válasszunk ki egy-két tevékenységet, amellyel tehermentesíthetjük pásztorunkat! Ha egy negyvenfős presbitérium minden tagja csak heti félórányi munkát áldozna gyülekezetéért, a valóságban fél munkatárssal (heti húsz órával) több lenne gyülekezetünkben…!

Epilógus
Olvassuk tovább a korábban hivatkozott gyógyítástörténetet, merthogy a szorgos tetőbontók munkájára maga a Mester válaszol: *„Jézus pedig látva a hitüket, így szólt a bénához: »Fiam, megbocsáttattak a bűneid.«"* Megkérdőjelezi még valaki a tetőbontók felelősségét?

Kezdjünk bele még ma a közös tetőbontásba! Civilként, a béna megsegítésében, közösségben, minden követ megmozgatva!

A szerző jogász, a pusztaföldvári gyülekezet kántora. Írása a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség 2009. november 8-ai presbiteri szeretetvendégségén elhangzott előadásának anyagából készült.

Istentiszteleti rend • 2010. január 1.

Újév. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Lk 2,21; Gal 3,23–29. Alapige: 5Móz 28,1–3.8–9. Énekek: 182., 349.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10.; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) dr. Lackner Pál; du. 6. Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) D. dr. Harmati Béla; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 19–21., I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. 11. dr. Blázy Árpádné; du. 6. dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Grendorf Péter; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Grendorf Péter; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; du. 6. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Istentiszteleti rend • 2010. január 3.

Az esztendő 1. vasárnapja. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Mt 2,13–23; 1Pt 4,12–19. Alapige: Ézs 63,7–11. Énekek: 152., 171.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.); **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 19–21., I. emelet** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 10. (úrv., családi) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. negyed 12. (úrv., családi) Keczkó Szilvia; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kisytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Grendorf Péter; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Grendorf Péter; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára.

Istentiszteleti rend • 2010. január 6.

Vízkereszt ünnepe. Liturgikus szín: fehér. Lekció: Ef 3,2–6; Ézs 60,1–6. Alapige: Jn 8,12. Énekek: 185., 186.

I., Bécsi kapu tér de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Herzog Csaba; **II. Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** du. 6. Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10.; **V., Deák tér 4.** de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; du. 6. Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** du. 6. (zenés istentisztelet) Aradi György; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** du. 6. Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. dr. Blázy Árpád; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** du. 6 (úrv.) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** du. 5. Győri Gábor; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** xxxxxxxx Vető István; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** du. 6. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** du. 6. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** du. 6. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** du. 6. dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: Boda Zsuzsa

Magyarországi Evangélikus Egyház
Honlap: www.evangelikus.hu

„Várva vártam az Urat, és ő lehajolt hozzám, meghallotta kiáltásomat.” Zsolt 40,2 – az Útmutató igéje 2009. december 17-én

Isten akaratában megnyugodva és a feltámadás bizonyosságában tudatjuk, hogy Gáncs Aladár evangélikus lelkész-orgonista 85 esztendős korában, 60 évi boldog házasság után, 2009. december 17-én hazatért Urához.

Gazdag, ajándékozó életéért adunk hálát 2010. január 9-én, szombaton 11 órakor a kelenföldi evangélikus templomban (Budapest XI., Bocskai út 10.), ahol az urnatemetőben várja a feltámadás kürtszavát.

Gyászolják: felesége, fia, menye, unokái házastársukkal, húga családjával, valamint rokonai, munkatársai és a nyugdíjas lelkészek hűvösvölgyi otthonának lakói.

Koszorúmegváltás a fóti Kántorképző Intézet javára.

Postai cím: Gáncs Péter, 1088 Budapest, Puskin u. 12.

Gáncs Aladár *személyében az* EvÉlet *egykor igen termékeny szerzőjét is gyászoljuk. Szeretett munkatársunkra a szomszédos hasábokon a hetilapunk* Élő víz *rovatában megjelent jegyzeteiből összeállított kötet egyik írásának „visszakölcsönzésével” emlékezünk. – A szerk.*

Fejünk hajszálai

(Mt 10,30)

Mi ez? Költői túlzás? Biztos, hogy Jézus akar valamit mondani azzal az erős hasonlattal, hogy Isten fejünk hajszálait is számon tartja. Isten iránti bizalmatlanságunkat akarja eloszlatni. A Biblia erejét mindig akkor tapasztaljuk meg, ha éles üzeneteit sem tompítjuk le. Így mondta Jézus, mert nekünk erre a látszólag túlzó megállapításra éppen most van szükségünk.

Az egész Biblián végigvonul az a felismerés, hogy alapbajunk a bizalmatlanság. Ma sokszor emlegetjük, hogy emberek között is legyen bizalom – házastársak között vagy a munkahelyen. Főnök és beosztott között, munkatársak között… De ez csak jámbor óhaj. Máté evangéliumában beszél Jézus olyan időkről, amikor a gonoszság megsokasodik, és a szeretet sokakban meghidegül (Mt 24,12). Ezzel a meghidegüléssel jár együtt a bizalmatlanság.

Észrevetted-e már, hogy sorsunk, adottságaink akkor kapnak borzalmas súlyt, ha nincs bizalmunk Isten iránt? Ha elnémul az az ének, hogy „Mit Isten tesz, mind jó nekem…”. Ha azt gondoljuk, emberek döntenek sorsunk felől…

A bizalmatlanság minden terhet megszázszoroz. Míg Jézus mellett az iga gyönyörűséges és könnyű, nélküle minden baj, betegség, csalódás, egy bántó megjegyzés, mellőzés, lekezelés, egy apró kritika, egy hideg zuhanyként ható hálátlanság is mázsás súlyt kap.

„Fejünk hajszálai” – Jézus ezzel azt akarja mondani, hogy Isten számon tart minket. A legkisebb dolgomról is tud. Véletlen, szerencse, vaksors csak azoknál van, akik még nem ismerik Jézust. Mellette más látást és új értékrendet kapunk. Ami eddig nagy volt (emberi vélemény, anyagi előny, dicséret, érvényesülés), tizedrangúvá válik. És ami eddig kicsi volt (ima, bibliaolvasás, templom, gyülekezet), nagy súlyt kap. A mulandók helyett az örökkévalók kezdenek érdekelni. Füled lesz a mennyei dolgok számára.

Sokan mondják kétségbeejtő helyzetben: Isten kezében vagyunk! Már csak az ima segít! De ugyanezek a mondatok milyen másképpen hangzanak annak a szájából, aki már ismeri, hogy milyen jó és biztonságos Isten kezében lenni! Aki már tudja, hogy kicsoda Jézus, és főleg, hogy kicsoda Jézus az *ő számára.*

Erre a boldog látásra akar igénk elsegíteni.

■ Gáncs Aladár

Gáncs Aladár: Élő víz. Luther Kiadó, Budapest, 2005.

A HÓNAP KÖNYVE

Hullámhossz

Hetek óta forgatom a könyvet. Hol itt nyitom ki, hol ott. Van úgy, hogy az egyházi esztendő valamely vasár- vagy ünnepnapja alapján olvasok, néha a könyvre bízom a választást, és azt az írást veszem sorra, amelyiknél épp kinyílik, de előfordul, hogy a szerző befolyásolja, melyik prédikációban merüljek el.

És egyik módszert sem bánom meg, mert mindegyik igehirdetés ad útravalót, továbbgondolni valót. Azt veszem észre, hogy egyre több az általam aláhúzott, megjelölt mondat, amelyek – újra és újra olvasva – más és más színben csillogó, képzeletbeli gyöngyökké válnak; olyanokká, amelyekből gyermekkoromban láncot fűztem, és boldogan viseltem.

Evangélikus lelkészek igehirdetés-gyűjteményét tartom a kezemben, összesen hatvannégy prédikációét, amelyeket az egyházi esztendő ünnepeire írtak még 2003-ban. És hiába a kiadás éve, az olvasó a kötet minden lapján átélheti: az ige örökkévaló. Nincs szavatossági ideje, és nem számít, hogy januárban olvasom-e pünkösd hétfőjének vagy a Szentháromság ünnepe utáni ötödik – talán épp egy júliusi – vasárnapnak a prédikációját. Mert ahogy a naptári évben újra és újra átéljük az öröm és harmónia megannyi pillanatát, úgy – ne tagadjuk – előkerülnek az aggodalmak és kétségek időszakai is. S mindenre találhatunk választ Isten szavában, lehet, hogy éppen ezen prédikációkon keresztül.

„Az élő beszéd hullámhosszára egyszerűbb ráállni, mert segít az előadó nonverbális kommunikációja és a jelen lévő közösség légköre. Jobban meg is szoktuk, hogy az igehirdetést hallgatjuk, nem pedig olvassuk. Az otthonunkban vagy bármilyen élethelyzetben elővehető, leírt igehirdetés azonban visszatérő, megismételhető erőforrás lehet számunkra. Jelzőket helyezhetünk el a könyvben, és amikor szükségünk van a bátorító szavak erejére, többször is elolvashatjuk. A képek, a versek és egy-egy idézett mondat pontosan és bármikor visszakereshető, és az igék feletti csendes meditációnkban segítségünkre lehet.

Szavak, mondatok közelednek felénk a több mint félszáz prédikációban. Van-e közeledés bennünk, hogy elolvassuk, átérezzük, és megkapaszkodjunk bennük? Érdeklődő, az életük kérdéseit az ige világosságában mérlegelő, ideális hallgatókról álmodik minden elkötelezett prédikátor. Evangélikus örökségünk egyik sokszor emlegetett értéke is a szüntelenül megújuló idehirdetés. Vegyük kezünkbe a prédikációkat, és hagyjuk, hogy megszólaljanak számunkra!” – olvasható *dr. Szabó Lajosnak,* a kötet szerkesztőjének előszavában. Aki megfogadja a fent idézett tanácsot, nem bánja meg.

S ha már megszólaltak ezek az igehirdetések, akkor gondoljuk tovább, vigyük magunkkal őket mindennapjainkba, hogy erősítsenek, és hogy épülhessünk általuk. Befejezésül hadd álljon itt máris egy részlet. „Tudjuk-e letenni életünket és azoknak az életét Isten kezébe, akiktől ideig-óráig távol vagyunk? Mert távol kell lennünk. Isten mindig velünk van és az övéivel. Ez a reménység, az Istenre való hagyatkozás erőt adhat a hívő ember számára.”

■ Boda Zsuzsa

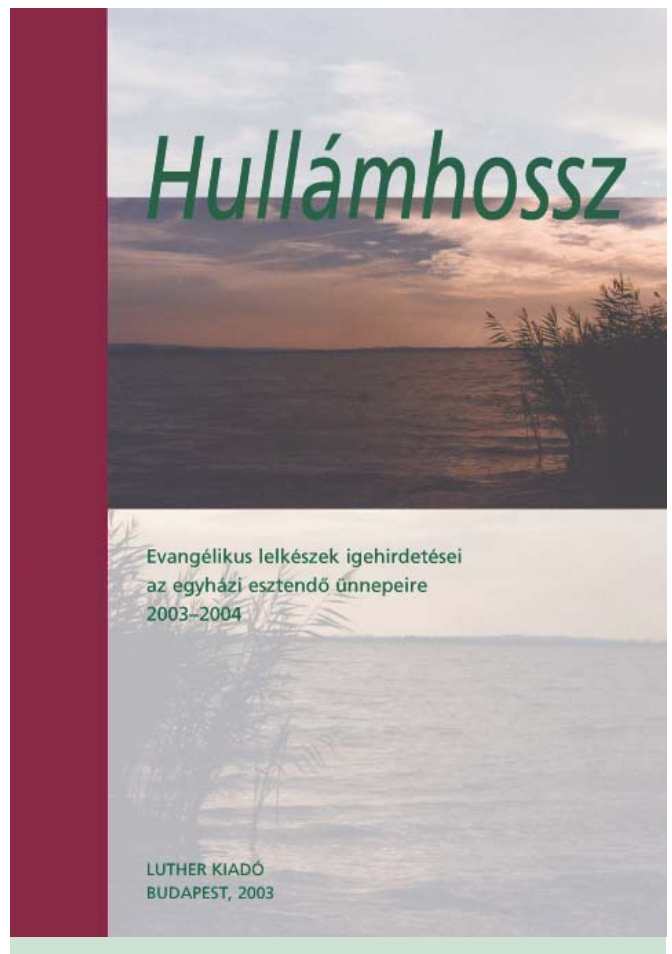

A hónap könyve – januárban a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Hullámhossz

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen!
Eredeti ára: 1600 forint. • http://bolt.lutheran.hu/
E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

Egy év alatt a Bibliát

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

Az év végéhez közeledve akaratlanul is elgondolkodunk azon, hogy mi történt velünk az elmúlt esztendőben. Végiggondoljuk a jó és a rossz dolgokat, és számba vesszük azokat az ígéreteket is, amelyeket egy évvel korábban tettünk. Tavaly ilyenkor azt határoztam el, hogy elolvasom a teljes *Bibliát* egy év alatt, és alkotok egy weboldalt is, amely megkönnyíti ennek a célnak a teljesítését. Így született meg a *Bibliaolvasó.*

A *Bibliaolvasó* segítségével bárki könnyedén végig tudja olvasni a *Bibliát* egy év alatt. Meglátogatva a *http://bibliaolvaso.hu* címet mindig az aktuális napra szánt bibliaszakasz jelenik meg, de az oldalsávban található linkek segítségével lehetőség van lépkedni is a napok között. Az alapértelmezettként használt Károli-bibliafordítás mellett elérhető a Magyar Bibliatársulat új protestáns fordítása is. Emellett olvasóterv is választható, amely alapján haladni akarunk: jelenleg az „Ó és Új" és a „Lineáris" érhető el, amelyek közül az előbbi az *Ó-* és *Újszövetséget* egymás mellett párhuzamosan követi, míg az utóbbi a könyveket sorban véve halad végig a *Biblia* elejétől a végéig.

Azonban ezekkel a szolgáltatásokkal a lehetőségek nem értek még véget. Ha szeretnénk mindennap megkapni az aktuális napra vonatkozó részt, akkor feliratkozhatunk az általunk kiválasztott fordítás-olvasóterv párosításra e-mailben, vagy ehelyett valamelyik feedformátumot is (RSS, Atom) választhatjuk. Az alkalmazás fejlesztésénél azokra is gondoltam, akik nem pontosan január elsején vágnának bele: ki lehet választani, hogy az év melyik napja legyen a kezdődátum, vagyis ha a mai napot választjuk kezdésnek, akkor a ma megkapott első rész *Mózes első könyvének* első fejezetével fog kezdődni.

2008. ősz vége felé, amikor megszületett az ötlet, úgy terveztem, hogy még az év vége előtt elindítom az oldalt, ez azonban sajnos a rengeteg év végi feladat miatt nem sikerült. A *Bibliaolvasó* így csak 2009. január közepén indult, és az első pár hónapban még kizárólag a Károli-fordítás és csak egyetlen olvasóterv volt elérhető. Néhány hónappal később sikerült megegyezni a Magyar Bibliatársulattal az új protestáns fordítás használatáról, így az engedélyüknek köszönhetően ez április óta szintén elérhető. A második olvasóterv pedig szeptemberben lett rendszer része.

Szintén áprilisban történt a *Bibliaolvasóval* kapcsolatban egy másik nagyobb fejlesztés is, mégpedig a *Bibliaolvasó* IWIW-alkalmazás beindítása. Ez a *Biblia* böngészésén és az olvasótervek követésén túl egy további nagyon hasznos lehetőséget is ad. Az alkalmazást felvevő IWIW-felhasználók meg tudják osztani ismerőseikkel kedvenc bibliai verseiket. Ehhez csak meg kell keresniük (akár az olvasóterveken keresztül), és a versszámra kattintva felvehetik őket a kedvenceik közé. Ezek megjelenhetnek a felhasználó profiloldalán is, és akár ajánlani is lehet őket az ismerősöknek.

Az oldal és az IWIW-alkalmazás fejlesztése sem zárult le: még néhány további olvasóterv, többek között egy olyan, amelyik csak az *Újszövetséget* követi végig. A tervek között szerepel egy statisztikai oldal létrehozása, amelyen látni lehet, hogy az alkalmazás felhasználói melyik bibliai verseket jelölték legtöbbször kedvencnek.

Az év végi visszatekintéshez szorosan hozzátartozik a következő évre vonatkozó tervezgetés is. Nekem egy tervem már biztosan van, és hadd javasoljam a kedves olvasónak is, hogy a 2010-es céljai közé vegye fel a *Biblia* – esetleg újbóli – kiolvasását is. Az eszköz adott – segítsen az Úr abban, hogy teljesíteni tudjuk.

■ Bácsi László,
a bibliaolvaso.hu fejlesztője

Utazás a Marsba

Január téli estéinek feltűnő látványossága bolygószomszédunk, a Mars. Az ókori rómaiak a háború istenével azonosították – ezt a titulust minden bizonnyal vöröses színével érdemelte ki, melynek természettudományos magyarázata a felszínén található por jelentős vastartalma. Átmérője a Földének fele, légköre szén-dioxidból áll.

A vörös bolygó büszkélkedhet a Naprendszer legnagyobb – bár már nem aktív – tűzhányójával. Az Olympos Mons huszonhat kilométer magasra emelkedik, mellette valósággal eltörpülne a legmagasabb földi hegység, a Himalája a maga nyolc kilométeres csúcsaival. Két miniatűr holddal bír. Amíg a Föld és a Hold hasonló nagyságrendű, a Mars két holdja, a Phobos és a Deimos jóval kisebb anyabolygójánál. Mindkettőt a közeli kisbolygóövből fogta be, majd kényszerítette keringésre.

Az ember közvetlen kozmikus környezetének vizsgálata során a bolygók közül a Marshoz repült a legtöbb űrszonda. Az első, még sikertelen kísérlet 1960-ban volt. Az évtized közepére a Mariner–4 szonda már sikeresen elérte, fotózta a planétát, valamint vizsgálta fizikai jellemzőit. A 70-es években a Viking szondák a bolygóra leszállva, mini laboratóriumként életnyomok után kutattak. 1997-ben a Sojourner kisautó barangolta be a leszállóhely környezetét, a Maci Lacinak és Bubunak nevezett sziklákhoz gördülve. A 21. század űrmissziói a folyékony víz és az esetleges bakteriális élet lehetőségének tanulmányozása jegyében indulnak.

A 2010-es Mars-közelség – csillagásznyelven szólva: szembenállás – pontos időpontja január 29. Azonban már december végétől egészen februárig a szokásosnál kedvezőbbek a bolygó megfigyelési lehetőségei. Szabad szemmel fényes, vöröses színű csillagnak tűnik a planéta. Azonban már egy kisebb csillagászati távcsővel vagy valamely bemutató obszervatórium viszonylag nagyobb méretű teleszkópjával láthatóvá válik a Földéhez hasonló, szén-dioxid-jég és vízjég alkotta pólussapkája, valamint felszínének sötét foltjai.

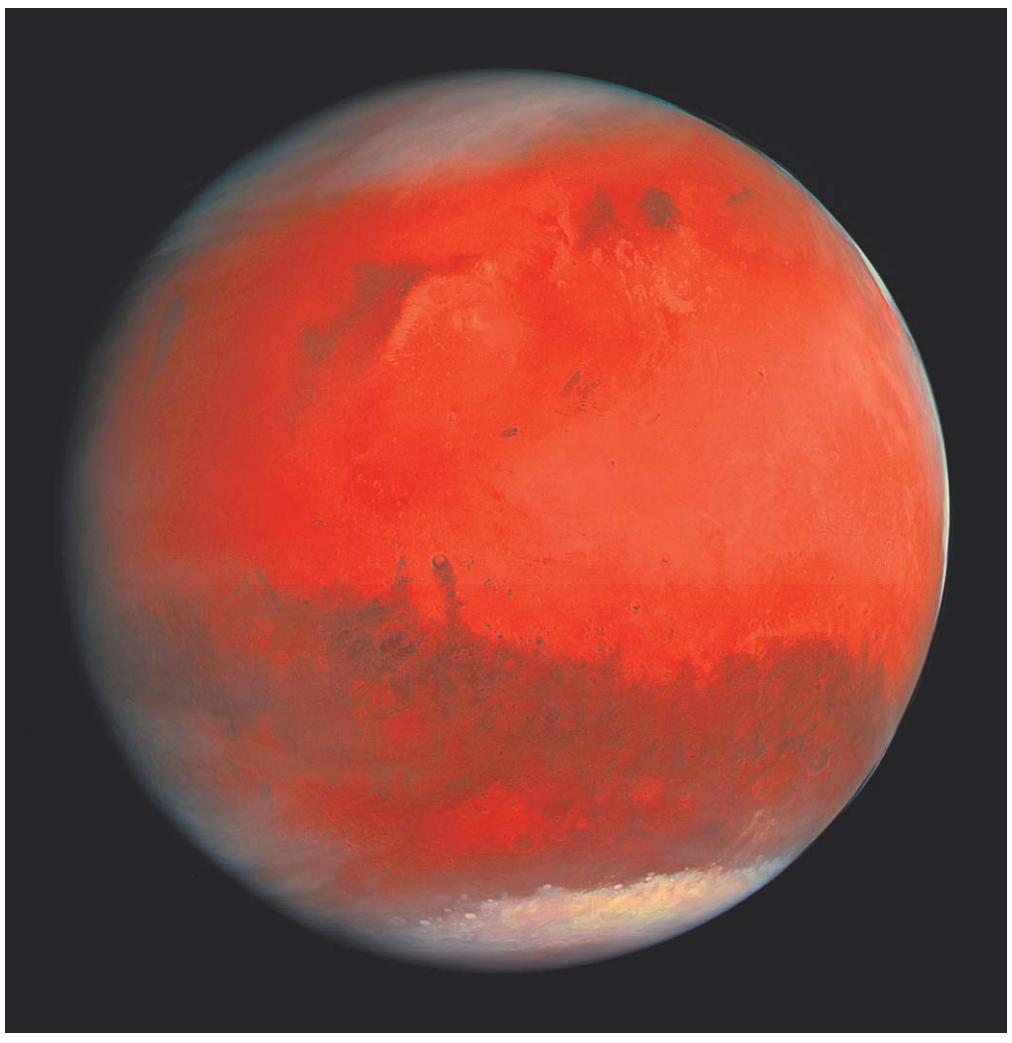

Azt viszont ne várjuk, hogy – miként a világhálón évek óta keringő álhír állítja – látható mérete a Holdéval vetekszik majd. Sőt 2010-es földközelsége korántsem történelmi mértékű. Az asztrológia évszázados, sőt évezredes babonáinak pedig végképp ne üljünk fel, hiszen a Mars égi pozíciója vagy születésünkkor elfoglalt helyzete semmilyen valós befolyással nincs életünkre, hétköznapjainkra, vagy éppenséggel a világpolitika alakulására.

■ Rezsabek Nándor

EVÉL&LEVÉL

Jótékonysági hét a Kossuth-gimiben

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium diákjai az elmúlt év utolsó hetében nem tudásukról, hanem szívbéli jóságukról adhattak számot. Az iskola pedagógusai jótékonysági témahetet szerveztek számukra – a TÁMOP 3.1.4 pályázat keretében –, amelyen mindenki megtalálhatta a neki megfelelő fórumot, hogy tegyen valamit másokért.

Voltak, akik saját készítésű süteményeket, kézműves tárgyakat készítettek és ajánlottak föl a jótékonysági vásárra, amely a diákönkormányzat (DÖK) szervezésében zajlott egész héten. Más tanulók az elárusítóhelyet építették meg, vagy éppen árulták a finomságokat és az ajándékokat. Négy osztály a város bentlakásos intézményeinek lakóit látogatta meg. Időseket, otthontalanokat, betegeket és árvákat, közülük sokaknak ez volt az egyetlen karácsonyi ajándékuk.

Az iskola teret adott egy különleges kezdeményezésnek is, amely a diákoktól indult. *Szabó Arnold* végzős tanuló ötletétől vezérelve a felsősök összefogtak, és létrehoztak egy haj- és divatshow-t, és saját műsorukkal tették még élvezetesebbé.

A DÖK-büfé és a divatshow bevételéből az iskola rászoruló, illetve a tanulmányi eredményeikkel és közösségi munkájukkal azt kiérdemlő diákokat támogatták. Ezek mellett a tanulók egész héten játékokat, ruhákat, könyveket gyűjtöttek az anyaóvó kis lakóinak, hogy kerüljön valami a fa alá. A hét utolsó napján pedig egymásnak kedveskedtek a diákok: karácsonyi műsorral ajándékozták meg egymást az osztályok.

A jótékonysági hét a korábbi évek hagyományát fejlesztette tovább, s elérte célját, mert a gimnázium minden diákja kivette részét a munkából, és megérezhette a másokkal való törődés érzésének hatalmát. A gimnázium pedagógusai remélik, hogy az ideihez hasonlóan jövőre is meg tudják majd valósítani a jótékonyság hetét.

Kecskeméti Zsuzsanna *(Nyíregyháza)*

Angyali ötlet

Bármily meglepő, de igaz a hír, hogy tanítványaink közül többen, név szerint *Varga Brigitta, Lukács Lilla, Budai Vivien, Istenes Yvett, Kövesi Éva, Tóth Viktória, Muszik Mirjam, Németh Kitti* 9/b osztályos tanulók egy kis időre angyallá változtak.

Az egyébként is barátságos lányok a Sopron Plaza erre a célra kialakított helyiségében 2009. december 4. és 6. között lelkesen segítettek a Vöröskereszt karácsonyi adománygyűjtő akciójában. Tagadhatatlanul kedves látványt nyújtottak az ünnephez méltó környezetben, a fenyőgirland alatt mosolyogva; vagy ahogy tollból készült, fehér, csillámporral díszített szárnyacskáikkal jártak-keltek a vásárlók között, hogy így hívják fel figyelmüket a rászorulókon való segítés lehetőségére.

Lassan indult az adakozás: az elsőként felajánlott babakocsi bizony sokáig egyedül árválkodott. Később azonban hoztak még ruhákat, könyveket, gyermekjátékokat, élelmiszercsomagokat is. Kár, hogy a sok előkészület, szervezőmunka ellenére az előző évinél kevesebb ajándékcsomag érkezett.

Lányaink igyekeztek nagyon, de bevallásuk szerint nem merítette ki őket a vállalt fél vagy egész napos szolgálat. Büszkén viselt szárnyacskáik azonban kevésbé jól bírták, megsérültek, rongálódtak, lecsúsztak viselőik válláról. Sürgősen tenni kellett valamit, mert a szárnyaszegett angyalok látványa nem illett a karácsonyi hangulathoz. Még jó, hogy a leleményes fiatalok találtak a közelben erős ragasztóval dolgozó cipészt…!

Jó ötlet volt nagyon! Ez is… *Egyenesen angyali!*

Balikóné Németh Márta *(Sopron), az Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola igazgatóhelyettese*

Betlehem-rejtély

Az *Evangélikus Élet* december 6-i számában, az *Útitárs* címoldalán szeretnivaló Betlehem-kép látható. Visszavezet egy vagy tizenhat évvel ezelőtti eseményre: az állatkertben a sziklaterem kis színpadához vezető benyílóban egy boci, egy bárány, egy kecske. Fölé írva, hogy Betlehem.

Kicsi gyerek megy befelé, de közben megkérdezi anyut: „Édesanya, mi az, hogy Betlehem?!" Az én akkor öt év körüli unokám meghúzza a szoknyámat: „Nagyi, ez olyan szegény gyerek, hogy nem tudja, mi az, hogy Betlehem?"

Bartosné Stiasny Éva *(Budapest)*

HIRDETÉS

Mit tanít egyházunk? – Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) programja 2010 tavaszán

- Január 14.: *A Szentírásról* (az Ó- és az Újszövetség kapcsolata, a fundamentalizmus és a liberalizmus között) – *Dr. Fabiny Tamás* püspök; áhítat: *Kovács László*
- Február 11.: *Jézus Krisztus személyéről* (Jézus istensége és embersége) – *Gáncs Péter* püspök; áhítat: *dr. Garádi Péter*
- Március 11.: *Jézus Krisztus művéről* (áldozat volt-e Krisztus halála?) – *Véghelyi Antal* lelkész; áhítat: *Széll Bulcsú*
- Április 8.: *A Szentlélekről* (a karizmatikus és a racionalista felfogás között) – *Dr. Kovács László Attila* lelkész, teológiai tanár; áhítat: *Szakács Tamás*
- Május 6. (kivételesen az első csütörtökön az ünnep miatt): *Az egyházról* (a szociológiai vagy a teológiai megközelítés adekvát-e) – *Ittzés János* püspök; áhítat: *dr. Fabiny Tibor*
- Június 10.: *Az emberi szexualitásról, a házasságról és az élettársi kapcsolatról* (mit szólunk a svéd, az amerikai evangélikus egyházak döntéséhez?) – *Dr. Reuss András* teológiai tanár; áhítat: *Szeverényi János*

Az alkalmak 17 órakor kezdődnek az országos iroda (Budapest VIII., Üllői út 24.) földszinti termében.

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

Magvetés – Reménységgel címmel megjelent a *dr. Keken András* válogatott igehirdetéseit tartalmazó CD (MP 3). Kapható a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.). Ára: 1000 forint.

HALÁLOZÁS

Mély gyászunkat megosztva közöljük, hogy szeretett férjem, *Finta András* – korábban a zuglói gyülekezet presbitere – rövid szenvedés után november 28-án befejezte földi életútját. Eltávozásában *Gergely* fiunk édesapját gyászolja. December 15-én a búcsúztatás szolgálatát *Szabóné Mátrai Marianna* és *Tamásy Tamás* végezte a Farkasréti temetőben.

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Az Evangélikus Élet 2005. és 2009. közötti lapszámai letölthetők PDF formátumban a www.evangelikuselet.hu *címről*

HIRDETÉS

Fogadóórámat minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

APRÓHIRDETÉS

Megvételre keresem *Alfred Dürr Johann Sebastian Bach kantátái* című könyvét (Zeneműkiadó). Tel.: 30/594-2285. E-mail: iveco.lacko@freemail.hu.

A rákospalotai evangélikus templom (Budapest XV., Régi Fóti út 73.) alagsorában urnafülkék vásárolhatók. 20/824-7739

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 3-ától január 10-éig

VASÁRNAP

11.10 / m1
Baptista magazin
11.35 / m1
Református ifjúsági műsor
11.45 / m1
Evangélikus templomok
Mezőberény
12.05 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó)
16.35 / PAX
Én vagyok az út
A Zákeus Médiacentrum evangélizációs műsora
18.25 / m2
Messziről jött ember. A Nemadomfel együttes koncertje
21.00 / Duna Tv
El Greco (görög–spanyol életrajzi dráma, 2007) (119')
22.05 / m1
Sorsfordítók (spanyol dráma, 2002) (135')

HÉTFŐ

5.20 / m1
Hajnali gondolatok
8.25 / Duna Tv
Léptünk koppan ódon köveken (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20')
A lajoskomáromi evangélikus templom
11.34 / M. Katolikus Rádió
Gospelkrónika
14.10 / RTL Klub
Napfényes Florida (amerikai filmdráma, 2002) (134')
15.10 / PAX
Mit ér az ember, ha… fotóművész? (portréműsor, 2007) (40') Korniss Péter
21.00 / Duna Tv
Zuhanás a csendbe (angol dokumentumfilm, 2003) (106')
00.15 / Duna II. Autonómia
Márk evangéliuma (magyar kisjátékfilm, 1998) (10')

KEDD

8.35 / Duna Tv
Isten kezében
Új élet
9.50 / m2
Ars Hungarica (magyar ismeretterjesztő filmsorozat) (21')
Lőcsei krónika
11.40 / PAX
Sarepta. A Zákeus Médiacentrum műsora
12.05 / TV2
Trója – Az elveszett város nyomában (német kalandfilm, 2007) (179')
14.20 / RTL Klub
Nevem Sam (amerikai filmdráma, 2001) (132')
20.30 / Duna Tv
Szemüvegesek (fekete-fehér magyar játékfilm, 1969) (78')
21.30 / m1
Személycsere (amerikai filmdráma, 1999) (85')

SZERDA

10.40 / Duna II. Autonómia
Ameddig a harang szól (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 1997)
Tanyabokrok – Nyíregyháza
14.00 / M. Katolikus Rádió
Valaki ír a kezeddel
Petőfi Sándor versei
14.15 / Duna Tv
Szerelmes földrajz (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2010) (35')
Balatoni „szirén” hangok – Lovász Irén
17.20 / HBO
Titanic (amerikai romantikus dráma, 1997) (194')
20.30 / PAX
Tudósok nyomában (magyar ismeretterjesztő film, 2005) (35')
21.00 / Duna Tv
Közös barátunk (angol tévéfilmsorozat, 1998) (50')

CSÜTÖRTÖK

5.20 / m2
Hajnali gondolatok
8.40 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó)
11.10 / PAX
Bach: c-moll partita
14.20 / RTL Klub
Schmidt története (amerikai vígjáték, 2002) (125')
15.05 / Hír Tv
Vetítő
Válogatás dokumentumfilmekből
16.00 / PAX
Joyful Gospel
21.20 / TV2
Igazából szerelem (angol romantikus vígjáték, 2003) (129')
00.20 / Duna Tv
Tajtékos ég (magyar dokumentumfilm, 2009) (40')

PÉNTEK

9.50 / m2
Tízparancsolat (50')
Ne kívánd a te felebarátod házát!
14.00 / Filmmúzeum
A katona hazatér (angol filmdráma, 1982) (99')
19.00 / Duna Tv
Dunya és Desie (holland–belga dráma, 2008) (98')
20.30 / PAX
Az ötödik evangélium (útifilm) (52')
20.40 / Duna Tv
Kilencezer sikátor (magyar–norvég dokumentumfilm, 2009) (52')
21.30 / m1
A nagy szerep (francia filmdráma, 2004) (87')
21.40 / PAX
A szeretet iskolája (dokumentumfilm) (13')

SZOMBAT

12.05 / Duna Tv
Isten kezében
Elnémult harangok
13.05 / Duna Tv
Szaid ajándéka (német–angol–holland film, 2004) (96')
14.34 / M. Katolikus Rádió
A katedrális kövei. Antoine de Saint-Exupéry füveskönyvéből Juhász Judit olvas fel
16.35 / PAX
Én vagyok az igazság
A Zákeus Médiacentrum evangélizációs műsora
20.25 / m2
Csiky Gergely: A nagymama (magyar színházi közvetítés, 1998) (112')
20.30 / Duna Tv
Mansfield Park (angol romantikus dráma, 1999) (105')
22.10 / m1
Edmond (amerikai filmdráma, 2005) (82')

VASÁRNAP

6.03 / M. Katolikus Rádió
Orgonamuzsika
8.00 / Civil Rádió
Református óra
10.55 / m1
Református magazin
11.25 / m1
Református ifjúsági műsor
12.02 / Duna II. Autonómia
Baptista istentisztelet közvetítése Pesterzsébetről
Igét hirdet dr. Almásy Mihály lelkipásztor.
12.05 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó)
18.00 / m1
Pécs 2010
Közvetítés az *Európa kulturális fővárosa* programsorozat nyitóünnepségéről a pécsi Széchenyi térről
20.05 / TV2
Apolló 13 (amerikai filmdráma, 1995) (140')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Akár esztek tehát, akár isztok, bármi mást cselekesztek, mindent Isten dicsőségére tegyetek! 1Kor 10,31 (5Móz 8,12.14; Lk 2,41–52; 1Jn 5,11–13; Zsolt 138) Jó lenne így élni az új esztendőben (is)… De be kell, hogy lássuk, nehéz ennek az elvárásnak megfelelni, hiszen mindenki alapvetően a maga javát és nem az Isten dicsőségét keresi. Saját erőnkből nem is lehet a mai igében szereplő felszólításnak eleget tenni, csak akkor, ha engedjük, hogy a mindennapokban a Szentlélek vezessen bennünket.

Hétfő
A mi Urunk Jézus Krisztus Istene, a dicsőség Atyja adja meg nektek a bölcsesség és a kinyilatkoztatás Lelkét, hogy megismerjétek őt. Ef 1,17 (Ézs 66,18; 1Móz 21,1–7; Jn 1,29–34) Egy mondás szerint pénzért vehetsz könyvet, de tudást nem… Teljességgel lehetetlen az emberek által könyvekben, újságokban és a világhálón összegyűjtött minden gondolathoz, felismeréshez, információhoz hozzájutni. A minden emberi tudásnál hatalmasabb és a minden emberi tudás felett álló Isten azonban mégis megismerhetővé válik számunkra a Szentlélek által.

Kedd
Vigyázzatok, hogy el ne utasítsátok azt, aki szól! Zsid 12,25a (Zsolt 50,1b; 1Móz 9,12–17; Jn 1,35–42) Olvassuk-e a Szentírást? Járunk-e olyan egyházi alkalmakra, ahol Isten igéjét tisztán és igazán hirdetik? Meghalljuk-e, amit az Isten írott és hirdetett igéjében mond nekünk? És ha igen, akkor vajon engedjük-e, hogy megfeddjen, intsen és biztasson az az Isten, aki mindig, minden körülmények közt a javunkat akarja, vagy elutasítjuk őt, aki hozzánk, értünk és miattunk, a mi érdekünkben szól…?

Szerda
Próbára tesz benneteket Istenetek, az Úr, hogy megtudja, valóban teljes szívvel és lélekkel szeretitek-e. 5Móz 13,4 (1Kor 10,13; Mt 2,1–12; Ef 3,2–3a.5–6; Jn 1,43–51) Életünk útja – akár akarjuk, akár nem – próbatételekkel teli: legyen az például haláleset, munkahely elvesztése vagy egy komoly betegség. Mindezek a történések alkalmasak arra, hogy kiderüljön, kiben bízunk: a magunk erejében, barátok, orvosok segítségében, szerencsében, avagy az élő Istenben. Minden próbatétel veszélyforrás, hiszen eltávolíthat Istentől. De minden próbatétel – melyek közül egy sem esik meg Isten tudta nélkül – egyben esély is arra, hogy az Úrba vetett hitünk és bizalmunk még jobban megerősödjék.

Csütörtök
Isten nagy tetteket visz véghez, amelyeket meg sem értünk. Jób 37,5 (Zsid 11,1; 1Jn 3,1–6; Jn 2,1–12) Isten egyes tetteit életünkben néha észre sem vesszük, mások részben vagy egészben érthetetlenek a számunkra. De ha mi „mégis”, minden körülmények közt bízunk benne, elhisszük, hogy ő a javunkat akarja, akkor hosszabb-rövidebb idő elteltével minden világossá válik. Előbb-utóbb megértjük, mi miért történt úgy, ahogy történt. Előbb-utóbb láthatóvá válik, mi volt az Isten akarata és célja az életünkben. Rájövünk, hogy ugyan nem az és nem úgy történt, amit és ahogy mi akartuk, de az és úgy, ahogy az a legjobb volt nekünk, a gondviselő Isten szeretett gyermekeinek.

Péntek
Szeresd az Urat, a te Istenedet, teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből! 5Móz 6,5 (Jn 13,35; 1Jn 2,12–17; Jn 2,13–25) Isten annyira szeretett minket, hogy egyszülött Fiát adta értünk, hogy ha hiszünk benne, el ne vesszünk, hanem örök életünk legyen. Mi sem lenne természetesebb a részünkről, mint a hálaadás ezért a hatalmas szeretetért és jóságért, ennek viszonzása kérdések és feltételek nélkül. Ám mivel egyszerre vagyunk igazak és bűnösök, nem tudunk így szeretni. De naponként imádkozhatunk azért, hogy Isten megtisztítsa a szívünket és az életünket, képessé téve minket ezáltal arra, hogy mindig és minden körülmények közt őt szeressük, rá tekintsünk, felé forduljunk teljes szívünkkel, lelkünkkel és minden erőnkkel.

Szombat
Így szól az én Uram, az Úr: Még gyűjtök azokhoz, akiket összegyűjtöttem! Ézs 56,8 (ApCsel 8,6.8; Ef 4,17–24; Jn 3,1–13) Hála legyen az Úrnak azért, hogy még tart a kegyelem ideje! Még szól és még olvasható az ige, még ma is keres, megszólít és hívogat az Isten, gyarapítva követői számát. Adja a minden kegyelem Istene, hogy akik egyszer átadták neki az életüket, azok meg is álljanak a hitben. Adja a minden kegyelem Istene, hogy életük példa legyen a külvilág szemében, olyan példa, amely kérdésekre és keresésre ösztönöz, és segít abban, hogy ki-ki haza- vagy visszataláljon Atyja házába.

■ Gazdag Zsuzsanna

Leltár az evangélikus könyvesboltban

Tájékoztatjuk kedves vásárlóinkat, hogy az evangélikus könyvesbolt (1085 Budapest, Üllői út 24.) 2009. december 28-tól leltár miatt zárva tart. Nyitás 2010. január 18-án, hétfőn.

A leltározási időszak alatt írásos megrendeléseket felveszünk, azonban a kiszállítást a megszokottnál lassabban tudjuk teljesíteni.

Megértésüket köszönjük!

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők**: Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kőháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás**: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.